

Rūdolfs Šteiners

Kā sasniegt augstāko pasaulu atziņas?

[Wie erlangt man Erkenntnisse der höheren Welten? GA 10]

Saturs

Priekšvārds astotajam līdz vienpadsmitajam tūkstošim	2
Priekšvārds piektajam izdevumam	2
Priekšvārds trešajam izdevumam	3
Kā sasniegt augstāko pasauļu atziņas	
Nosacījumi	5
Iekšējais miers	10
Iesvētīšanas pakāpes	15
Sagatavošanās	15
Apgaismība	19
Domu un jūtu kontrole	21
Iesvētīšana	27
Praktiski aspekti	33
Slepenskološanās nosacījumi	37
Par dažām iesvētīšanas iedarbībām	42
Izmaiņas slepenskolnieka sapņu dzīvē	53
Apziņas kontinuitātes sasniegšana	56
Personības šķelšanās garaskološanās laikā	66
Sliekšņa sargs	71
Dzīve un nāve. Lielais sliekšņa sargs	75
Pēcvārds astotajam līdz vienpadsmitajam tūkstošim	79
Rūdolfa Šteinera kopoto rakstu pārskats	82

**Priekšvārds astotajam līdz
vienpadsmitajam tūkstošim**

Šīs grāmatas jaunizdevuma saturā, to no jauna pārstrādājot, man šķita nepieciešamas tikai nelielas izmaiņas. Šim izdevumam esmu pievienojis «Pēcvārdu», kur centos skaidrāk nekā agrāk pateikt dažas lietas, kas attiecas uz tiem dvēseliskajiem pamatiem, uz kuriem būtu jābalstās šai grāmatā pateiktajam, lai tas varētu tikt pieņemts bez pārpratumiem. Es domāju, ka šī pēcvārda saturs varētu būt piemērots arī tam, lai dažam labam antropozofiskās garazinātnes pretiniekam izskaidrotu to, ka tas savu spriedumu var uzturēt tikai tāpēc, ka ar šo garazinātņu iedomājas kaut ko pilnīgi citu, nekā tā ir; kamēr to, kas tā ir, viņš nemaz neuztver.

1918. gada maijs.

Rūdolfs Šteiners.

Priekšvārds piektajam izdevumam.

Vairāk nekā pirms desmit gadiem uzrakstītais grāmatas «Kā sasniegt augstāko pasaulu atziņas?» teksts šim jaunizdevumam ir ticis atkal pārstrādāts visās detaļās. Vajadzība pēc šādas pārstrādāšanas dabiski rodas, stāstot par tāda veida dvēseles pārdzīvojumiem un dvēseles ceļiem, kādi tie ir doti šajā grāmatā. Pateiktajā nevar būt neviena pati daļiņa, ar ko ļoti cieši nebūtu saistīta stāstītāja dvēsele, un kas nesaturētu kaut ko tādu, kas nepārtraukti strādā ar šo dvēseli. Citādi tas arī nemaz nav iespējams, ka ar šo dvēselisko darbu saistās tiekšanās pēc augstākas skaidrības un saprotamības pirms gadiem dotajā tēlojumā. No šīs tieksmes ir nācis tas, ko es centos darīt šīs grāmatas jaunizdevumam. Visas iztīrījumu *būtiskās* daļas, visas galvenās lietas gan ir palikušas tādas, kādas tās bija, un tomēr ir izdarītas *svarīgas izmaiņas*. Es varēju šo to darīt *atsevišķu lietu precīzākai raksturošanai* daudzās vietās. Un tas man šķita svarīgi. Ja kāds grib grāmatā pateikto pielietot savā garadzīvē, tad ir nozīme tam, lai viņš tos dvēseles ceļus, par kuriem ir runa, spētu uztvert no pēc iespējas precīza raksturojuma. Daudz augstākā mērā nekā attēlojot fiziskās pasaules faktus var saistīties pārpratumi, attēlojot iekšējās garīgās norises. Kustīgais dvēseles dzīvē, nepieciešamība nekad attiecībā pret šo dzīvi nepazaudēt apziņu, cik atšķirīga tā ir no dzīves fiziskajā pasaulē, un vēl daudz kas cits, padara šādus pārpratumus iespējamus. Šajā jaunizdevumā es uzmanību esmu pievērsis tam, lai atrastu grāmatā vietas, kur šādi pārpratumi varētu rasties; un pārrakstot centos strādāt pret to.

Kad rakstīju rakstus, no kuriem ir salikta grāmata, man par dažām lietām bija jārunā citādi nekā tagad tāpēc, ka citādi bija jānorāda uz saturu tam, ko es par garīgo pasauli izziņas faktiem esmu publicējis pēdējos desmit gados, nekā tagad, kad publikācija ir notikusi. Manā «Slepenzinātnē», «Cilvēka un cilvēces vadīšana», «Ceļš uz pašizziņu» un īpaši «Garīgās pasaules sliksnis», arī citos manos rakstos ir attēlotas garīgas norises, uz kuru esamību šai grāmatai pirms vairāk nekā desmit gadiem gan bija jānorāda, bet tomēr ar citiem vārdiem, nekā tas šķiet pareizi tagad. Man toreiz par daudz ko, kas grāmatā vēl netika izklāstīts, bija jāsaka, ka to ir iespējams uzzināt no «mutiska stāstījuma». Šobrīd jau ir publicēts daudz kas no tā, kas bija domāts ar šādiem norādījumiem. Bet varbūt tie bija šie norādījumi, kas varbūt pilnībā neizslēdza lasītāju maldīgus viedokļus. Tas, kurš tiecas pēc garaskološanās, *personiskajās* attiecībās pret vienu vai otru skolotāju varētu saskatīt kaut ko daudz būtiskāku, nekā tur būtu jāredz. Es ceru, ka šajā jaunajā izdevumā man ir izdevies ar attēlojuma veidu asāk uzsvērt dažu labu detaļu, ka tam, kurš meklē garaskološanos tagadējo garīgo nosacījumu nozīmē, daudz svarīgākas ir pilnīgi *tiešas* attiecības ar objektīvo garapasauli, nekā attiecības ar skolotāja personību. Tas arī garaskolā arvien vairāk ieņems tikai tāda palīga stāvokli, kāds tam, kurš mācās, atbilstoši jaunākajiem uzskatiem, var būt arī kādā citā zinību nozarē. Es ceru, ka esmu pietiekami norādījis uz to, ka skolotāja autoritātei un ticībai viņam garaskolā nebūtu jāspēlē nekāda cita loma, kā tas ir jebkurā citā zinību vai dzīves jomā. Man šķiet, ka svarīgi ir tas, lai arvien pareizāk tiktu novērtētas tieši šīs garapētnieka attiecības ar cilvēkiem, kam ir interese par šo pētījumu rezultātiem. Tā es ceru, ka

esmu uzlabojis šo grāmatu, kur vien es biju spējīgs pēc desmit gadiem atrast uzlabot nepieciešamo.

Šai pirmajai daļai man būtu jāpievieno otrā. Tajā būs tālāki iztīrījumi par to dvēseles stāvokli, kas ved cilvēkus uz augstāko pasauli pārdzīvošanu.

Grāmatas jaunizdevums jau bija gatavs iespiests, kad sākās lielais karš, ko cilvēce šobrīd piedzīvo. Es rakstu šo piezīmi, kamēr manu dvēseli ir dziļi skāruši šie liktenīgie notikumi.

Berlīne, 1914. gada 7. septembris

Rūdolfs Šteiners

Priekšvārds trešajam izdevumam.

Ar šo kā grāmata parādās mani iztīrījumi, kas sākotnēji bija nodrukāti kā atsevišķi raksti ar virsrakstu «Kā sasniegt augstāko pasauli atziņas?». Iesākumā šajā sējumā būs pirmā daļa, tālāko saturēs turpinājums. Šim darbam par cilvēka attīstību uz pārvērtējo pasauli aptveršanu nevajadzētu stāties pasaules priekšā jaunā tēlā bez dažiem pavadvārdiem, kas te ir jūsu priekšā. Tajā esošie stāstījumi par cilvēka dvēseles attīstību gribētu kalpot dažādām vajadzībām. Vispirms ir kaut kam jātiek dotam tām personām, ko piesaista garapētniecības rezultāti, un kam būtu jāuzdod jautājums: jā, bet kur savas zināšanas ņem tie, kas apgalvo, ka var kaut ko pateikt par dzīves augstajiem mīklainajiem jautājumiem? Garazinātne par šādām mīklām kaut ko saka. Kurš grib novērot faktus, kas ved pie šiem izteikumiem, tam ir jāpaceļas līdz pārvērtējo pasaulē atziņām. Viņam ir jāiet tas ceļš, kuru ir mēģināts attēlot šajā grāmatā. Taču būtu maldīgi domāt, ka garazinātne teiktais esot bezvērtīgs tiem, kam nav tieksmes vai iespējas pašiem iet šo ceļu. Lai faktus *izpētītu*, ir jābūt spējām ieiet pārvērtējo pasaulē. Bet, ja tie ir izpētīti un tiek paziņoti, tad arī tas, kurš pats tos nesasniedz, var sagādāt sev pietiekamu pārliecību par šo ziņojumu patiesumu. Liela tās daļa tālākā ir pārbaudāma tādējādi, ka pielieto veselīgo spriešanas spēku tiešām bezaizspriedumainā veidā. Tikai nedrīkst ļaut šajā bezaizspriedumainībā sevi traucēt visiem iespējamiem aizspriedumiem, kādi cilvēku dzīvē tik daudzskaitlīgi nu reiz eksistē. Piemēram, viegli var gadīties, ka kādam šķiet, ka viena vai otra lieta nesaderas ar zināmiem tagadnes zinātnes rezultātiem. Patiesībā nav neviena zinātniska rezultāta, kas būtu pretrunā ar garīgajiem pētījumiem. Taču viegli var *noticēt*, ka viens vai otrs zinātnisks spriedums nesaskanot ar ziņojumiem par augstākajām pasaulēm, ja zinātniskos rezultātus neņem talkā vispusīgi un objektīvi. Varēs atklāt, ka, jo objektīvāk garazinātne patur kopā tieši ar pozitīvajiem zinātniskajiem sasniegumiem, jo skaistāk var ieraudzīt to pilnīgo savstarpējo saskaņu. – Viena cita garazinātisko ziņojumu daļa gan vairāk vai mazāk nebūs pieejama tikai ar saprāta spriedumiem. Bet nebūs grūti iemantot patiesas attiecības arī ar šo daļu tam, kurš atzīst, ka ne tikai saprāts, bet arī *veselīgas* sajūtas var būt patiesības soģis. Un, kur šīs sajūtas neļaus sevi dzīt simpātijām vai antipātijām pret vienu vai otru viedokli, bet gan tiešām objektīvi ļaus uz sevi iedarboties atziņām par pārvērtējo pasaulēm, tur radīsies arī atbilstošs sajūtu spriedums. – Un ir vēl dažs labs cits ceļš šo atziņu apstiprinājumam tām personām, kas paši nevar un negrib doties pa pārvērtējo pasauli taku. Šie cilvēki tomēr var sajūst, kāda ir šo atziņu vērtība dzīvei, arī ja viņi tās uzzina tikai no garapētnieku pateiktā. Ne katrs acumirkli var kļūt par redzošu cilvēku; bet tiešām veselīga dzīves barība ir redzoša cilvēka atziņas priekš katra. Jo pielietot dzīvē tās var katrs. Un kurš to dara, tas drīz atzīs, kāda visās jomās var būt dzīve ar tām, un kas izpaliek, ja tās izslēdz. Pārvērtējo pasauli atziņas, pareizi pielietotas dzīvē, pierādās nevis kā nepraktiskas, bet gan kā augstākajā mērā praktiskas. Bet ja arī kāds pats negrib uzsākt augstāko atziņu taku, tad viņš tomēr var, ja ir tieksme uz novērotajiem faktiem, jautāt: kā redzošais cilvēks nonāk pie šiem faktiem? Tām personām, kam ir interese par šo jautājumu, šis raksts lai dod ainu par to, kas ir jāpasāk, lai tiešām iepazītu pārvērtējo pasauli. Tas gribētu šo ceļu attēlot tā, lai arī tas, kurš pats pa to neiet, varētu iegūt uzticību pret to, ko saka tas, kurš ir pa to aizgājis. Var jau arī, uzzinot, ko dara garapētnieks, uzskatīt to par pareizu un teikt: augstāko pasauli takas attēlojums atstāj uz mani tādu iespaidu,

ka es varu saprast, kāpēc paziņotie fakti man šķiet saprotami. Tātad lai šis raksts kalpo tiem, kas vēlas spēcinošu atbalstu un iedrošinājumu savā patiesības maņā un patiesības sajūtā par pārjuteklisko pasauli. Bet ne mazāk tas vēlētos piedāvāt arī tiem, kas ceļu uz pārjutekliskajām atziņām meklē paši. Šīs personas šeit attēlotā patiesumu pārbaudīs vislabāk, to īstenojot paši sevī. Kuram ir šāds nodoms, tas darīs labi, ja vienmēr atkal sev teiks, ka attēlojumā vairāk ir nepieciešama dvēseles attīstība, nekā tāda iepazīšanās ar saturu, pēc kāda bieži tiecas citos iztirzājumos. Intīma iedzīvošanās attēlotajā ir nepieciešama; būtu jāpieņem priekšnosacījums, ka *kādu* lietu būtu jāapjēdz ne tikai caur to, kas tiek teikts par šo lietu pašu, bet gan caur dažu labu lietu, kas tiek pateikta par kaut ko pilnīgi citu. Tā tiks iegūts priekšstats, ka *ne jau vienā* patiesībā ir būtiskais, bet gan visu kopsaskaņā. Kurš grib pildīt vingrinājumus, tam to ļoti nopietni jāpārdomā. Kādu vingrinājumu, pareizi saprastu, var arī pareizi izpildīt; un tomēr tas var nepareizi iedarboties, ja izpildošais tam nepievieno kādu citu vingrinājumu, kas pirmā vienpusīgumu izšķīdinātu dvēseles harmonijā. Kurš lasa šo rakstu intīmi, tā ka lasīšana viņam kļūst par iekšēju pārdzīvojumu, tas iepazīsies ne tikai ar saturu, bet tam būs vienā vietā viena, otrā cita sajūta; un caur to viņš atzīs, kāda *nozīme (svars)* dvēseles attīstībai ir vienai vai otrai lietai. viņš arī atklās, kādā formā viņam būtu jāmēģina tieši sev vienu vai otru vingrinājumu pēc savas īpašās individualitātes. Ja, kā šeit, runa ir par tādu norišu aprakstiem, kurām būtu jātiek *pārdzīvotām*, tad izrādās nepieciešami vienmēr atkal atgriezties atpakaļ pie satura; jo varēs pārliecināties, ka šo to tikai tad var priekš sevis novest līdz apmierinošai sapratnei, kad tas ir izmēģināts un pēc mēģinājuma pamanīti zināmi lietas smalkumi, kas agrāk nebija pamanāmi.

Arī tādi lasītāji, kam ceļu, kas šeit ir iezīmēts, nav nodoma iet, atradīs šajā rakstā šo to noderīgu savai iekšējai dzīvei: dzīves noteikumus, norādījumus, kā noskaidrot šo vai to, kas šķiet mīklains, un tā tālāk.

Un dažs labs, kas caur savu dzīves pieredzi vienu vai otru lietu jau ir paveicis, dažā nozīmē jau ir guvis dzīves iesvētīšanu, varēs atrast zināmu apmierinājumu, kad atradīs kopsakarībā izskaidrotu to, kas viņam ir parādījis atsevišķi; ko viņš jau zināja, bet varbūt nebija šo zināšanu novedis līdz pašam pietiekamiem priekšstatiem.

Nosacījumi

Katrā cilvēkā snauž spējas, ar kurām viņš var iegūt atziņas par augstākajām pasaulēm. Mistiķis, gnostiķis, teozofs vienmēr runā par dvēselisko un garīgo pasauli, kas viņiem eksistē tieši tāpat, kā tā, ko var redzēt ar fiziskajām acīm un aptaustīt ar fiziskajām rokām. Klausītājs jebkurā mirklī drīkst teikt: par ko viņš runā, arī es varu uzzināt, ja vien attīstīšu sevī zināmus spēkus, kas šobrīd manī vēl snauž. Runa var būt tikai par to, kā iesākt, lai šādas spējas sevī attīstītu. Tam pamācības var dot tikai tie, kuriem šādi spēki sevī jau ir. Kopš pastāv cilvēku cilts, vienmēr ir pastāvējušas arī skolas, kurās tie, kuriem bija augstākās spējas, deva pamācības tiem, kas šādas spējas meklēja. Šādas skolas sauc par *slepeniskolām*; un mācības, kas tur notiek, sauc par slepenzinātniskām jeb okultām mācībām. Šāds apzīmējums, pilnīgi dabiski, modina pārpratumus. To dzirdot var viegli pakļauties ticībai, ka tie, kas darbojas šādās skolās, grib parādīties kā īpaši privilīģēta cilvēku klase, kas patvaļīgi slēpj savas zināšanas no līdzcilvēkiem. Jā, var pat nodomāt, ka varbūt aiz šādām zināšanām vispār nekas augstāks neslēpjas. Jo, ja patiesas zināšanas būtu – tā ir mēģināts domāt – tās taču nebūtu jāpārvērš par noslēpumu: tās varētu paziņot publiski un to priekšrocības padarīt pieejamas visiem cilvēkiem.

Tie, kuri ir iesvētīti slepenzināšanu dabā, ne mazākā mērā nebrīnās, ka neiesvētītie domā tā. Iesvētīšanas noslēpumu var saprast tikai tas, kurš pats līdz zināmai pakāpei ir piedzīvojis šo iesvētīšanu esamības augstākajos noslēpumos. Tad var jautāt: kā lai neiesvētītajam vispār rodas jebkāda cilvēciska interese par tā saucamajām slepenzināšanām šādos apstākļos? Kā un kāpēc viņam jāmeklē kaut kas, par kā dabu viņam nav nekāda priekšstata? Bet jau šāda jautājuma pamatā ir pilnīgi maldīgs priekšstats par slepenzināšanu būtību. Patiesībā ar slepenzināšanām nav nemaz citādāk kā ar pārējām cilvēku zināšanām un prasmēm. Šīs slepenzināšanas caurmēra cilvēkam nav noslēpums citādākā ziņā, kā rakstīšana ir noslēpums tam, kurš nav to mācījies. Un, tāpat kā rakstīt var iemācīties katrs, kas ir tam izvēlējis pareizo ceļu, tāpat par slepenskolnieku, pat slepenskolotāju var kļūt katrs, kas meklē tam atbilstošo ceļu. Tikai vienā ziņā attiecības šeit tomēr ir citādas, nekā ar ārējām zināšanām un prasmēm. Katram var gadīties, ka nabadzības, kultūras apstākļu dēļ, kur viņš ir piedzimis, var trūkt iespējas apgūt rakstīšanas mākslu; zināšanu un prasmju iegūšanai augstākajās pasaulēs nav nekādu šķēršļu tiem, kas tās nopietni meklē.

Daudzi domā, ka šur vai tur ir jāuzmeklē augstāko zināšanu meistars, lai no viņa saņemtu izskaidrojumus. Bet divas lietas ir pareizas. Pirmkārt, tas, kurš nopietni meklē augstākās zināšanas, nebaidīsies nekādu pūļu, ne šķēršļu, lai sameklētu iesvētīto, kurš varētu viņu ievadīt pasaules augstākajos noslēpumos. Bet, no otras puses, katram ir jābūt skaidram, ka iesvētīšana jebkuros apstākļos atradīs viņu, ja vien pastāvēs nopietna un cienīga tiekšanās pēc izzināšanas. Jo ir kāds dabisks likums visiem iesvētītajiem, kas viņiem neļauj slēpt nevienam meklējošam cilvēkam tam pienākošās zināšanas. Bet ir kāds tikpat dabisks likums, kurš nosaka, ka no slepenzināšanām itin neko nedrīkst atklāt tam, kurš nav tam aicināts. Un kāds iesvētītais ir sasniedzis jo lielāku pilnību, jo stingrāk viņš ievēro šos abus likumus. Garīgās saites, kas aptver visus iesvētītos, nav nekas ārējs, bet abi nosauktie likumi veido tās stiprās skavas, kas satur kopā šo saišu posmus. Tu vari dzīvot intīmā draudzībā ar iesvētīto: tomēr viņa būtība tev ir slēpta tikmēr, kamēr tu pats neesi kļuvis par iesvētīto. Tu vari baudīt kāda iesvētītā uzticību, mīlestību vispilnīgākajā nozīmē: savu noslēpumu viņš tev uzticēs tikai tad, kad tu būsi tam gatavs. Vari viņam glaimot, vari spīdzināt: nekas nevar viņu piespiest nodot tev kaut ko, par ko viņš zina, ka to nedrīkst tev atklāt, jo tu savas attīstības esošajā pakāpē vēl neproti sagatavot savu dvēseli noslēpuma pareizai uztveršanai.

Ceļi, kas padara cilvēkus nobriedušus kāda noslēpuma uztveršanai, ir precīzi noteikti. To virziens ar neizdzēšamiem, mūžīgiem burtiem ir ierakstīts garīgajās pasaulēs, kur iesvētītie sargā augstākos noslēpumus. Senos laikos, kas bija vēl pirms mūsu “vēstures”, gara tempļi bija redzami arī ārēji; mūsdienās, kad mūsu dzīve ir kļuvusi tik negarīga, to vairs nav pasaulē, kas ir redzama ārējai acij. Bet garīgi tie ir *visur*; un katrs, kurš meklē, var tos atrast.

Tikai pats savā dvēselē cilvēks var atrast līdzekļus, kas viņam atvērtu iesvētītā muti. Viņam līdz noteiktai augstai pakāpei ir jāattīsta sevī zināmas īpašības, tad viņš var gūt arī augstākos garīgos dārgumus.

Sākums ir jāveido zināmam dvēseles pamatnoskaņojumam. Slepēnpētnieks šo pamatnoskaņojumu sauc par *godināšanas taku*, pazemību pret patiesību un izziņu. Par slepenskolnieku var kļūt tikai tas, kam ir šis pamatnoskaņojums. Kam ir pārdzīvojumi šajā jomā, tas zina, kādas iezīmes jau bērnībā ir pamanāmas tiem, kuri vēlāk kļūst par slepenskolniekiem. Ir bērni, kas uz zināmām personām, ko viņi ciena, skatās ar svētu bijību. Viņiem to priekšā ir tāda godbijība, kas pašos sirds dziļumos liedz parādīties jebkādi domai par kritiku, opozīciju. Šādi bērni izaug par jauniešiem un jauniešiem, kam ir labi, ja viņi var uzlūkot kaut ko godināšanas cienīgu. No šo cilvēkbērnu rindām nāk daudzi slepenskolnieki. Ja tu kādreiz esi stāvējis pie kāda cienījama vīra durvīm un ja tu šajā savā pirmajā apmeklējumā esi sajutis svētu bijību nospiest durvju rokturi, lai ieietu istabā, kas priekš tevis ir «svētnīca», tad tevī ir izpaudušās jūtas, kas var būt dīglis tavai vēlākai kļūšanai par slepenskolnieku. Tā ir laime katram augošam cilvēkam – nest sevī kā iedīgli šādas jūtas. Tikai nevajag gan ticēt, ka šādi iedīgli veido pamatu pakļāvībai un verdziskumam. Sākumā bērnišķīgā godbijība pret cilvēkiem vēlāk kļūst par godbijību pret *patiesību* un *izziņu*. Pieredze māca, ka brīvi izslietu savu galvu vislabāk māc nest tie cilvēki, kas ir iemācījušies godināt tur, kur godināšana pieder. Un tā pieder visur tur, kur tā nāk no sirds dziļumiem.

Ja mēs neattīstām sevī šo dziļo sajūtu, ka ir kaut kas augstāks nekā mēs, tad arī neatradīsim sevī spēku attīstīties uz kaut ko augstāku. Iesvētītais spēku pacelt savu galvu izziņas augstumos ir izcīnījis tikai ar to, ka savu sirdi viņš ir vadījis godbijības, pazemības dziļumos. Gara augstumos var uzkāpt tikai, soļojot cauri pazemības vārtiem. Īstas zināšanas tu vari iegūt tikai tad, ja esi iemācījies šīs zināšanas cienīt. Cilvēkam, protams, ir tiesības vērst savu skatu pretī gaismai; bet šīs tiesības viņam ir jāiemanto. Garīgajā dzīvē ir savi likumi tieši tāpat kā materiālajā. Paberzē kādu stikla nūjiņu ar atbilstošu audumu, un tā elektrizēsies, tas ir: tā iegūs spēku pievilkt nelielus ķermeņus. Tas atbilst dabas likumam. Ja kaut nedaudz ir studēta fizika, tad to zina. Un tieši tāpat, ja pazīst slepenzinātnes sākumprincipus, zina, ka jebkuras dvēselē attīstītas *patiesas* pazemības jūtas attīsta spēku, kas agrāk vai vēlāk var vest tālāk izziņā.

Kam ir dotas pazemības jūtas vai kam ir tā laime būt tās ieguvušam no atbilstošas audzināšanas, tas jau daudz ko nes sev līdzī, kad vēlākā dzīvē meklē pieeju augstākajām atziņām. Kurš šādu sagatavošanos sev līdzī nenes, tam jau izziņas takas pirmajā pakāpē izaug grūtības, ja vien viņš neuzsāk ar pašaudzināšanu enerģiski sākt veidot sevī pazemības noskaņojumu. Mūsu laikā ir it īpaši svarīgi, ka šim punktam tiek pievērsta pilna uzmanība. Mūsu civilizācija vairāk sliecas uz kritiku, tiesāšanu, notiesāšanu un maz uz pazemību, atdevīgu godāšanu. Mūsu bērni jau kritizē daudz vairāk, nekā pazemīgi godina. Bet katra kritika, katrs tiesājošs spriedums tikpat ļoti atņem dvēselei spēkus augstākai izziņai, cik katra pašai izziņai godbijība tos attīsta. Ar to nav jābūt pateiktam nekam pret mūsu civilizāciju. Te runa itin nemaz nav par to, lai šo mūsu civilizāciju kritizētu. Tieši kritikai, pašapzinātajam cilvēciskajam spriedumam, “pārbaudi visu un labāko paturi”, mēs pateicamies par mūsu kultūras lielumu. Nemūžam cilvēks nebūtu ticis līdz mūsu laiku zinātnei, industrijai, sakariem, tiesībām, ja viņš visur nebūtu kritizējis, visur pielietojis sava sprieduma mērogu. Bet, ko mēs līdz ar to ieguvām ārējai kultūrai, par to mums atbilstošā mērā bija jāsamaksā ar spirituālās dzīves *augstāko izziņu*. Ir jāuzsver, ka augstākajās zināšanās runa ir *nevis* par cilvēku godināšanu, bet gan par *patiesības* un *izziņas* godināšanu.

Tikai vienam noteikti ir jābūt skaidram, ka tam, kurš pilnīgi ir iekļāvies mūsdienu ārišķīgajā civilizācijā, ir ļoti grūti izlauzties līdz augstāko pasaulu izziņai. To viņš var, tikai tiešām enerģiski ar sevi strādājot. Laikā, kad materiālās dzīves attiecības bija vienkāršas, arī garīgs pacēlums bija vieglāk sasniedzams. Godināšanas cienīgais, svētumu saturošais vairāk izcēlās no pārējām pasaules attiecībām. Kritiskā laikmetā ideāli tiek pazemoti. Citas jūtas nāk godināšanas, godbijības, pielūgsmes un apbrīna vietā. Mūsu laikmets šīs jūtas arvien vairāk

atspiež atpakaļ, tā ka ikdienas dzīvē cilvēks tās piedzīvo tikai ļoti mazā mērā. Kurš meklē augstāku izzīņu, tam tās ir jārada sevi. Tam tās ir pašam jāiepludina savā dvēselē. To nevar panākt ar studijām. To var panākt, tikai dzīvojot dzīvi. Kurš grib kļūt par slepenskolnieku, tam ir enerģiski jāaudzina sevi pazemības noskaņojumam. Viņam visur savā apkārtnē, savos pārdzīvojumos ir jāuzmeklē tas, kas viņam var izvilināt apbrīnu un godbijību. Ja es saskaros ar kādu cilvēku un visur atrodu viņa vājības, tad es nolaupu pats sev augstākās izzīņas spēku; ja es ar mīlestību mēģinu iedziļināties viņa priekšrocībās, tad es vācu šo spēku. Slepennāceklim nepārtraukti jāpatur prātā sekošana šai pamācībai. Pieredzējuši garapētnieki zina, par kādu spēku viņi pateicas apstāklim, ka viņi vienmēr atkal visās lietās skatās uz labo un atturas no tiesājoša sprieduma. Bet tas nedrīkst palikt kā ārējs dzīves noteikums. Tam ir jāpārņem visiešķējākais mūsu dvēselē. Cilvēka paša rokās ir pilnveidot sevi, ar laiku pilnīgi pārveidoties. Bet šai pārvērtībai ir jānorisinās viņa iekšienē, viņa domu dzīvē. Nepietiek ar to, ka ārēji ar savu izturēšanos es izrādu cieņu pret kādu būtni. Šai cieņai ir jābūt manās domās. Ar to slepenskolniekam ir jāsāk – uzņemt pazemību savā domu dzīvē. Viņam savā apziņā ir jāuzmanās no necienīgām, negatīvām, kritiskām domām. Un viņam tieši ir jāmeklē, kā kopt sevi pazemības domas.

Katrā acumirkļī, kad apsēžas, lai apzinātos savā apziņā, kas tur ir no negatīviem, tiesājošiem, kritiskiem spriedumiem par pasauli un dzīvi: – katrs šāds mirklis ved mūs tuvāk augstākajai izzīnai. Mēs ātri kāpjām augšup, ja šādos mirkļos piepildām savu apziņu tikai ar tādām domām, kas pilda mūs ar apbrīnu, cieņu, godbijību pret pasauli un dzīvi. Kam ir pieredze šajās lietās, tas zina, ka katrā šādā mirklī cilvēkā tiek modināti spēki, kas citādi paliktu snaužam. Ar to cilvēkam tiek atvērtas garīgās acis. Ar to viņš sāk redzēt ap sevi lietas, kuras agrāk nevarēja ieraudzīt. Viņš sāk aptvert, ka iepriekš ir redzējis tikai daļu no apkārtējās pasaules. Cilvēks, kas stāv viņa priekšā, tagad parādās pavisam citā veidolā nekā iepriekš. Ar šo dzīves noteikumu viņš gan vēl nespēs jau redzēt to, kas, piemēram, tiek aprakstīta kā cilvēka aura. Jo tam ir nepieciešama vēl augstāka skološanās. Bet tieši līdz šai augstākajai skolai viņš var pacelties, ja iepriekš ir izgājis *enerģisku* skolu pazemībā.¹

Bez trokšņa un ārējai pasaulei nepamanīti norisinās slepenskolnieka nostāšanās uz “izzīņas takas”. Nevienam nav pat jāpamana viņā kādas izmaiņas. Viņš pilda savus pienākumus tāpat kā iepriekš; kā vienmēr kārto savas darīšanas. Pārvērtības norisinās vienīgi ar iekšējo dvēseles pusi, kas ir slēpta ārējai acij. Vispirms visu cilvēka dabu pārstaro pazemības pamatnoskaņojums pret visu patiesi cieņas vērti. Šajā *vienā* pamatsajūtā savu centru atrod visa viņa dvēseles dzīve. Tāpat kā saule ar saviem stariem atdzīvina visu dzīvo, tā godināšana slepenskolniekā atdzīvina visas dvēseles sajūtas.

Sākumā cilvēkam nebūs viegli noticēt, ka tādām jūtām kā goda parādīšanai, cieņai un tā tālāk ir kaut kāda saistība ar viņa izzīņu. Tas saistās ar to, ka pastāv nosliece uzskatīt izzīņu par kādu spēju pašu par sevi, kam nav nekādas saistības ar to, kas vēl bez tam norisinās dvēselē. Bet turklāt nepadomā, ka *dvēsele* ir tā, kura izzina. Un jūtas dvēselei ir tas, kas miesai ir vielas, no kā sastāv barība. Ja miesai maizes vietā dod akmeņus, tad tās darbība atmirst. Līdzīgi ir ar dvēseli. Tai godināšana, cieņa, pazemība ir barojošas vielas, kas dara dvēseli *veselu*, spēcīgu; pirmām kārtām, spēcīgu izzīņas darbībai. Necieņa, antipātija, cieņas vērtā nenovērtēšana izraisa izzinošās darbības paralīzi un atmiršanu. – Garapētniekam šis fakts ir redzams *aurā*. Dvēsele, kas apgūst godināšanas, pazemības jūtas, izraisa pārmaiņas savā aurā. Zināmi dzeltensārtie, brūnsarkanie garīgie krāsu toņi pazūd un tiek aizstāti ar zilisarkaniem. Bet līdz ar to atveras izzīņas spējas; tās saņem no savas apkārtnes ziņas, par kurām iepriekš nebija nekādas nojausmas. Godināšana modina dvēselē kādu simpātisku spēku, ar kuru mums tiek pievilktas klāt apkārtējo būtņu īpašības, kuras citādi paliek slēptas.

Tas, kas ir sasniedzams caur pazemību, kļūst vēl iedarbīgāks, kad pietuvojas vēl cits jūtu veids. Tas pastāv tajā, ka cilvēks mācās arvien mazāk padoties ār pasaules iespaidiem, toties

¹ Skat. “Teozofijas” pēdējā nodaļā.

attīsta rosīgu iekšējo dzīvi. Cilvēks, kurš no viena ār pasaules iespaida traucas uz nākošo, kurš nemitīgi meklē “izklaidēšanos”, neatrod ceļu uz slepenzinātni. Slepenkolniekam nav jānotrulinās pret ār pasauli, bet viņa *bagātajai iekšējai dzīvei* ir jānorāda viņam virzienu, kurā viņš pakļaujas tās iespaidiem. Ja kāds jūtām bagāts un dziļu dabu apveltīts cilvēks iet pa skaistu kalnu apvidu, tad viņa pārdzīvojumi ir citādi nekā jūtās nabadzīgam cilvēkam. Tikai tas, ko mēs pārdzīvojam iekšēji, dod mums atslēgu ār pasaules skaistumam. Viens kuģo pāri jūrai, un tikai nedaudzi pārdzīvojumi caurstrāvo viņa dvēseli; cits tur sajūt pasaules gara mūžīgo valodu, viņam atklājas pasaules radīšanas slepenās mīklas. Ir jāmacās apieties ar savām paša jūtām, priekšstatiem, ja grib attīstīt saturīgas attiecības ar ār pasauli. Ār pasaule visās savās parādībās ir pildīta ar dievišķo brīnumainību; bet dievišķajam vispirms ir jābūt pārdzīvotam pašam savā dvēselē, ja grib to atklāt apkārtnē. – Slepenkolniekam tiks norādīts radīt savā dzīvē acumirkļus, kuros viņš klusi un vientuļi iedziļinās pats sevī. Bet ne jau sava paša Es problēmām ir jānododas šajos mirkļos. Tas izraisītu tieši pretējo tam, kas ir domāts. Daudz vairāk šādos acumirkļos viņam pilnīgā klusumā ir jāļauj izskanēt tam, ko viņš ir pārdzīvojis, ko viņam ir teikusi ārējā pasaule. Katra puķe, katrs dzīvnieks, katra darbība šādos klusos acumirkļos atklās viņam neapjaustus noslēpumus. Un līdz ar to viņš tiks sagatavots jaunus ār pasaules iespaidus redzēt ar pavisam citām acīm nekā iepriekš. Kurš grib tikai *baudīt* iespaidu pēc iespada, tas notrulina savas izziņas spējas. Kurš pēc baudīšanas ļauj, lai šī bauda viņam kaut ko *atklāj*, tas kopj un audzina savu izziņas spēju. Viņam tikai jāpieradinās ne tikai vienkārši ļaut izskanēt baudai, bet gan, *atsakoties* no tālākas baudīšanas, iepriekš baudīto *pārstrādāt* iekšējā darbībā. Briesmas slēpjotā zemūdens klints te ir ļoti liela. Tā vietā, lai sevī strādātu, var viegli iekrist pretējā un tikai gribēt vēl pilnīgi izsmelt baudīto līdz galam. Nenovērtējiet par zemu to, ka šeit slepenkolniekam paveras nepārskatāmi maldu avoti. Viņam ir jātiek cauri veselam barām savas dvēseles pavedēju. Tie visi grib nocietināt viņa Es, noslēgt viņu pašu sevī. Bet viņam ir jāatveras pasaulei. Viņam *ir jāmeklē* bauda, jo tikai caur to viņā ienāk ār pasaule. Ja viņš notrulinās pret baudu, tad kļūst līdzīgs augam, kas no savas apkārtnes vairs nevar uzņemt nekādas barības vielas. Bet, ja viņš paliek tikai pie baudas, tad noslēdzas pats sevī. Viņš kaut ko nozīmēs tikai *pats sev*, bet ne pasaulei. Sevī viņš tad var dzīvot kā grib, var cik vien stipri grib kopt savu Es: pasaule viņu izslēgs. Tai viņš būs miris. Slepenkolnieks *baudījumu* apskata tikai kā *līdzekli*, lai kļūtu cienījamāks *pasaulei*. Bauda viņam ir ziņnesis, kas māca par pasauli; bet pēc mācībām viņš soļo uz priekšu cauri baudai uz *darbu*. Viņš nemācās, lai iemācīto krātu kaudzē kā *savus* zināšanu dārgumus, bet gan lai ar iemācīto kalpotu pasaulei.

Ir kāds pamatprincips visā slepenzinātnē, kas nedrīkst tikt pārkāpts, ja ir jāsasniedz kāds mērķis. Katrai slepenkolnai tas ir jāiekaļ skolēnā. Tas ir: *jebkura izziņa, kuru tu meklē tikai tādēļ, lai bagātinātu savas zināšanas, tikai lai uzkrātu dārgumus sevī, ved tevi nost no tava ceļa; bet jebkura izziņa, kuru tu meklē, lai kļūtu nobriedušāks uz cilvēku tālākattīstības un pasaules attīstības ceļa, ved tevi soli uz priekšu*. Šis likums nepielūdzami pieprasa tā ievērošanu. Un ātrāk nekļūst par slepenkolnieku, pirms šis likums nav padarīts par savas dzīves vadlīniju. Šo garīgās skolas patiesību var apkopot īsā teikumā: *katra ideja, kas nekļūst tev par ideālu, nogalina tavā dvēselē spēku; bet katra ideja, kas kļūst par ideālu, rada tevī dzīvības spēkus*.

Iekšējais miers

Ceļa sākumā slepenskolniekam tiek norādīts uz *godināšanas* taku un *iekšējās dzīves* attīstīšanu. Garazinātne tad dod arī ļoti *praktiskus noteikumus*, kurus ievērojot var uz šīs takas nostāties un attīstīt iekšējo dzīvi. Šie praktiskie noteikumi nav patvaļīgi izdomāti. Tie balstās mūžsenā pieredzē un mūžsenās zināšanās. Tie tiek doti vienādā veidā visur, kur tiek norādīti ceļi uz augstāko izzīņu. Visi patiesie garīgās dzīves skolotāji ir vienisprātis attiecībā uz šo noteikumu saturu, kaut arī ne vienmēr ietērpj to vienos un tajos pašos vārdos. Pakārtotā, īstenībā tikai šķietamā atšķirība ir atkarīga no faktiem, kurus šeit nepārrunāsim.

Neviens garadzīves skolotājs ar šādiem noteikumiem negrib iegūt varu pār citiem cilvēkiem. Viņš nevienu negrib ierobežot tā patstāvībā. Jo nav labāku cilvēciskās patstāvības novērtētāju un sargātāju kā slepenpētnieki. Tika teikts (šī raksta pirmajā daļā), ka saites, kas aptver visus iesvētītos, esot garīgas, un divi dabiski likumi veidojot tās skavas, kas tur kopā šo saišu posmus. Ja iesvētītais iznāk no sevi aptverošās garīgās jomas atklātības priekšā, tad tūdaļ stājas spēkā trešais likums. Tas ir šāds: lai katrs tavš darbs, katrs tavš vārds ir tāds, lai tie neiejauktos neviena cilvēka brīvas gribas lēmumos.

Kurš ir izpratis, ka patiesu garadzīves skolotāju pilnīgi caurauž šāda nostāja, tas arī zina, ka neko nezaudē no savas patstāvības, kad seko šiem praktiskajiem noteikumiem, kas viņam tiek piedāvāti.

Viens no pirmajiem šādiem noteikumiem tagad apmēram šādi var tikt ietērpts valodas vārdos: radi sev iekšēja miera mirkļus un šajos mirkļos māciet *atšķirt būtisko no nebūtiskā*. – Šeit tiek teikts, ka šis praktiskais noteikums tā skanot “ietverts valodas vārdos”. Proti, sākotnēji visi garazinātnes noteikumi un mācības tika dotas simboliskā zīmju valodā. Un kurš grib iepazīt visu to nozīmi un svarīgumu, tam vispirms ir jāiemācās saprast šo simbolisko valodu. Šī sapratne ir atkarīga no tā, ka attiecīgais cilvēks jau ir izdarījis pirmos soļus slepenzinātnē. Bet šos soļus viņš var spert precīzi ievērojot noteikumus, kādi tie šeit tiek doti. Ceļš ir atvērts *jebkuram*, kas to nopietni grib.

Vienkāršs ir augstākminētais noteikums attiecībā uz iekšējā miera mirkļiem. Un vienkārša ir arī sekošana tam. Bet pie mērķa tas noved tikai tad, ja tas tiek uzsākts tikpat *nopietni* un *stingri*, cik vienkāršs tas ir. – Tādēļ arī šeit bez aplinkiem ir jātiec pateiktam, kā sekot šim noteikumam.

Slepenskolniekam no savas ikdienas dzīves ir jāizdala kāds neilgs laiks, lai šajā laikā nodarbotos ar pavisam kaut ko citu nekā ir viņa dienišķās nodarbības. Un arī nodarbošanās veidam ir jābūt pavisam citādam nekā tam, ar ko viņš piepilda savu pārējo dienu. Bet tas nav jāsaprot tā, it kā tam, ko izpilda šajā nodalītajā laikā, nebūtu nekāda sakara ar viņa ikdienas darba saturu. Tieši pretēji: cilvēks, kurš šādus nodalītus mirkļus meklē *pareizajā* veidā, drīz pamanīs, ka tikai no tiem viņš saņem pilnu spēku saviem dienas uzdevumiem. Nedrīkst arī domāt, ka šī noteikuma ievērošana kādam tiešām varētu atņemt laiku pienākumu pildīšanai. *Ja kādam tiešām nav vairāk brīva laika*, tad pietiek *ar piecām minūtēm* katru dienu. Svarīgi ir tas, kā šīs piecas minūtes tiek izmantotas.

Šajā laikā cilvēkam pilnīgi jāizraujas no savas ikdienas dzīves. Viņa domu, viņa jūtu dzīvei tad ir jāiegūst cita nokrāsa nekā tā ir parasti. Jāļauj slīdēt dvēseles priekšā saviem priekiem, ciešanām, rūpēm un notikumiem. Un pie tam ir jānostājas tā, lai visu to, ko viņš parasti piedzīvo, uzlūkotu no augstāka redzesviedokļa. Padomājiet, kā parastajā dzīvē pavisam savādāk izskatās viss, ko pārdzīvo vai dara kāds cits, salīdzinājumā ar to, ko pārdzīvo un dari tu pats. Citādi tas nevar būt. Jo ar to, ko piedzīvo vai dara pats, ir saausts kopā; bet kāda cita pārdzīvojumu vai rīcību tikai *apskata*. Tas, pēc kā ir jātiecas šajos nodalītajos mirkļos, ir tagad tā uzlūkot savus paša pārdzīvojumus un rīcību, spriest par tiem tā, it kā nevis tu pats, bet gan kāds cits būtu to pārdzīvojis vai darījis. Iedomājieties: kāds ir piedzīvojis smagu likteņa triecienu. Kāda pavisam cita attieksme pret to ir sevī, nekā pret tieši tādu pašu likteņa triecienu,

kas ir piemeklējis kādu tavu līdzcilvēku? Neviena to nedrīkst uzskatīt par netaisnīgu. Tas tā ir cilvēka dabā. Un līdzīgi kā šādos ārkārtējos gadījumos, ir arī dzīves ikdienišķajās norisēs. Slepenskolniekam ir jāmeklē spēks zināmos laikos nostāties pašam sev pretī kā svešniekam. Viņam jānododas pašam sev pretī ar novērotāja *iekšējo mieru*. Ja to sasniedz, tad savi paša pārdzīvojumi parādās jaunā gaismā. Kamēr ir iepīts tajos, kamēr ir tajos viss iekšā, tikmēr vienlīdz ir saistīts kā ar nebūtisko, tā būtisko. Ja nonāk pie pārskata *iekšējā miera*, tad būtiskais nošķiras no nebūtiskā. Raizes un prieki, katra doma, katrs lēmums parādās citādi, ja stāv sev pretī šādā veidā. – Tas ir, it kā tu visu cauru dienu būtu uzturējies kādā vietā un sīko redzējis tikpat tuvu kā lielo; tad vakarā uzkāpis kādā blakus pakalnā un vēlreiz pārskatījis visu šo vietu. Tad šīs vietas daļas parādās citādās savstarpējās attiecībās, nekā esot tajās iekšā. Ar tikko pārdzīvotiem likteņa pavērsieniem tas neizdosies, un tam nav jāizdodas; garadzīves skolniekam ir jātiecas pēc tā caur senāk pagājušiem notikumiem. – Šāda iekšēja, mierīga pašapskata vērtība daudz mazāk ir atkarīga no tā, *ko* pie tam saskata, bet daudzkārt vairāk no tā, ka atrod sevī *spēku*, kas attīsta šādu iekšēju mieru.

Jo katrs cilvēks blakus savam – sauksim to tā – ikdienas cilvēkam, nes savā iekšienē vēl vienu *augstāku cilvēku*. Šis augstākais cilvēks paliek slēpts tik ilgi, kamēr viņu nepamodina. Un šo augstāko cilvēku sevī pamodināt var tikai katrs *pats*. Bet, kamēr šis augstākais cilvēks nav pamodināts, tikmēr slēptas paliek arī katrā cilvēkā snaudošās augstākās spējas, kas ved uz pārjutekliskajām atziņām.

Kamēr kāds nesajūt iekšējā miera augļus, viņam sev ir jāsaista, ka ir jāturpina tālāk ar minētā noteikuma nopietnu un stingru ievērošanu. Katram, kas dara šādi, pienāk diena, kad ap viņu kļūst garīgi gaiši, kad acīm, par ko viņš līdz tam sevī nav zinājis, tiek atvērta pilnīgi jauna pasaule.

Un slepenskolnieka ārējā dzīvē nekam nav jāmainās no tā, ka viņš sāk sekot šim noteikumam. Viņš pilda savus pienākumus kā pirms, tā pēc tam; viņš pārcieš tās pašas ciešanas un piedzīvo tos pašus priekus kā pirms, tā pēc tam. Ar to viņš nekādā veidā nevar tikt atsvešināts no “dzīves”. Jā, viņš pat var jo lielākā mērā sekot šai “dzīvei” pārējo dienas daļu, jo savos nodalītajos mirkļos apgūst “augstāku dzīvi”. Pamazām un pakāpeniski šī “augstākā dzīve” sāks ietekmēt parasto. Nodalīto mirkļu mieram būs ietekme uz ikdienu. Viss cilvēks kļūs mierīgāks, iegūs drošību visā savā rīcībā, viņu vairs nevarēs izsist no sliedēm dažādi iespējami starpgadījumi. Pamazām šāds iesācējs slepenskolnieks, tā sacīt, arvien vairāk vadīs pats sevi un mazāk ļaus sevi vadīt apstākļiem un ārējām ietekmēm. Šāds cilvēks drīz pamanīs, kādi spēka avoti viņam ir šie nodalītie laika momenti. Viņš sāks vairs neuztraukties par lietām, par kurām uztraucās iepriekš, neskaitāmas lietas, no kurām viņš iepriekš baidījās, pārtrauks izsaukt bailes. Viņš iegūs pavisam jaunu dzīves uztveri. Agrāk viņš varbūt pie viena vai otra paveicama darba ķērās nedroši. Viņš sev teica: “Ak, man nepietiek spēka to izdarīt tā, kā es to labprāt gribētu.” Tagad viņam vairs neienāk prātā šī doma, bet gan kāda pavisam cita. Proti, tagad viņš sev saka: “Es saņemšu visus savus spēkus, lai izdarītu savu lietu tik labi, cik vien es to varu.” Un viņš apspiež domu, kas varēja padarīt nedrošu. Jo zina, ka tieši nedrošība varēja izraisīt sliktāku veikumu, vai vismaz šī nedrošība nevarēja dot nekādu labumu tam, kas bija jāpaveic. Un tā slepenskolnieka dzīves uztverē ienāk doma pēc domas, kas ir auglīgas un veicinošas dzīvei. Tās stājas tādu domu vietā, kas bija kā šķērslis un novājināja. Viņš sāk drošāk un stingrāk vadīt savas dzīves kuģi pa dzīves viļņiem, kamēr agrāk šie viļņi viņu mētāja šurp un turp.

Un šāds miers un drošība iedarbojas arī uz visu cilvēka būtību. Iekšējais cilvēks ar to aug. Un līdz ar viņu aug tās iekšējās spējas, kas ved pie augstākajām atziņām. Jo ar saviem panākumiem šajā virzienā slepenskolnieks pamazām nonāk pie tā, ka pats nosaka, kā uz viņu drīkst iedarboties ārpusaules iespaidi. Viņš, piemēram, dzird kādu vārdu, ar ko kāds cits grib viņu aizskart vai sakaitināt. Pirms savas kļūšanas par slepenskolnieku viņš arī būtu bijis aizskarts vai sakaitināts. Tagad, kad viņš ir kļuvis par slepenskolnieku, viņš spēj atņemt šim vārdam aizskarošo vai kaitinošo dzeloni, pirms tas vēl ir atradis ceļu uz viņa iekšieni. Vai kāds cits piemērs. Kāds cilvēks viegli kļūst nepacietīgs, kad ir jāgaida. Viņš kļūst par

slepenskolnieku. Savos miera mirkļos viņš tā cauraužas ar nepacietības bezmērķīguma sajūtu, ka turpmāk sajūtot jebkuru nepacietību, tūdaļ parādās šī sajūta. Nepacietība, kas jau gribēja iestāties, pazūd, un laiks, kas citādi būtu pazaudēts šajos nepacietības priekšstatos, varbūt tiks piepildīts ar kādu derīgu novērojumu, ko var izdarīt gaidīšanas laikā.

Tagad vajag apzināties tā visa nozīmīgumu. Jāapdomā, ka “augstākais cilvēks” cilvēkā ir nepārtrauktā attīstībā. Bet tikai ar aprakstīto mieru un drošību tam tiks padarīta iespējama likumsakarīga attīstība. Ārējās dzīves viņi mētā iekšējo cilvēku uz visām pusēm, ja cilvēks šo dzīvi nepārvalda, bet gan tā pārvalda viņu. Tāds cilvēks ir kā augs, kam ir jāattīstās klints spraugā. Tas nīkuļo tikmēr, kamēr tam nedod telpu. Iekšējam cilvēkam telpu nevar radīt nekādi ārēji spēki. To spēj tikai *iekšējais miers*, ko viņš rada savai dvēselei. Ārējie apstākļi var mainīt *tikai* viņa ārējo dzīves situāciju; “garīgo cilvēku” viņā tie nekad un nemūžam nevar pamodināt. – Pašam sevī slepenskolniekam ir jādzemdē jaunu, augstāku cilvēku.

Šis “augstākais cilvēks” tad kļūs par iekšējo valdnieku, kas ar drošu roku vadīs ārējā cilvēka apstākļus. Kamēr virsroka un vadība pieder ārējam cilvēkam, tikmēr šis “iekšējais” ir viņa vergs un tādēļ nevar attīstīt savus spēkus. Ja tas ir atkarīgs no kaut kā cita, nekā no manis paša, vai es esmu sakaitināts vai nē, tad es neesmu kungs pār sevi pašu, vai – labāk pasakot: es vēl neesmu atradis “valdnieku sevī”. Man ir sevī jāattīsta spējas ār pasaules iespaidiem ļaut sev piekļūt tikai manis paša noteiktā veidā; tikai tad es varu būt slepenskolnieks. – Un tikai ciktāl slepenskolnieks nopietni meklē šo spēku, viņš var nonākt pie mērķa. Galvenais nav tas, ciktāl kāds tiek kādā noteiktā laikā; bet gan tikai tas, ka nopietni *meklē*. Jau dažam labam ir gadījies, ka tas gadiem ilgi ir pūlējies, nepamanot sevī nekādus manāmus panākumus; bet daudzi no tiem, kas nav krituši izmisumā, bet ir palikuši nesatricināmi, pavisam pēkšņi tad ir izcīnījuši šo “iekšējo uzvaru”.

Protams, ka ir dzīves apstākļi, kas prasa lielu spēku, lai radītu iekšējā miera mirkļus. Bet jo lielāks ir tam nepieciešamais spēks, jo nozīmīgāks ir tas, kas tiek sasniegts. Viss attiecībā uz slepenskolnieka ceļu ir atkarīgs no tā, ka enerģiski, ar iekšēju patiesumu un vaļsirdīgu atklātumu var kā pilnīgs svešinieks nostāties pretī visām savām rīcībām un darbiem.

Bet ar šo *pašam sava* augstākā cilvēka dzimšanu ir raksturota tikai viena slepenskolnieka iekšējā darba puse. Proti, ja arī cilvēks stāv sev pretī kā svešinieks, tad tomēr viņš apskata tikai *sevi pašu*; viņš skatās uz tiem pārdzīvojumiem un darbībām, ar kurām viņš ir saaudzis kopā savā dzīves situācijā. Viņam ir jāpaceļas pāri tam. Viņam jāpaceļas līdz *tīri* cilvēciskajam, kam vairs nav nekāda sakara ar viņa īpašo situāciju. Viņam jāpāriet pie to lietu apskata, kas skar viņu kā cilvēku, kaut arī viņš pats dzīvotu pavisam citos apstākļos, pavisam citā situācijā. Līdz ar to viņā atdzīvojas kaut kas, kas sniedzas pāri personiskajam. Līdz ar to viņš vērs skatu *augstākās pasaulēs* nekā tās, ar kurām viņu saista ikdiena. Un līdz ar to cilvēks sāk just, pārdzīvot, ka viņš ir piederīgs šādām augstākām pasaulēm. Tās ir pasaules, par kurām neko nevar pateikt viņa maņas, viņa ikdienas nodarbošanās. Tikai tā viņš pārvieto savas būtības centru uz savu iekšējo. Viņš klausās balsīs no savas iekšienes, kas runā ar viņu miera mirkļos; viņš savā iekšienē kopj apiešanos ar garīgo pasauli. Viņš ir atvirzījies no ikdienas. Šīs ikdienas troksnis viņam ir apklusis. Ap viņu *apkārt* ir iestājies klusums. Viņš atvairā visu, kas atgādina par šādiem iespaidiem no ārienes. *Mierīgā apcere* iekšējā, dialogs ar tīri garīgo pasauli piepilda visu viņa dvēseli. – Šādai klusai apcerei ir jāklūst par slepenskolnieka dabisku dzīves nepieciešamību. Sākumā viņš ir pilnīgi iegrimis domu pasaulē. Par šo kluso domu darbību viņam ir jāattīsta *dzīvīga sajūta*. Viņam jāmacās *mīlēt* to, kas tur plūst no gara. Tad viņš arī drīz beigs šo domu pasauli uztvert kā kaut ko, kas esot neīstāka nekā ikdienas lietas, kas viņu aptver. Viņš sāk apieties ar savām domām kā ar lietām telpā. Un tad viņam arī tuvojas mirklis, kad to, kas atklājas iekšējā domu darba klusumā, var sākt sajūst kā daudz augstāku, reālāku nekā lietas telpā. Viņš uzzina, ka šajā domu pasaulē runā *dzīvība*. Viņš izprot, ka domās ne tikai izspēlējas kaili ēnu tēli, bet gan, ka caur to ar viņu runā slēpta *būtība*. Tā sāk runāt ar viņu no klusuma.

Iesvētīšanas pakāpes

Turpmāk pateiktais ir garīgās skološanās daļa, kuru nosaukumi un būtība kļūs skaidri katram, kurš tās pareizi pielietos. Tas attiecas uz trīs pakāpēm, caur kurām garīgās dzīves skola ved līdz zināmai iesvētīšanas pakāpei. Bet izskaidrojumus šeit varēs atrast tikai tik daudz, cik vispār publiski var tikt pateikts. Šie būs norādījumi, kas nāk no vēl daudz dziļākas, intīmākas mācības. Pašā slepenskolā tiek sekots pilnīgi noteiktai mācību gaitai. Zināmas darbības kalpo tam, lai vestu cilvēka dvēseli uz apzinātu saskarsmi ar garīgo pasauli. Šīs darbības pret to, kas turpmāk tiks pateikts, attiecas apmēram tā, kā mācības, kas tiek pasniegtas augstākā, stingri iekārtotā skolā, attiecas pret pamācībām, kas gadījuma pēc tiek izteiktas kādā sagatavošanas skolā. Taču *nopietna* un neatlaidīga sekošana tam, ko šeit atrod ieskicētu, var vest uz patiesu slepenmācību. Neapšaubāmi, ka nepacietīga pamēģināšana, bez nopietnības un neatlaidības, nevar vest ne pie kā. - Slepenstudijas var būt sekmīgas tikai tad, ja tiek ievērots jau pateiktais un tad tiek iets tālāk uz šī pamata.

Pakāpes, kuras šeit tiks ieskicētas, ir sekojošās trīs: 1. Sagatavošanās, 2. Apgaismība, 3. Iesvētīšana. Nav nepieciešams, lai šīs trīs pakāpes sekotu viena otrai tā, lai pirmā būtu *pilnībā* izieta, pirms pienāk kārta otrajai, un tā, pirms pienāk kārta trešajai. Attiecībā uz dažām lietām daļēji jau var iestāties apgaismība, pat iesvētīšana, kaut arī attiecībā uz citu ir vēl tikai sagatavošanās stadija. Taču zināms laiks būs jāpavada pie sagatavošanās, pirms kāda apgaismība vispār var sākties. Un vismaz par kaut ko būs jābūt apgaismotam, ja ir jāsākas iesvētīšanai. Bet aprakstā vienkāršības dēļ šīm trīs pakāpēm ir jāseko vienai otrai.

Sagatavošanās

Sagatavošanās būtība ir pilnīgi noteiktā jūtu un domu dzīves kopšanā. Ar šo kopšanu dvēseles un gara ķermenim tiek dāvāti augstāki maņu rīki un darbošanās orgāni, nekā tie orgāni, ko fiziskajam ķermenim ir devuši dabas spēki no nenoteiktas dzīvās matērijas.

Jāsāk ir ar to, lai pievērstu dvēseles uzmanību zināmām norisēm apkārtējā pasaulē. Šādas norises ir dīgstošā, augošā, plaukstošā dzīvība no vienas puses, un visas tās parādības, kas ir saistītas ar noziedēšanu, novīšanu un atmiršanu no otras puses. Visur, kur vien cilvēks vērs savu skatu, šādas norises ir novērojamas vienlaicīgi. Un visur tās, dabiski, izsauc cilvēkā jūtas un domas. Bet parastos apstākļos cilvēks nepietiekami nododas šīm jūtām un domām. Priekš tam viņš pārāk strauji traucas no viena iespaida uz otru. Runa ir par to, lai viņš pilnīgi apzināti intensīvi vērstu savu uzmanību uz šiem faktiem. Uztverot noteikta veida ziedēšanu un plaukšanu, viss pārējais ir jāpadzen no dvēseles un uz īsu laiku jānododas tikai *šim vienam* iespaidam. Viņš drīz pārlicināsies, ka sajūta, kas agrāk šādā gadījumā ir tikai izšāvusies cauri dvēselei, pieaug tā, ka pieņem spēcīgu un enerģisku formu. Šai jūtu formai tad ir jāļauj mierīgi ieskanēt sevī. Pie tam sevī iekšā ir jāpaliek pavisam klusam. Jānoslēdzas no pārējās ār pasaules un jāseko tikai un vienīgi tam, ko par ziedēšanas un plaukšanas faktu saka dvēsele.

Pie tam nevajag iedomāties, ka var tikt tālāk, ja notrulina savas *maņas* pret pasauli. Vispirms uz šīm lietām ir jāskatās tik dzīvīgi, tik precīzi, cik vien iespējams. Tikai *pēc tam* jāatdodas jūtām un domām, kas atdzīvojas, parādās dvēselē. Svarīgi ir pilnīgā iekšējā līdzsvarā uzmanību vērst uz *abām*. Ja izdodas atrast nepieciešamo mieru un tad nodoties tam, kas atdzīvojas dvēselē, tad pēc atbilstoša laika varēs *pārdzīvot* sekojošo. Savā iekšienē varēs sajūst kāpjam augšā jauna veida jūtas un domas, kādas iepriekš nav bijušas zināmas. Jo biežāk šādā veidā vērs uzmanību uz kaut ko augošu, ziedošu un plaukstošu, un pārmaiņus uz kaut ko vīstošu, atmirstošu, jo dzīvīgākas kļūs šīs sajūtas. Un no sajūtām un domām, kas rodas tā, gaišredzības orgāni veidojas tāpat, kā dabas spēki no dzīvās vielas veido fiziskā ķermeņa acis un ausis. Viena pilnīgi noteikta sajūtu forma saistās ar augšanu un tapšanu; cita tikpat noteikta ar novīšanu un

atmiršanu. Bet tikai tad, ja uz šo sajūtu kopšanu tiecas aprakstītājā veidā. Ir iespējams aptuveni pareizi aprakstīt, kādas ir šīs sajūtas. Pilnīgu priekšstatu par tām katrs var radīt sev pats, ja veic šos iekšējos pārdzīvojumus. Kurš bieži ir vērsis uzmanību uz tapšanas, plaukšanas, ziedēšanas norisēm, tas jutīs kaut ko apmēram tādu, kas ir *attāli līdzīgs* sajūtām redzot saullēktu. Un no vīšanas, atmiršanas norises radīsies pārdzīvojums, kas tādā pašā veidā ir salīdzināms ar Mēness lēktu. Šīs abas sajūtas ir divi spēki, kas ar piedienīgu kopšanu, ar vienmēr dzīvīgākiem kļūšanas veidošanu ved pie visnozīmīgākajām garīgajām iedarbībām. Kurš vienmēr atkal un atkal plānveidīgi, ar ciešu nolūku ļauj šādām sajūtām, tam atveras jauna pasaule. Viņam sāk ataut dvēseles pasaule, tā saucamais austrālais plāns. Augšana un iznīkšana viņam vairs nav fakti, kas rada tik nenoteiktus iespaidus kā iepriekš. Tās daudz vairāk formējas par garīgām līnijām un figūrām, par kurām viņš agrāk pat nenojauta. Un šīm līnijām un figūrām dažādām parādībām ir arī dažādi veidojumi. Ziedoša puķe uzbur dvēselē pilnīgi noteiktu līniju, tāpat augošs dzīvnieks vai atmirstošs koks. Pamazām viņa priekšā izplešas dvēseles pasaule (austrālais plāns). Šajās līnijās un figūrās nav nekā patvaļīga. Divi slepenskolnieki, kas abi atrodas atbilstošā izglītošanās pakāpē, vienā un tajā pašā procesā vienmēr redzēs vienas un tās pašas līnijas un figūras. Tikpat droši, kā divi pareizi redzoši cilvēki apaļu galdu redz kā apaļu, un nevis viens apaļu, bet otrs četrstūrīgu, tikpat droši divu dvēseļu priekšā, redzot ziedošu puķi, nostāsies tas pats garīgais veidojums. - Tāpat kā parastajā dabas mācībā tiek aprakstīti augu un dzīvnieku tēli, tāpat garazinātnes zinātnis apraksta vai zīmē augšanas un atmiršanas norišu garīgos tēlus pēc to šķirām un veidiem.

Kad skolnieks ir tik tālu, ka viņš var redzēt garīgos tēlus tādām parādībām, kas redzamas viņa ārējām acīm arī fiziski: tad viņš vairs nav tālu no pakāpes, kad sāk redzēt lietas, kam nav fiziskas esamības, kam tātad jāpaliek pilnīgi slēptām (okultām) tam, kas nav saņēmis nekādas pamācības slepenmācībā.

Jāuzsver, ka slepenpētnieks nedrīkst nomaldīties pārdomās par to, ko viena vai otra lieta *nozīmē*. Ar šādu saprāta darbu viņš tikai novirza sevi no īstā ceļa. Viņam svaigi, ar veselīgām maņām, ar asu novērošanas spēju ir jāskatās maņu pasaulē un tad jāļaujas savām sajūtām. Ko šīs lietas nozīmē, to nav jāmēģina izdibināt ar spekulējošo saprātu, bet gan jāļauj lietām pašām to pateikt.*

Tālākais, kas ir svarīgi, ir tas, ko slepenzinātnē sauc par *orientēšanos* augstākajās pasaulēs. Pie tā nonāk, ja pilnīgi cauraužas ar apziņu, ka sajūtas un domas ir *reāli fakti*, tieši tāpat, kā galdi un krēsli tādi ir fiziski-jutekliskajā pasaulē. Dvēseliskajā un domu pasaulē sajūtas un domas iedarbojas viena uz otru tāpat, kā fiziskajā pasaulē jutekliskās lietas. Kamēr kāds nav dzīvi cauraudis ar šo apziņu, tikmēr viņš neticēs, ka kāda aplama doma, ko viņš lolo, var iedarboties uz citām domām, kas apdzīvo domu telpu, tikpat postoši, kā akli izšauta lode uz fiziskiem priekšmetiem, kurus tā trāpa. Šāds cilvēks varbūt nekad neatļausies kādu fiziski -redzamu rīcību, ko viņš uzskata par bezjēdzīgu. Bet viņš nebaudīsies auklēt aplamas domas vai sajūtas. Jo tās viņam šķiet neesam bīstamas pārējai pasaulei. Bet slepenzinātnē uz priekšu var tikt tikai tad, ja savas domas un sajūtas uzmana tieši tāpat, kā uzmana savus soļus fiziskajā pasaulē. Ja kāds redz sienu, tad taču nemēģina izdrāzties tai tieši cauri; tad vērs savus soļus sāņus. Tad vadās pēc fiziskās pasaules likumiem. - Bet šādi likumi pastāv arī jūtu un domu pasaulei. Tikai tur tie nevar ietekmēt cilvēku no ārpuses. Tiem ir jāplūst no pašas viņa dvēseles dzīves. Līdz tam var tikt, ja katrā mirklī aizliedz sev auklēt aplamas sajūtas un domas. Jebkuru patvaļīgu šurp-turp prātošanu, jebkuru rotaļīgu fantazēšanu, jebkuras gadījuma pēc uzvilnījušas sajūtas šajā laikā ir sev jāaizliedz. Ar to nepadara sevi sajūtām nabadzīgu. Protī, drīz vien varēs atklāt, ka jūtām bagāts, radošs patiesā fantāzijā kļūst tikai tad, kad savu iekšējo regulē šādā veidā. Sīkmanīgu sajūtu virpuļa un niekošanās ar domu spēlītēm vietā parādās nozīmīgas sajūtas un auglīgas domas. Un šīs sajūtas un domas māca cilvēkam *orientēties* garīgajā pasaulē. Viņš

---

* Ir jāpiezīmē, ka mākslinieciska izjūta, sapārta ar klusu, dziļu dabu, ir vislabākie priekšnosacījumi garīgo spēju attīstīšanai. Šī izjūta taču izlaužas cauri lietu virspusei un līdz ar to nokļūst pie to noslēpumiem.

iegūst pareizās attiecības ar lietām garapasaulē. Parādās pilnīgi noteikta iedarbība uz viņu. Tāpat kā būdams fizisks cilvēks, viņš atrod savu ceļu starp fiziskām lietām, tā tagad taka ved viņu cauri starp *augšanu* un *atmiršanu*, ko viņš ir iepazinis augstāk aprakstītajā ceļā. Viņš seko visam augošajam, plaukstošajam un no otras puses visam vīstošajam un atmirstošajam tā, kā tas ir nepieciešams viņa un tapšanas pasaulei.

Tālāk slepenskolniekam ir jākopj *skaņu* pasaule. Te jāatšķir skaņas, ko rada tā saucamais *nedzīvais* (krītošs ķermenis, zvans vai kāds mūzikas instruments), no skaņām, kas nāk no dzīvā (kāda dzīvnieka vai cilvēka). Dzirdot zvanu, uztveram to un saistām ar to patīkamu sajūtu; dzirdot dzīvnieka kļiedzienu, bez šīs sajūtas skaņā vēl var sajūst dzīvnieka iekšējā pārdzīvojuma atklāsmi, prieku vai sāpes. Slepenskolniekam ir jāsāk ar pēdējā veida skaņām. Viņam jāvērs visu savu uzmanību uz to, ka skaņa izsaka kaut ko, kas ir ārpus viņa paša dvēseles. Un viņam ir jāiedziļinās šajā sev svešajā. Viņam iekšēji, intīmi jāsaista savas sajūtas ar tām sāpēm vai prieku, ko izsaka skaņas. Ir jāpaceļas pāri tam, kas *viņam* ir šī skaņa, vai tā viņam ir patīkama vai nepatīkama, rada labsajūtu vai nepatiku; dvēseli ir jāpiepilda tikai tam, kas norisinās būtņē, no kuras skaņa nāk. Kurš plānveidīgi un ar stingru apņemšanos izdara šādus vingrinājumus, tas līdz ar to iegūs spējas, tā sacīt, saplūst kopā ar to būtņi, no kuras nāk skaņa. Muzikāli jūtīgam cilvēkam šāda savas dabas kopšana būs vieglāka nekā nemuzikālam. Taču neviens nedrīkst domāt, ka muzikālā izjūta jau aizstāj šādu kopšanu. Esot slepenskolniekam, ir jāmācās šajā veidā sajūst *visu dabu*. - Līdz ar to sajūtu un domu pasaulē nolaižas jauns aizmetnis. Visa daba caur savu skanēšanu sāk čukstēt cilvēkam noslēpumus. Kas agrāk viņa dvēselei bija nesaprotami trokšņi, tagad kļūst par jēgpilnu *dabas valodu*. Un kur viņš agrāk dzirdēja tikai skaņu, tā saucamajam nedzīvajam ieskanoties, tagad viņš uztver jaunu dvēseles valodu. Ja viņš soļo uz priekšu šādā savu sajūtu kopšanā, tad drīz apzināsies, ka var *dzirdēt* to, ko agrāk nav pat nojautis. Viņš sāk dzirdēt *ar dvēseli*.

Lai nokļūtu līdz virsotnei, kas šajā jomā ir sasniedzama, ir jāpievienojas vēl kaut kam. - Slepenskolnieka izglītībai īpaši svarīgs ir veids, kā viņš *ieklausās* citu cilvēku teiktajā. Viņam ir jāpieradinās darīt to tā, ka viņa paša iekšējais pie tam pilnīgi *klusē*. Ja kāds izsaka kādu viedokli, un cits tajā klausās, tad parasti pēdējā iekšienē sarosās piekrišana vai iebildumi. Daudzi cilvēki arī jūtas spiesti šo savu piekrišo vai iebilstošo viedokli izpaust. Slepenskolniekam ir jāapklusina sevī visa šāda piekrišana un visi šādi iebildumi. Pie tam runa nav par to, ka pēkšņi būtu jāmaina savs dzīvesveids tā, ka nepārtraukti būtu jāmēģina sasniegt šādu iekšēju, pamatīgu klusēšanu. Viņam būs jāsāk ar to, ka dara to atsevišķos gadījumos, ko ar nodomu izvēlas. Tad pavisam lēni un pakāpeniski, it kā pats no sevis, šis pilnīgi jaunais klausīšanās veids ieslīdēs viņa ieradumos. - Garapētniecībā ar to plānveidīgi vingrinās. Skolēniem ir pienākums vingrinājumu veidā zināmos laikos uzklaut pretējas domas un pie tam pilnīgi apklusināt jebkuru piekrišanu vai jebkurus negatīvus spriedumus. Runa ir par to, ka pie tam ir jāklusē ne tikai visiem saprātīgajiem spriedumiem, bet arī jebkurām nepatikas, nolieguma vai piekrišanas sajūtām. It īpaši skolniekam ir nemitīgi rūpīgi jānovēro, vai šādas sajūtas, lai arī ne virspusē, bet pat dvēseles intīmākajā iekšienē, tomēr neparādās. Viņam, piemēram, ir jānoklausās izteikumi no cilvēkiem, kuri kaut kādā ziņā ir tālu zem viņa, un pie tam jāapspiež *jebkura* labākināšanas vai pārkuma sajūta. - Katram ir noderīgi šādā veidā ieklausīties bērnos. Arī visgudrākais var neizmērojami daudz mācīties no bērniem. - Tas cilvēku ved pie tā, lai klausītos otra vārdus pilnīgi *izslēdzot sevi*, ar pilnīgu savas paša personas izslēgšanu, bez saviem viedokļiem un sajūtu veida. Ja viņš vingrinās šādi bez kritikas klausīties arī tad, ja nāk pilnīgi pretējs viedoklis, ja acu priekšā norisinās “visaplamākais”, kas vien ir iespējams, tad viņš pamazām mācās pilnīgi sakausēties ar otra būtību, pilnīgi iegremdēties tajā. Tad viņš cauri vārdiem dzird iekšā otra dvēsēlē. Tikai ar ilgstošiem šāda veida vingrinājumiem skaņa kļūst par īsto līdzekli, lai uztvertu dvēseli un garu. Protams, tam klāt pieder visstingrākā pašaudzināšana. Bet tā ved uz augstu mērķi. Ja šie vingrinājumi tiek piekopti saistībā ar citiem, kas ir doti attiecībā uz skanēšanu dabā, tad dvēsēlē izaug jauna dzirde. Tā kļūst spējīga uztvert no garīgās pasaules ziņas, kas neatrod savu izpausmi ārējās skaņās, kas nav uztverama

fiziskajām ausīm. Mostas “iekšējā vārda” uztvere. Slepenskolniekam pakāpeniski atklājas patiesības no garapasaules. Viņš dzird runājam ar sevi garīgā veidā.* - Visas augstākās patiesības tiek sasniegtas ar šādu “iekšēju ierunāšanu”. Un ko var dzirdēt no kāda patiesa garapētnieka mutes, to viņš ir apguvis šajā veidā. - Bet ar to nav pateikts, ka nav nepieciešams nodarboties ar slepenzinātniskiem rakstiem, pirms pats šādā veidā var uztvert “iekšēju ierunāšanu”. Tieši pretēji: šādu rakstu lasīšana, slepenpētnieku mācību noklausīšanās ir līdzekļi, kā nonākt līdz pašā atziņām. Katrs slepenzinātnes teikums, ko cilvēks dzird, ir piemērots, lai vērstu uz to, kur viņam ir jānonāk, ja dvēsele grib piedzīvot patiesu progresu. Visam teiktajam ir jāpievieno cītīgas tā studijas, ko pasaulei paziņo slepenpētnieki. Visās slepenskolās šādas studijas pieder pie sagatavošanās. Un kas gribētu pielietot tikai tikai visus pārējos līdzekļus, tas nenonāktu pie mērķa, ja neuzņemtu sevī slepenpētnieku mācību. Jo, tā kā šīs mācības ir smeltas no dzīvā “iekšējā vārda”, no “dzīvās ierunāšanas”, tām pašām ir garīga dzīvība. Tās nav tikai vārdi. Tās ir dzīvi spēki. Un kamēr tu seko kāda slepenzinātāja vārdiem, kamēr tu lasi kādu grāmatu, kas nāk no patiesas iekšējas pieredzes, tikmēr tavā dvēselē darbojas *spēki*, kas tevi padara tikpat *gaišredzīgu*, kā dabas spēki no dzīvās vielas ir izveidojuši tavas acis un ausis.

---

* Tikai sevi izslēdzošu klausīšanos attīstot tiktāl, ka tiešām var uzņemt no iekšienes, klusi, bez personiska viedokļa vai personisku jūtu sarosīšanās, ar tevi var sākt runāt augstākās būtnes, par kurām runā slepenzinātnē. Kamēr vēl kaut kādu viedokli, kaut kādas jūtas met pretī tam, kas ir dzirdams, tikmēr garapasaules būtnes klusē.

Apgaismība

Apgaismība sākas no ļoti vienkāršām norisēm. Arī te runa ir par noteiktu sajūtu un domu attīstīšanu, kas snauž katrā cilvēkā un kam ir jāpamostas. Tikai to, kurš ar pilnu pacietību, stingri un ilgstoši izpilda šīs vienkāršās norises, tās var novest pie iekšēju gaismas parādību uztveres. Iesākums tiek darīts tā, ka noteiktā veidā apskata dažādas dabas lietas, un, proti, piemēram: kādu caurspīdīgu, jau noformējušos akmeni (kristālu), kādu augu un kādu dzīvnieku. Vispirms mēģina visu savu uzmanību vērst uz akmens salīdzinājumu ar dzīvnieku sekojošā veidā. Domām, kas šeit tiek minētas, spilgtu sajūtu pavadībā ir jāiet cauri dvēselei. Un neviena cita doma, neviena cita sajūta nedrīkst iejaukties un traucēt intensīvi uzmanīgo apskatu. Sev saka: “Akmenim ir savs veidojums; dzīvniekam arī ir savs veidojums. Akmens *mierīgi* paliek savā vietā. Dzīvnieks maina savu vietu. Tā ir tieksme(dziņa), kas ierosina dzīvnieku mainīt savu vietu. Un dziņas arī ir tās, kam kalpo dzīvnieka veidojums. Viņa orgāni, viņa darbarīki ir izveidoti atbilstoši šīm dziņām. Akmens ir veidots nevis pēc dziņām, bet gan pēc bezdziņu spēkiem.”* Ja intensīvi iedziļinās šajās domās un pie tam ar saspringtu uzmanību aplūko akmeni un dzīvnieku, tad dvēselē atdzīvojas divi pavisam atšķirīgi sajūtu veidi: no akmens mūsu dvēselē plūst viens sajūtu veids, no dzīvnieka otrs veids. Šī lieta sākumā droši vien neizdosies, bet pamazām un pakāpeniski, ar patiešām pacietīgu vingrināšanos šīs sajūtas iestāsies. Vajag tikai vienmēr atkal un atkal vingrināties. Sākumā šīs sajūtas ir tikai tik ilgi, kamēr ilgst apskats, vēlāk tās turpina darboties. Un tad tās kļūst par kaut ko, kas dzīvi paliek dvēselē. Cilvēkam tad tikai ir jāapdomājas: un abas sajūtas paceļas vienmēr, arī bez ārēja priekšmeta apskatīšanas. - No šīm sajūtām un ar tām saistītajām domām veidojas *gaišredzības orgāni*. - Ja tad apskatam vēl pievienojas arī augs, tad būs pamanāms, ka no tā nākošā sajūta pēc tās būtības un arī pakāpes ir vidū starp tām, kas plūst no akmens un no dzīvnieka. Orgāni, kas veidojas šādā ceļā, ir *gara acis*. Ar tām pakāpeniski mācās redzēt kaut ko kā dvēseliskas un garīgas krāsas. Kamēr ir apgūts tikai tas, kas ir ticis aprakstīts kā “sagatavošanās”, tikmēr garīgā pasaule ar savām līnijām un figūrām paliek tumša; ar apgaismību tā kļūst gaiša. - Arī šeit ir jāpiezīmē, ka tādi vārdi kā “tumšs” un “gaišs”, kā arī citi lietotie izteicieni tikai aptuveni izsaka to, kas ir domāts. Bet ja grib izmantot lietojamo valodu, tad citādi nav iespējams. Šī valoda taču ir radīta tikai fiziskajām attiecībām. - Tagad slepenzinātne to, kas gaišredzības orgānam izplūst no akmens, apzīmē kā “zilu” vai “zilsarkanu”. To, kas tiek sajūsts no dzīvnieka, kā “sarkanu” vai “sarkandzeltenu”. Īstenībā tās ir “garīga veida” krāsas, kas tiek tur redzētas. No auga nākošā krāsa ir “zaļa”, kas pamazām un pakāpeniski pāriet gaišā ēteriskā rozāsarkanā. Jo augs ir tā dabas būtne, kas augstākajās pasaulēs zināmā attiecībā līdzinās tā būtībai fiziskajā pasaulē. Bet tā nav ar akmeni un dzīvnieku. - Tagad ir jābūt skaidram, ka ar augstāk nosauktajām krāsām ir dota tikai augu, akmeņu un dzīvnieku valstību pamatnokrāsas. Īstenībā ir visas iespējamās starpnokrāsas. Katram akmenim, katram augam, katram dzīvniekam ir sava pavisam noteikta krāsu nianse. Tam pievienojas tās augstāko pasaulu būtnes, kas fiziski nekad neiemiesojas, ar savām, bieži brīnumainajām, bieži arī briesmīgajām krāsām. Īstenībā krāsu bagātība šajās augstākajās pasaulēs ir neizmērojami daudz lielāka nekā fiziskajā pasaulē.

Ja cilvēks reiz ir iemantojis spēju redzēt ar “gara acīm”, tad viņš agrāk vai vēlāk tiekas arī ar nosauktajām augstākajām, pa daļai arī dziļākajām, nekā ir cilvēks pats, būtnēm, kuras nekad neienāk fiziskajā realitātē.

Ja cilvēks ir ticis tiktāl, kā šeit ir aprakstīts, tad viņam uz daudzko ceļš ir vaļā. Bet nevienam nav ieteicams iet vēl tālāk bez garapētnieka teiktā vai citādi paziņotā rūpīgas vērā ņemšanas. Un arī jau pateiktajam šādas ziņošas vadības ievērošana ir vislabākais. Starp citu, ja cilvēkam

---

* Šeit domāto faktu, ciktāl tas attiecas uz kristāla novērošanu, tādi, kas ir par to dzirdējuši tikai ārējā veidā (ekstotēriski), ir to dažādos veidos sagrozījuši, no kā ir radušies tādi ierīkojumi kā “kristālredze” un tā tālāk. Tamlīdzīgas manipulācijas balstās uz pārpratumiem. Tās ir tikušas aprakstītas daudzās grāmatās. Bet tās nekad nav patiesu (ezotērisku) slepenmācību priekšmets.

sevī ir spēks un izturība nonākt tiktāl, kā tas atbilst dotajām apgaismības elementārajām pakāpēm, tad pilnīgi droši arī, ka viņš meklēs un atradīs īsto vadību.

Bet jebkuros apstākļos ir nepieciešama piesardzība un kas negrib to ievērot, tam labāk jāmet miers visiem soļiem slepenzinātnē. Ir nepieciešams, lai cilvēks, kurš kļūst par slepenskolnieku, neko nezaudētu no savām īpašībām kā cēls, labs un pret visu fiziski reālo jūtīgs cilvēks. Viņam tieši pretēji, slepenmācību laikā nepārtraukti ir jākāpina savu morālo spēku, savu iekšējo sirds skaidrību, savas novērošanas dotības. Tikai vienu pieminēsim: elementāro apgaismības vingrinājumu laikā slepenskolniekam ir jārupējas par to, lai nemitīgi palielinātu savu līdzjutību cilvēku un dzīvnieku pasaulei, savu skaistuma izpratni par dabu. Ja viņš par to nerūpējas, tad ar šādiem vingrinājumiem katra sajūta un izpratne nepārtraukti notrulinās. Sirds tad kļūtu cieta, maņas trulas. Un tas novestu pie bīstamiem rezultātiem.

Kā veidojas apgaismība, kad augstākminēto vingrinājumu nozīmē caur akmeni, augu un dzīvnieku paceļas līdz cilvēkam, un kā pēc apgaismības reiz iestājas dvēseles savienošānās ar garīgo pasauli visos apstākļos un noved pie iesvētīšanas - par to tiks runāts nākamajās nodaļās, ciktāl tas iespējams.

Mūsu laikā daudzi cilvēki meklē ceļu uz slepenzinātne. Tas tiek darīts dažādos veidos; un tiek izmēģinātas daudzas bīstamas, pat nosodāmas procedūras. Tādēļ tiem, kas domājas zinām kaut ko patiesu par šīm lietām, ir jānodod iespēju arī citiem šo to iepazīt no slepenskološanās. Šeit ir ticis pateikts tikai tik daudz, cik atbilst šādai iespējai. Ir nepieciešams, lai kļūtu zināms kaut kas no patiesā, lai lielu postu nenodarītu maldīgais. Ar šeit iezīmētajiem ceļiem postu nevar nodarīt neviens, kurš neforsē. Tikai vienu ir jāņem vērā: neviens nedrīkst šādiem vingrinājumiem vēltīt vairāk laika un spēka, kā ir viņa rīcībā dotajā dzīves situācijā pēc veicamajiem pienākumiem. Neviens nedrīkst slepentakas dēļ acumirkļīgi kaut ko mainīt savās ārējās dzīves attiecībās. Ja grib patiesus rezultātus, tad ir jābūt *pacietībai*; ir jāvar pēc dažām minūtēm spēt pārtraukt vingrinājumu un mierīgi ķerties pie saviem dienas darbiem. Un nekas no domām par vingrinājumiem nedrīkst iejaukties dienas darbos. Kurš augstākajā un labākajā nozīmē nav iemācījies *gaidīt*, tas neder par slepenskolnieku un nekad arī nenonāks pie rezultātiem, kam būtu vērā ņemama vērtība.

Domu un jūtu kontrole

Ja kāds meklē ceļus uz slepenzinātņi tajā veidā, kā tas ir ticis aprakstīts iepriekšējā nodaļā, tad viņš nedrīkst palaist garām to, ka visa darba laikā ir jāstiprinās ar *vienu* nepārtrauktu domu. Proti, nemitīgi jāpatur vērā, ka pēc kāda laika viņš var būt sasniedzis jau tiešām ievērojamas sekmes, tomēr tām neparādīties tajā veidā, kā viņš varbūt to ir gaidījis. Kas to nepiedomā, var viegli zaudēt neatlaidību un pēc neilga laika pārtraukt visus mēģinājumus. Spēki un spējas, kas ir jāattīsta, iesākumā ir ļoti maiga veida. Un to būtība ir kaut kas pavisam cits nekā tas, kādus priekšstatus cilvēks par to ir izveidojis iepriekš. Viņš taču bija pieradis nodarboties tikai ar fizisko pasauli. Garīgā un dvēseliskā neatklājās viņa skatam un arī viņa jēdzieniem. Tādēļ nav nemaz jābrīnās, ka tagad, kad viņā attīstās garīgi un dvēseliski spēki, tos tūdaļ nemaz nepamana. - Te ir iespējams samulst tam, kurš, neturoties pie pieredzes, ko ir savākuši prasmīgi pētnieki, pats dodas pa slepentaku. Slepenpētnieks zina panākumus, ko gūst skolnieks, ilgi pirms viņš pats tos apzinās. Viņš zina, kā sāk veidoties maigās garīgās acis, pirms par to kaut ko zina skolnieks. Un liela daļa šī slepenpētnieka norādījumu ir tieši tādi, lai izpaustos tas, kas nosaka, lai skolnieks nezaudētu uzticēšanos, pacietību, izturību pirms ir ticis līdz pats savu panākumu atziņai. Slepenpratējs jau nevar *dot* savam audzēknim neko, kas viņā - slēptā veidā - jau nebūtu. Viņš var tikai vadīt uz snaudošo spēju attīstīšanu. Bet, ko viņš saka no savas pieredzes, tas būs balsts tam, kurš no tumsas grib izlauzties gaismā.

Daudzi pamet slepenzinātnes taku drīz pēc tam, kad ir uz tās stājušies, jo viņiem savi panākumi uzreiz nekļuva pamanāmi. Un pat tad, kad audzēknim parādās pirmās uztveramās augstākās pieredzes, to bieži apskata kā ilūzijas, jo viņam ir bijuši pavisam citi priekšstati par to, kas būtu bijis jāpārdzīvo. Viņš zaudē drosmi, jo, vai nu uzskata pirmās pieredzes par bezvērtīgām, vai arī tās šķiet tik neievērojamas, ka viņš netic, ka tās pieņemamā laikā varētu novest pie kaut kā ievērojama. Bet *drosme* un *pašpaļāvība* ir divas svecas, kas nedrīkst nodzist ceļā uz slepenzinātņi. Kurš nespēj tikt galā ar to, lai kādu vingrinājumu, kas šķietami neskaitāmas reizes nav izdevies, vienmēr atkal un atkal pacietīgi turpinātu, tas tālu nevar tikt.

Daudz agrāk nekā skaidra panākumu uztvere parādās neskaidra sajūta, ka tu esi uz pareizā ceļa. Un šo sajūtu vajadzētu kopt un lolot. Jo tā var kļūt par drošu vadoni. Vispirms vajag iznīdēt ticību, ka tiem jābūt dīvainiem, noslēpumainiem pasākumiem, caur kuriem nonāk pie augstākām atziņām. Ir jābūt skaidram, ka jāiesāk ar tām domām un jūtām, ar kurām cilvēks jau nemitīgi dzīvo, un ka viņam šīm domām un jūtām tikai jānodod cits virziens, nekā tas ir pierasts. Lai katrs vispirms saka: manā paša domu un jūtu pasaulē ir paslēpti augstākie noslēpumi, es tos līdz šim tikai neesmu uztvēris. Galu galā viss pamatojas tajā, ka cilvēks nepārtraukti nes sev līdzī miesu, dvēseli un garu, bet nepārprotami *apzinās* tikai savu miesu, bet ne savu dvēseli un savu garu. Un slepenskolnieks sāks apzināties savu dvēseli un garu, tāpat kā parastais cilvēks apzinās savu ķermeni.

Tāpēc runa ir par to, lai jūtas un domas pavērstu īstajā virzienā. Tad attīsta uztveri par parastajā dzīvē neredzamo. Šeit tiek dots viens no ceļiem, kā to var darīt. Tā atkal ir vienkārša lieta, kā gandrīz viss, kas ir pateikts līdz šim. Bet tam ir vislielākā iedarbība, ja tas tiek izpildīts neatlaidīgi un ja cilvēks spēj tam nodoties nepieciešamajā intīmajā noskaņojumā.

Jānoliek sev priekšā kāda augs nelielu sēkliņu. Svarīgākais ir veidot īstās intensīvās domas par šo neievērojamo lietiņu un caur šīm domām attīstīt zināmas sajūtas. Vispirms ir sev jānoskaidro, ko tur ar acīm patiešām redz. Jāapraksta sev sēklas formu, krāsu un visas pārējās īpašības. Tad jāpārdomā sekojošais. No šīs sēklas radīsies kāds daudzveidīgs augs, kad tā tiks iestādīta zemē. Jāstādās priekšā šis augs. To jāizveido savā fantāzijā. Un tad jādomā: ko es tagad iztēlojos savā fantāzijā, to zemes un gaismas spēki vēlāk tiešām izvilinās no šīs sēkliņas. Ja manā priekšā būtu kāda mākslīgi izveidota lieta, kas mulsinoši precīzi atdarinātu sēklu tā, ka manas acis nespētu to atšķirt no patiesas sēklas, tad nekādi zemes un gaismas spēki no tās nespētu izvilināt augu. Kurš padara sev pilnīgi skaidru šo domu, kurš to iekšēji piedzīvo, tas arī varēs ar *pareizo sajūtu* izveidot sev sekojošu domu. Tas teiks sev: sēkliņā slēptā veidā jau dus

- kā visa auga spēks - tas, kas vēlāk no tās izaugs. Mākslīgajā atdarinājumā šī spēka nav. Un tomēr *manām acīm* abas ir vienādas. Tātad īstajā sēklā ir kaut kas *neredzams*, kā atdarinājumā nav. Uz šo neredzamo tagad ir jāvērs savas sajūtas un domas.² Jāstādās priekšā: šis neredzamais vēlāk pārveidosies redzamajā augā, kas būs manā priekšā ar visu savu veidojumu un krāsu. Jānododas domai: *neredzamais kļūs redzams*. Ja es nevarētu *domāt*, tad arī man nevarētu jau tagad pieteikties tas, kas tikai vēlāk kļūs redzams.

Lai īpaši skaidri tiek uzsvērts: ko tā domā, to arī ir intensīvi *jājūt*. Vajag *mierīgi*, bez citu domu traucējošiem piemaisījumiem sevī *izjust* šo vienu, augstāk minēto. Un ir jādod sev laiku, lai doma un sajūta, kas ar to saistās, it kā ieurbtos dvēselē. - Ja to izdodas paveikt īstajā veidā, tad pēc kāda laika - varbūt tikai pēc daudziem mēģinājumiem - varēs sajust sevī kādu spēku. Un šis spēks radīs jaunu redzējumu. Sēkla parādīsies it kā ieslēgta mazā gaismas mākonītī. Tā jutekliski-garīgā veidā tiks sajūta kā sava veida *liesma*. Pret vidu šai liesmai sajūta ir tāda, kāda ir sajūta no *violetas* krāsas iespaids; pret malu tāda, kāda ir no *zilganas* krāsas iespaids. - Tur parādās tas, kas iepriekš netika redzēts, un ko ir radījis sevī pamodināto domu un sajūtu spēks. Kas jutekliski bija neredzams, augs, kas tikai vēlāk kļūs redzams, tas tur atklājas garīgi-redzamā veidā.

Ir saprotams, ka dažs labs cilvēks to visu uzskatīs par ilūziju. Daudzi teiks: kas man no tādiem skatiem, tādiem fantasmēm? Un daži atkritīs un neturpinās taku. Bet tieši tas ir svarīgais: šajos cilvēciskās attīstības grūtajos punktos nesajaukt fantāziju ar garīgo realitāti. Un būt drosmei tālāk lauzties uz priekšu un neklūt bailīgam un mazdūšīgam. Bet no otras puses tomēr ir jātieks uzsvērtam, ka *veselās* maņas, kas atšķir patiesību no maldiem, ir jākopj nepārtraukti. Cilvēks visu šo vingrinājumu laikā nekad nedrīkst pazaudēt pilnu *apzinātu* varu pats pār sevi. Tikpat droši, kā viņš domā par ikdienas dzīves lietām un norisēm, jādomā arī šeit. Slikti būtu, ja viņš padotos sapņošanai. Ar skaidru saprātu, lai neteiktu vairāk: lietīšķam ir jāpaliek jebkurā acumirkļī. Un būtu izdarīta vislielākā kļūda, ja ar šādiem vingrinājumiem cilvēks pazaudētu savu līdzsvaru, ja viņš tiktu kavēts spriest par ikdienas dzīves lietām tikpat veselīgi un skaidri, kā to ir darījis agrāk. Tādēļ slepenskolniekam vienmēr atkal ir sevi jāpārbauda, vai tikai viņš nav izkritis no sava līdzsvara, vai viņš ir palicis *tas pats* attiecībās, kurās dzīvo. Stingru balstīšanos pašam sevī, skaidru jēgu par visu, to viņam ir jāsauglabā. Protams, ir stingri jāņem vērā, ka nav jānododas jebkurai patvaļīgai sapņošanai, nav jānoņem ar visādiem iespējamiem vingrinājumiem. Domu virzieni, kas tiek uzdoti šeit, ir jāpārbaudīti un izmēģināti slepenskolās jau no senseniem laikiem. Un tikai *par tādiem* šeit tiek stāstīts. Kurš grib izmantot citus tamlīdzīga veida vingrinājumus, ko ir izdomājis pats, vai ir šur vai tur dzirdējis vai lasījis, tas neizbēgami nonāks maldos un drīz vien atradīsies uz bezkrastu fantastikas takas.

Tālāks vingrinājums, kas pieslēdzas aprakstītajam, ir sekojošs. Jānostājas pretī augam, kas ir pilnas attīstības pakāpē. Tagad piepildieties ar domu, ka nāks laiks, kad šis augs atmirs. Nekas vairs nepaliks no tā, ko es tagad redzu savā priekšā. Bet šis augs tad būs no sevis attīstījies sēklas, kas atkal kļūs par jauniem augiem. Es atkal pamanīšu, ka tajā, ko es redzu, dus kaut kas slēpts, ko es neredzu. Es pilnīgi piepildos ar domām: šis auga veidojums ar savām krāsām nākotnē vairs nebūs. Bet priekšstats, ka tas veido sēklas, māca man, ka tas nepazudīs nebūtībā. Kas to pasargā no pazušanas, to es tagad ar acīm varu redzēt tikpat maz, kā agrāk varēju redzēt augu sēklā. *Tātad tajā ir kaut kas, ko es ar acīm neredzu*. Ja es ļāju šai domai *manī* dzīvot un ja manī ar to saistās atbilstošā *sajūta*, tad atkal, pēc piemērota laika, manā dvēselē attīstās kāds spēks, kas kļūst par *jaunu redzējumu*. No auga atkal izaug sava veida garīgs *liesmas veidojums*. Tas, dabiski, ir lielāks nekā iepriekš attēlotais. Liesma apmēram savā vidusdaļā var tikt sajūta kā zaļgani-zila un pie ārmalām kā dzeltenīgi sarkana.

---

² Ja kāds gribētu iebilst, ka ar precīzākiem mikroskopiskiem pētījumiem tomēr būtu atšķirams atdarinājums no īstās sēklas, tad viņš tikai parādītu, ka nav aptvēris, par ko ir runa. Runa nav par to, kas tiešām ir jūsu priekšā maņu nozīmē, bet gan par to, ka tā attīsta dvēseliski-garīgus spēkus.

Ir kategoriski jātiek uzsvērtam, ka to, kas šeit tiek apzīmēts kā “krāsas”, *neredz* tā, kā krāsas redz fiziskās acis, bet gan caur *garīgu* uztveri sajūt kaut ko līdzīgu, kā tas ir no fiziska krāsu iespaids. Garīgi uztvert “zilo” nozīmē sajūst vai uztvert kaut ko, kas ir līdzīgs ar to, ko sajūt, kad fizisko acu skats ir pievērsies zilajai krāsai. Tas ir jāņem vērā tam, kurš pakāpeniski patiešām grib uzkāpt līdz garīgām uztverēm. Citādi viņš sagaida, ka garīgajā atradīs tikai fiziskā atkārtojumu. Tam viņu būtu jāmaldina visrūgtākajā veidā.

Kurš ir tiktāl ticis, lai garīgi to redzētu, tas ir daudz ieguvis. Jo lietas atsedzas viņam ne tikai to patreizējā *esamībā*, bet arī ar to rašanos un iznīkšanu. Viņš sāk visur saskatīt garu, par ko maņu acis neko nevar zināt. Un līdz ar to viņš ir veicis pirmos soļus tam, lai pamazām caur paša uzskatiem izprastu *dzimšanas un nāves* noslēpumu. Ārējām maņām kāda būtne rodas tai piedzimstot; tā iznīkst līdz ar nāvi. Bet tas tā ir tikai tādēļ, ka šīs maņas neuztver būtnes slēpto garu. Garam dzimšana un nāve ir tikai pārvērtība, kā pārvērtība ir zieda izplaukšana no pumpura, kas norisinās juteklisko acu priekšā. Bet ja grib to iepazīt caur savu paša redzējumu, tad iezīmētajā veidā vispirms ir jāpamodina tam garīgās maņas.

Lai tūdaļ novērstu vēl vienu iebildumu, ko varētu izteikt daži cilvēki, kam ir dažas dvēseliskas (psihiskas) pieredzes, jāpasaka sekojošais. Nemaz netiek apstrīdēts, ka ir īsāki, vienkāršāki ceļi, ka daži caur paša uzskatiem ir iepazīnuši dzīvības un nāves izpausmes, nemaz neizpildot visu to, kas tiek aprakstīts šeit. Jo ir cilvēki, kam ir ievērojamas psihiskas spējas, kurām nepieciešams tikai neliels grūdiens, lai tās tiktu attīstītas. Bet tie ir izņēmumi. Šeit dotais ceļš tomēr ir vispārējs un drošs. Var jau iegūt dažas ķīmiskas zināšanas pa kādu izņēmuma ceļu; bet ja grib kļūt par ķīmiķi, tad ir jāiet pa vispārējo un drošo ceļu.

Tie būtu maldi ar smagām sekām, ja kāds domātu, ka varētu, lai ērtāk nonāktu pie mērķa, minēto sēkliņu vai augu *tikai* iztēloties, paturēt tikai fantāzijā. Kas dara tā, var gan arī nonākt pie mērķa, tomēr ne tik droši kā dotajā veidā. Uzskats, pie kura nonāk tā, visbiežāk ir tikai fantāzijas māņi. Ar tādu vispirms būtu jānogaida pārvērtība garīgajā uzskatā. Jo svarīgais ir tas, ka nevis es savā patvaļā radu sev redzējumus, bet gan tas, ka īstenība tos rada *manī*. No manas paša dvēseles dzīlēm ir jāstrāvo patiesības avotam; bet nevis mans parastais Es pats drīkstētu būt tas burvis, kas grib izvilināt patiesību, šim burvim jābūt tām būtībām, kuru garīgo patiesumu es gribu ieraudzīt.

Kad cilvēks ar šādiem vingrinājumiem ir atradis sevī pirmo iesākumu garīgam skatījumam, tad viņš drīkst pacelties līdz cilvēka paša aplūkošanai. Sākumā ir jāizvēlas vienkāršas cilvēka dzīves parādības. - Bet pirms ķeras pie tā, ir nepieciešams īpaši nopietni strādāt pie pilnas sava morālā rakstura skaidrības. Ir jāatbrīvojas no jebkuras domas, ka šādā veidā iegūtās atziņas varētu izmantot savam labumam. Ir jāvienojas pašam ar sevi, ka *nekad* vara pār saviem līdzcivēkiem, kura varbūt tiktu iegūta, netiks izmantota ļaunā nozīmē. Tādēļ katram, kas meklē noslēpumus par cilvēka dabu caur saviem uzskatiem, ir jāseko patiesās slepenzinātnes *zelta* noteikumam. Un šis zelta noteikums ir: kad tu mēģini izdarīt *vienu* soli uz priekšu slepeno patiesību izziņā, tad vienlaicīgi izdari *trīs* soļus uz priekšu sava rakstura pilnveidošanā uz labo. - Kurš seko šim likumam, tas drīkst izdarīt tādus vingrinājumus, no kuriem viens tagad tiks aprakstīts.

Iedomājieties kādu cilvēku, kuram kādreiz esat novērojuši, kā viņš *vēlas* kādu lietu. Uzmanībai ir jātiek vērstaļ uz *alkām* (kāri, iekāri - tulk.). Vislabāk ir atsaukt atmiņā to momentu, kad alkas bija visdzīvākās un kad bija ļoti nenoteikti, vai cilvēks vēlēto saņems vai nē. Un tagad pilnīgi nododieties priekšstatam par to, ko var novērot atmiņās. Jārada iedomājami lielākais paša dvēseles iekšējais miers. Jāmēģina, cik vien tas ir iespējams, būt aklam un kurlam pret visu pārējo, kas apkārt norisinās. Un īpaši jāpievērš uzmanība tam, lai ar ierosināto priekšstatu dvēselē mostos *sajūta*. Šai sajūtai jāļauj ievilkties kā mākonim, kas parādās pie citādi pilnīgi tukša horizonta. Ir jau dabiski, ka novērošanu kā likums pārtrauc tas, ka cilvēks, uz kuru vērš uzmanību, nav pietiekami ilgi novērots attēlotajā dvēseles stāvoklī. Droši vien, ka būs jāpasāk simti un simti veltīgu mēģinājumu. Bet nedrīkst zaudēt pacietību. Pēc daudziem mēģinājumiem

izdosies tikt tiktāl, ka paša dvēselē atdzīvosies sajūta, kas atbilst novērojamā cilvēka dvēseles stāvoklim. Bet tad pēc kāda laika arī varēs pamanīt, ka caur šo sajūtu paša dvēselē izaug spēks, kas kļūst par otra cilvēka dvēseles stāvokļa *garīgu redzējumu*. Sejas laukumā parādīsies aina, ko sajūt kā kaut ko mirdzošu. Un šī garīgi mirdzošā bilde ir novērotā alku dvēseles stāvokļa tā saucamais astrālais iemiesojums. Šī bilde atkal var tikt aprakstīta kā sajūtama līdzīgi liesmai. Vidū tā būs it kā dzelten-sarkana un malās tiks sajūta kā sarkanžila vai violeta. Daudz ir atkarīgs no tā, lai ar šādu garīgu redzējumu apietos maigi. Vislabāk ir darīt tā, ka sākumā par to nerunā ne ar vienu citu, kā tikai ar savu skolotāju, ja tāds ir. Jo, ja šādu parādību mēģina aprakstīt ar neveikliem vārdiem, tad visbiežāk nododas ļaunai šķietamībai. Izmanto taču parastos vārdus, kas šādām lietām nav domāti un tādēļ ir pārāk rupji un smagnēji. Sekas tad ir, ka ar šo mēģinājumu ietērt to paša vārdos, tiek pavedināts patiesajos redzējumos iejaukt visdažādākos fantāzijas māņus. Te atkal ir svarīgs noteikums slepenskolniekiem: preties *klusēt* par saviem garīgajiem redzējumiem. Jā, pat pats sev klusē par to. Nemēģini to, ko garā ieraugi, ietērt vārdos vai izprātot savā neveiklajā sapratnē. Bez aizspriedumiem nododies saviem garīgajiem redzējumiem un netraucē sev tos ar lielu pārdomāšanu. Jo tev ir jāiedomā, ka tavas pārdomas sākumā galīgi nav izaugušas tam, ko redzi. Šo pārdomāšanu tu esi ieguvis savā līdzšinējā, tikai fiziski-jutekliskās pasaules ierobežotajā dzīvē; un ko tu tagad iemanto, tas sniedzas pāri tai. Tātad nemēģini jaunajam augstākajam piemērot vecā mērogu. Tikai tas, kam jau ir zināma stingrība iekšējo pieredžu novērošanā, var runāt par to, lai ar šādu runāšanu ierosinātu savus līdzcilvēkus.

Aprakstītajam vingrinājumam lai pievienojas vēl viens, papildinošs. Jānovēro tajā pašā veidā, kā kādam cilvēkam tiek apmierināta kāda vēlme, kā piepildās kādas gaidas. Ja pie tam pielieto tos pašus noteikumus un piesardzību, kuri tika doti iepriekšējam gadījumam, tad arī te nonāks pie garīga redzējuma. Varēs pamanīt garīgu liesmas veidojumu, kas vidū sajūtams kā dzeltens un malā tiek sajūsts zaļgans.

Cilvēks ar šādu savu līdzcilvēku garīgu novērošanu var viegli iekrist, pieļaut morālu kļūdu. Viņš var pazaudēt mīlestību. Ar visiem iedomājamiem līdzekļiem ir jātiecas pēc tā, lai tas tā nenotiktu. Šādi novērojot, ir jau pilnībā jāstāv tādā augstumā, kur jau par pilnīgu noteiktību ir kļuvis tas, ka *domas* ir reālas lietas. Tur vairs nedrīkst atļauties par saviem līdzcilvēkiem *domāt* tā, ka šīs domas nebūtu saderošas ar augstāko cieņu pret cilvēka cieņu un cilvēka brīvību. Ka cilvēks varētu priekš mums būt tikai novērošanas objekts: šāda doma nedrīkst parādīties ne uz mirkli. Roku rokā ar šo cilvēka dabas slepenovērošanu ir jāiet pašaudzināšanai, lai katra cilvēka pašnozīmība tiktu vērtēta neierobežoti augstu un lai kā kaut ko svētu un neaizskaramu - arī domās un jūtās - apskatītu to, kas dzīvo cilvēkā. Mūs ir jāpiepilda svētas bijības sajūtai pret visu cilvēcisko, kaut arī tās būtu tikai atmiņas.

Šimbrīžam lai tikai ar šiem diviem piemēriem tiek parādīts, kā izlauzties līdz apgaismībai par cilvēka dabu. Ar to vismaz varētu būt parādīts ceļš, pa kuru būtu jāiet. Kas atrod nepieciešamo iekšējo klusumu un mieru, kas pieder šādiem novērojumiem, tam dvēsele jau ar to vien piedzīvo lielas pārvērtības. Tas drīz tad iet tiktāl, ka iekšējā bagātināšanās, ko pieredz tava būtība, dod drošību un mieru arī ārējā izturēšanās veidā. Un šī pārveidotā ārējā izturēšanās savukārt iedarbosies atpakaļ uz dvēseli. Un tā viņš sev vienmēr palīdzēs. Viņš atradīs līdzekļus un ceļus, kā atklāt vienmēr vairāk no cilvēka dabas, kas ir slēpta ārējām maņām; un tad viņš arī kļūs nobriedis tam, lai ieskatītos noslēpumainajās kopsakarībās starp cilvēka dabu un visu to, kas vēl pastāv Visumā. - Un pa šo ceļu cilvēks arvien vairāk tuvojas tam momentam, kad viņš varēs izdarīt pirmos soļus *iesvētīšanā*. Bet, pirms tie var tikt izdarīti, vēl kaut kas ir nepieciešams. Tas ir kaut kas, kā nepieciešamību slepenskolnieks iesākumā varbūt sapratīs vismazāk. Bet vēlāk viņš to sapratīs.

Proti, ko iesvētāmajam ir jānes sev līdzi, ir zināmā mērā izveidota *drosme* un *bez bailība*. Slepenskolniekam tieši ir jāuzmeklē izdevības, kurās šie tikumi var tikt veidoti. Slepzinātnē tiem būtu jātiecas attīstītiem ļoti sistemātiski. Bet arī pati dzīve šajā virzienā ir laba slepenskola; varbūt pat labākā. Mierīgi skatīties acīs briesmām, bez baiļošanās pārvarēt grūtības: to

slepenskolniekam ir jāvar. Viņam, piemēram, kādu briesmu priekšā ir tūdaļ jāspēj saņemties sajūtai: manas bailes te galīgi neko nelīdz; man to pat nedrīkst būt; man jādomā tikai par to, kas ir darāms. Un viņam tas ir jāattīsta tiktāl, ka situācijās, kurās agrāk viņš bija nobijies, tagad “būt bail” un “zaudēt drosmi” viņam vismaz īstenajās iekšējās sajūtās kļūtu par neiespējamām lietām. Ar pašaudzināšanu šajā virzienā cilvēks attīsta sevī pavisam noteiktus spēkus, kas būs vajadzīgi, kad būs jātiek iesvētītam augstākajos noslēpumos. Tāpat kā fiziskajam cilvēkam vajag nervu spēku, lai izmantotu savas fiziskās maņas, tā dvēseliskajam cilvēkam nepieciešams tas spēks, kas tiek attīstīts tikai drosmīgās un bezbailīgās dvēselēs. Kurš izlaužas līdz augstākajiem noslēpumiem, tas, proti, redz lietas, kas parastajam cilvēkam caur maņu maldiem paliek slēptas. Jo, kaut arī fiziskās maņas mums neļauj redzēt augstāko patiesību, tad tieši ar to tās ir arī cilvēku labdari. Ar to cilvēkam tiek paslēptas lietas, kurām viņam, nesagatavotam, vajadzētu izraisīt neizmērojamu apjukumu, kuru ieraudzīšanu viņš nespētu izturēt. Šim skatam slepenskolniekam ir jābūt izaugušam. Viņš zaudē zināmus balstus ārpusaulē, par kuriem viņš varēja pateikties tieši tam apstāklim, ka bija maldu varā. Tas tiešām un burtiski ir tā, kā, ja kāda uzmanību pievērš briesmām, kas jau ilgi viņu ir apdraudējušas, bet par kurām viņš pats nav neko zinājis. Agrāk viņam nebija nekādu baiļu: tagad gan, kad ir uzzinājis, pārņem bailes, kaut gan briesmas no viņa zināšanas nemaz nav kļuvušas lielākas.

Pasaules spēki ir graužoši un veidojoši: ārējo būtņu liktenis ir rašanās un pazušana. Šo spēku darbībā, šajā likteņa gaitā ir jāielūkojas zinošajam. Plīvuram, kas aizsedz garīgās acis parastajā dzīvē, ir jātiek noņemtam. Bet cilvēks pats ir saaustris ar šiem spēkiem, ar šo likteni. Viņa paša dabā ir graužoši un veidojoši spēki. Tikpat neaizklāti kā pārējās lietas nostājas zinošā redzošo acu priekšā, tikpat neaizklāti sevi parāda paša dvēsele. Šādas pašizziņas priekšā slepenskolnieks nedrīkst zaudēt spēku. Un tas viņam netrūks tikai tad, ja to nesīs līdzī pārpilnībā. Lai tas tā būtu, viņam ir jāmacās grūtās dzīves situācijās saglabāt iekšējo mieru un drošību; viņam ir jāaudzina sevī spēcīgu uzticēšanos esamības labajām varām. Viņam ir jābūt gatavam tam, ka viņu vairs nevadīs dažs labs stimulants, kas ir vadījis līdz šim. Viņam būs jāpieņem, ka līdz šim šis tas ir darīts un domāts tikai tāpēc, ka viņš bija nezināšanas maldināts. Tādi pamatojumi, kādi bija līdz šim, atkritīs. Viņš šo to būs darījis iedomības (ārišķības-tulk.) dēļ; tagad viņš redzēs, cik neizsakāmi bezvērtīga ir katra ārišķība zinošajam. Šo to viņš ir darījis mantkārības dēļ; viņš sapratīs, cik graužoša ir jebkura mantkārība (alkatība-tulk.). Viņam būs jāattīsta pavisam jauni stimuli rīcībai un domāšanai. Un tieši tam ir nepieciešama drosmē un bezbailība.

Galvenokārt runa ir par to, lai pats koptu šo drosmē un bezbailību savas domu dzīves visdziļākajā iekšienē. Slepenskolniekam ir jāmacās nekrist izmisumā par kādu neizdošanos. Viņam ir jābūt spējīgam uz domu: “Es aizmirsīšu, ka šī lieta man jau atkal nav izdevusies, un mēģināšu no jauna, it kā nekas nebūtu bijis.” Tā viņš aizcīnās līdz pārliecībai, ka spēka avoti pasaulē, no kuriem var smelties, ir neizsīkstoši. Viņš vienmēr atkal tiecas pēc garīgā, kas viņu cels un nesīs, lai cik bieži arī viņa miesiskais neizrādītos bezspēcīgs un vājš. Viņam ir jābūt spējīgam dzīvot prefī nākotnei un šajā tieksmē neļaut sevi traucēt nekādai pagātnes pieredzei. - Ja cilvēkam līdz zināmai pakāpei ir attēlotās īpašības, tad viņš ir nobriedis tam, lai uzzinātu lietu *patiesos vārdus*, kas ir atslēga uz augstākajām zināšanām. Jo *iesvētīšana* pastāv tajā, ka lietas pasaulē macās saukt tajos vārdos, kas tām ir piešķirti to dievišķā autora garā. Šajos vārdos ir lietu noslēpumi. Tādēļ iesvētītie runā citu valodu nekā neiesvētītie, jo pirmie nosauc tos būtības apzīmējumus, ar kuriem tās pašas ir radītas. - Ciktāl var tikt runāts par iesvētīšanu (iniciāciju) pašu, sekos nākamajā nodaļā.

Iesvētīšana

Iesvētīšana ir augstākā slepenskološanās pakāpe, par kuru vēl var tikt doti rakstiski *norādījumi*, kas ir vispārsaprotami. Par visu, kas ir augstāk par to, ziņojumi ir grūti saprotami. Bet arī tur ceļu atrod katrs, kurš caur sagatavošanos, apgaismību un iesvētīšanu ir izlauzies līdz tās zemākajiem noslēpumiem.

Zināšanas un spējas, ko iegūst cilvēks līdz ar iesvētīšanu, viņš bez šī ceļa varētu iemantot tikai ļoti tālā nākotnē - pēc daudzām iemiesošanās reizēm - pa pavisam citu ceļu un pavisam citā formā. Kurš tiek iesvētīts tagad, tas uzzina kaut ko, ko citādi viņš uzzinātu daudz vēlāk, pavisam citos apstākļos.

Kāds cilvēks no esamības noslēpumiem var tiešām uzzināt tikai tik daudz, cik tas atbilst viņa brieduma pakāpei. Tikai tāpēc pastāv šķēršļi uz zināšanu un spēju augstākajām pakāpēm. Cilvēkam nevajag lietot šaujameroci agrāk, pirms ir gūta pietiekama pieredze, lai ar to nenodarītu ļaunumu. - Ja kāds šodien, tūlīt, bez kā cita tiek iesvētīts, tad viņam trūkst tās pieredzes, ko viņš vēl būtu guvis nākotnes iemiesošanās reizēs, kuru laikā atbilstošie noslēpumi tiktu atklāti viņam attīstības likumsakarīgajā gaitā. Tālab pie iesvētīšanas vērtiem šo pieredzi ir jāaizstāj ar kaut ko citu. Nākotnes pieredzes aizstāšana tādēļ ir pirmie norādījumi iesvētīšanas kandidātam. Tās ir tā saucamās “pārbaudes”, kas viņam ir jāiziet, un kas izriet kā likumsakarīgas sekas dvēseles dzīvei, ja vingrinājumi, kādi tie ir attēloti iepriekšējās nodaļās, tiek pareizi turpināti.

Par šīm “pārbaudēm” bieži tiek runāts arī citās grāmatās. Bet ir tikai dabiski, ka ar šādām to dabas apspriešanām, kā likums, jātiek izsauktiem pilnīgi aplamiem priekšstatiem. Jo, kurš nav izgājis caur sagatavošanos un apgaismību, tas nekad nav neko uzzinājis par šīm pārbaudēm. Tāds arī nevar tās pienācīgi aprakstīt.

Iesvētāmajam ir jāpakļaujas zināmām lietām un faktiem, kas pieder augstākajām pasaulēm. Bet viņš var to redzēt un dzirdēt tikai tad, ja var sajust tādas garīgās uztveres, kā figūras, krāsas un skaņas, un tā tālāk, par kurām ir ticis stāstīts, pārrunājot “sagatavošanos” un “apgaismību”.

Pirmā “pārbaude” ir tajā, ka viņš par nedzīvo ķermeņu, vēlāk arī augu, dzīvnieku un cilvēka miesiskajām īpašībām sasniedz patiesāku *redzējumu*, nekā tas ir caurmēra cilvēkam. Bet ar to nav domāts tas, ko šodien sauc par zinātnisko izziņu. Jo runa ir nevis par zinātni, bet gan par *redzējumu*. - Parasti šī norise ir tāda, ka iesvētāmais mācās pazīt, kā dabas lietas un dzīvās būtnes dara zināmu par sevi garīgajai ausij un garīgajai acij. Tad šīs lietas zināmā veidā stāv neaizsegta - kaila - novērotāja priekšā. - Jutekliskajai acij un jutekliskajai ausij īpašības, ko tur dzird un redz, ir slēptas. Tās jutekliskajai vērošanai ir kā aizsegta ar plīvuru. Tas, ka šis plīvurs nokrīt iesvētāmajam, balstās uz norisi, ko apzīmē kā “garīgo sadedzināšanas procesu”. Tādēļ šī pirmā pārbaude tiek saukta par “*uguns pārbaudi*”.

Dažiem cilvēkiem parastā dzīve pati jau ir vairāk vai mazāk apzināts iesvētīšanas process caur uguns pārbaudi. Tie ir tie, kas pārdzīvo tādu bagātu pieredzi, kurā veselīgā veidā pieaug viņu pašpaļāvība, drosme un nelokāmība, un ka viņi ar dvēseles cēlumu, proti, ar mieru un nesalaužamu spēku mācās panest ciešanas, vilšanos un neizdošanos dažādos pasākumos. Kurš ir guvis šāda veida pieredzi, tas bieži, pašam to skaidri nezinot, jau ir iesvētītais; un tad ir nepieciešams pavisam nedaudz, lai atvērtu viņa garīgās ausis un acis, tā ka viņš kļūst par gaišredzīgo. Jo ir jāpatur prātā: patiesā “*uguns pārbaudē*” runa nav par to, ka tiktu apmierināta kandidāta ziņkāre. Protams, ka viņš iepazīst ārkārtīgi neparastus faktus, par ko citiem cilvēkiem nav nekādas nojausmas. Bet šī iepazīšana nav mērķis, bet gan tikai līdzeklis mērķim. Bet mērķis ir, lai kandidāts ar augstāko pasaulu izziņu iemantotu lielāku un patiesāku pašpaļāvību, lielāku drosmi un pavisam citu dvēseles cēlumu un izturību, nekā parasti tas var tikt sasniegts zemākajā pasaulē.

Pēc “*uguns pārbaudes*” katrs kandidāts vēl var griezties atpakaļ. Viņš tad turpinās savu dzīvi stiprāks fiziskā un dvēseliskā ziņā un turpinās iesvētīšanu kādā nākamajā iemiesošanās reizē.

Bet tagadējā viņš būs nodēvēgāks cilvēku sabiedrības loceklis, nekā bija iepriekš. Lai kādā arī situācijā viņš nebūtu: viņa stingrība, apdomība, labvēlīgā ietekme uz līdzcilvēkiem, viņa izlēmība būs pieaugušas.

Ja kandidāts pēc izpildītas uguns pārbaudes grib turpināt slepenskološanos, tad viņam no šā brīža ir jātiek atklātai noteiktai rakstu sistēmai, kāda tā ir parasta slepenskolā. Šajās rakstu sistēmās atklājas īstenās slepenmācības. Jo tas, kas lietās tiešām ir “paslēpts”(okults), to nevar ne tieši izrunāt parastās valodas vārdos, ne arī pierakstīt parastajās rakstu sistēmās. Tie, kas ir mācījušies no iesvētītajiem, *pārtulko* slepenzinātnes mācības parastajā valodā, ciktāl tas ir iespējams. Okulta raksta atklājas dvēselei, kad tā ir sasniegusi atbilstošu garīgo uztveri. Jo šis raksts vienmēr stāv uzrakstīts garīgajā pasaulē. To nemācās tā, kā mācās lasīt kādu mākslīgu rakstu. Drīzāk pienācīgā veidā gaišredzīgajai izziņai aug pretī, un šīs augšanas laikā kā dvēseliska spēja attīstās spēks, kas jūtas spiests atšifrēt garīgajā pasaulē esošos notikumus un būtības kā kāda raksta raksturu, dabu. Varētu būt, ka šis spēks un līdz ar to atbilstošās “pārbaudes” pārdzīvošana pamostas kā pati no sevis līdz ar tālāku dvēseles attīstību. Taču pie mērķa nonāk drošāk, ja seko pieredzējušu slepenpētnieku, kam ir iemaņas okultā raksta atšifrēšanā norādījumiem.

Slepenraksta zīmes nav patvaļīgi izdomātas, bet gan atbilst spēkiem, kas darbojas pasaulē. Ar šīm zīmēm mācās lietu valodu. Kandidātam drīz vien kļūst skaidrs, ka zīmes, ko viņš iepazīst, atbilst tām figūrām, krāsām, skaņām un tā tālāk, ko viņš ir iemācījies uztvert sagatavošanās un apgaismības laikā. Viņam atklājas, ka viss iepriekšējais bija tikai kā tāda burtošana. Tikai tagad viņš sāk īsti lasīt augstākajā pasaulē. Viss, kas iepriekš bija tikai atsevišķa figūra, skaņa, krāsa, tagad parādās viņam lielā kopsakarībā. Tikai tagad viņš iegūst īsto drošību augstāko pasaulu novērošanā. Iepriekš viņš nekad nevarēja ar noteiktību zināt, vai lietas, kuras viņš ir redzējis, bija arī pareizi saskatītas. Un tikai tagad var notikt neregulēta saprašanās starp kandidātu un iesvētīto augstāko zināšanu jomās. Jo, lai kā arī nebūtu izveidota iesvētītā kopdzīve ar pārējiem cilvēkiem: par augstākajām zināšanām *tiešā veidā* iesvētītais kaut ko pateikt var tikai minētajā zīmju valodā.

Caur šo valodu slepenskolnieks arī iepazīstas ar zināmiem izturēšanās noteikumiem dzīvei. Viņš iepazīst zināmus pienākumus, par kuriem iepriekš neko nav zinājis. Un kad viņš šos izturēšanās noteikumus ir iepazīs, tad var izdarīt lietas, kam ir tāda nozīme, kāda nekad nevar būt neiesvētītā darbiem. Viņš tagad rīkojas, vadoties no augstākajām pasaulēm. Norādījumi šādai rīcībai var tikt saprasti tikai minētajā rakstā.

Bet ir jātiek uzsvērtam, ka ir cilvēki, kuri šādu rīcību spēj veikt *neapzināti*, kaut arī nav veikuši slepenskološanās ceļu. Šādi “pasaules un cilvēces palīgi”, svētot un darot labu, iet cauri dzīvei. Viņiem ir tikušas piešķirtas dotības ar pamatojumu, kas šeit nav iztirzājams, dotības, kas šķiet pārdabiskas. Kas viņus atšķir no slepenskolniekiem, ir tikai tas, ka pēdējais rīkojas *apzināti*, ar pilnu izpratni par kopsakarību. Tieši ar skološanos viņš izcīna to, kas dažiem ir augstāko varu dāvāts pasaules dziedināšanai. Dieva apžēlotos par to var tiešām godāt; bet tādēļ skološanās darbu nedrīkst uzskatīt par lieku.

Ja slepenskolnieks ir iemācījies pieminēto zīmju rakstu, tad viņam sākas nākošā “pārbaude”. Ar to ir jātiek noskaidrotam, vai viņš var brīvi un droši pārvietoties augstākajā pasaulē. Parastajā dzīvē cilvēka rīcību ierosina ārēji dzinuli. Viņš strādā šo vai to, jo to liek apstākļi vai kādi pienākumi. - Nemaz nebūtu vēlreiz jāpiemin, ka slepenskolnieks parastajā dzīvē nedrīkst būt nolaidīgs ne pret vienu savu pienākumu, *tāpēc* ka dzīvo augstākajās pasaulēs. *Neviens* pienākums augstākajā pasaulē nevienu nevar piespiest būt nolaidīgam ne pret vienu parasto pienākumu. Ģimenes tēvs paliek tieši tikpat labs ģimenes tēvs, māte tikpat laba māte, nekas nekavēs ierēdņi, tikpat maz karavīru, vai kādu citu, ja viņi kļūst par slepenskolniekiem. Tieši pretēji: visas īpašības, kas padara cilvēku čaklu dzīvē, slepenskolniekā pieaug tādā mērā, par ko neiesvētītajam nevar būt nekādas nojausmas. Un ja neiesvētītajam bieži - ne vienmēr, bet pa reizei - tā neliekas, tad tas saistīts tikai ar to, ka viņš ne vienmēr spēj pareizi spriest par iesvētīto.

Ko tas dara, tas citam dažreiz uzreiz nav izprotams. Bet arī tas, kā jau teikts, ir pamanāms tikai īpašos gadījumos.

Tiem, kas ir nokļuvuši līdz minētajai iesvētīšanas pakāpei, tagad ir pienākumi, kam nav nekāda *ārēja* pamudinājuma. Šajās lietās viņu mudinās nevis ārēji apstākļi, bet gan tikai tā disciplīna, kas viņam atklāsies “slēptajā” valodā. Tagad otrajā “pārbaudē” viņam ir jāparāda, ka, šādu nosacījumu vadīts, viņš var rīkoties tikpat droši un stingri, kā varbūt savus pienākumus izpilda kāds ierēdnis. - Šim mērķim kandidāts slepenskološanās gaitā jutīsies kā nolikts noteikta uzdevuma priekšā. Viņam jāizpilda darbi, sekojot uztverēm, kas viņam ir balstoties tajā, ko ir iemācījušies sagatavošanās un apgaismības pakāpēs. Un ko viņam ir jāizdara, to ir jāizzina no iezīmētā raksta, ko viņš ir apguvis. Ja viņš izprot savu pienākumu un rīkojas pareizi, tad pārbaudījums ir izturēts. Panākumus pamana pārmaiņās, kas notiek ar figūru, krāsu un skaņu uztverēm caur gara ausīm un gara acīm. Turpinot slepenskološanos, tiek ļoti precīzi uzdots, kā šīs figūras un tā tālāk izskatās, tiek sajostas pēc kādas rīcības. Un kandidātam ir jāzina, kā panākt šādu izmaiņu. - Šo pārbaudījumu sauc par “ūdens pārbaudi”, jo darbojoties šajās augstākajās jomās, cilvēkam ārējo apstākļu atbalsts trūkst tāpat, kā trūkst atbalsta kustoties ūdenī, kur nevar aizsniegt pamatu. - Norisei jātiek atkārtotai tik bieži, kamēr kandidāts iegūst pilnīgu drošību.

Arī šajā pārbaudē runa ir par kādas īpašības iemantošanu; un ar šīm pieredzēm augstākajā pasaulē cilvēks īsā laikā šo īpašību izveido tik augstā pakāpē, ka parastās attīstības gaitā viņam droši vien būtu jāiziet cauri daudzām iemiesošanās reizēm, lai to sasniegtu. Un proti, galvenais ir sekojošais. Kandidāts, lai panāktu doto izmaiņu augstākajā esamības jomā, drīkst sekot tikai tam, kas rodas uz viņa augstākās uztveres pamata un kā sekas lasīšanai slēptajā rakstā. Ja viņš darbības laikā iejauktu tajā kaut ko no savām vēlmēm, viedokļiem un tā tālāk, ja kaut vienu acumirkli viņš nesekotu likumiem, ko viņš ir atzinis par pareiziem, bet gan ļautu vaļu patvaļai: tad notiktu kaut kas pilnīgi cits, nekā tas, kam ir jānotiek. Šādā gadījumā kandidāts tūdaļ pazaudētu virzienu uz savas darbības mērķi un iestātos apjukums. - Tādēļ cilvēkam līdz ar šo pārbaudi ir bagātīgas iespējas izveidot savu *pašsavaldīšanos*. Un tas ir galvenais. Tādēļ šo pārbaudījumu atkal var vieglāk izturēt tie, kas pirms iesvētīšanas ir dzīvojuši tādu dzīvi, kas ir nesusi pašsavaldīšanās iemantošanu. Kurš ir iemantojis spējas sekot augstiem principiem un ideāliem, ignorējot personisko garastāvokli un patvaļu, kurš māk vienmēr izpildīt pienākumu arī tad, kad tieksmes un simpātijas tik ļoti gribētu novērst no šī pienākuma, tas *neapzināti* jau parastajā dzīvē ir iesvētītais. Un tikai nedaudz būs nepieciešams, lai viņš izturētu attēloto pārbaudi. Jā, ir pat jāsaprot, ka zināma, jau dzīvē neapzināti sasniegta iesvētīšanas pakāpe, kā likums, būs tiešām nepieciešama, lai izturētu šo otro pārbaudi. Jo tāpat kā daudziem cilvēkiem, kas jaunībā nav iemācījušies pareizi rakstīt, būs grūti to apgūt vēlāk, kad viņi jau būs sasnieguši pilnu dzīves briedumu, tāpat arī būs grūti izveidot nepieciešamo *pašsavaldīšanās* pakāpi, ieskatoties augstākajās pasaulēs, ja jau iepriekš nav iegūta zināma tās pakāpe ikdienas dzīvē. Fiziskās pasaules lietas nemainās, lai ko mēs arī negribētu, neiekārotu, lai kādas mums nebūtu tieksmes. Bet augstākajās pasaulēs mūsu vēlmes, tieksmes un noslieces *iedarbojas* uz lietām tur. Ja mēs gribam tur iedarboties uz lietām atbilstošā veidā, tad mums pašiem ir pilnīgi jāpārvalda sevi, jāseko vienīgi pareizajiem noteikumiem un nedrīkst pakļauties nekādai patvaļai.

Viena cilvēka īpašība, kas īpaši parādās šajā iesvētīšanas pakāpē, ir noteikta, veselīga un *droša spriešanas spēja*. Uz tās tālākveidošanos ir jāskatās jau visās agrākajās pakāpēs; un šajā tad ir jānoskaidrojas, vai kandidāts to pārvalda tā, ka ir piemērots patiesajai izziņas takai. Viņš tikai tad var tikt tālāk, ja var atšķirt ilūzijas, tukšas fantāzijas, māņus un visāda veida maldus no patiesās realitātes. Un augstākajās esamības pakāpēs tas sākumā ir grūtāk nekā zemākajās. Tur jebkuram aizspriedumam, iemīļotam viedoklim ir jāpazūd attiecībā uz lietām, par kurām ir runa; un tikai un vienīgi *patiesībai* ir jābūt vadošajai. Ir jābūt pilnīgai gatavībai kādu domu, uzskatu, noslieci tūdaļ atmet, ja to prasa loģiskā domāšana. Drošību augstākajās pasaulēs var sasniegt tikai tad, ja nekad nesaudzē paša viedokli.

Cilvēki ar tādu domāšanas veidu, kas sliecas uz fantastiku, māņticību, nevar panākt nekādu progresu uz slepentakas. Slepemāceklim taču jāizcīna ļoti vērtīga balva. Viņam tiks atņemtas jebkuras *šaubas* par augstākajām pasaulēm. Tās atklāsies ar saviem likumiem viņa skata priekšā. Bet šo balvu nevar izcīnīt, kamēr ļauj sevi mānīt maldiem un ilūzijām. Tas viņam būtu ļoti slikti, ja fantāzijas, aizspriedumi izietu cauri līdz ar saprātu. Sapņotāji un fantazētāji slepentakai ir tikpat nepiemēroti, kā māņticīgas personas. To visu nevar vien pietiekami bieži uzsvērt. Jo sapņošanā, fantastikā un māņticībā uzglūn visļaunākie ienaidnieki ceļā uz augstāko pasaulu izzināšanu. Bet nevienam nevajag iedomāties, ka slepenāceklim pazūd dzīves poēzija, spēja sajūsmināties, jo pāri vārtiem, kas ved uz otro iesvētīšanas pārbaudi, stāv rakstīti vārdi: “Tev jāatmet visi aizspriedumi”, un jau pie ieejas vārtiem uz pirmo pārbaudi viņam jau ir jālasa: “Bez veselīga cilvēciska saprāta visi tavi ceļi ir velti”.

Kad kandidāts ir pietiekami progresējis šādā veidā, tad viņu sagaida trešā “pārbaude”. Tajā viņam nebūs sajūtams nekāds mērķis. Viss ir likts viņa paša rokās. Viņš atrodas stāvoklī, kad nekas nerosina viņu rīkoties. Tikai no sevis paša ir jāatrod savs ceļš. Lietu vai personu, kas uz kaut ko mudinātu, nav. Nekas un neviens viņam tagad nevar dot spēku, kurš nepieciešams, tikai viņš pats. Ja viņš neatrastu šo spēku pats sevī, tad ļoti drīz stāvētu turpat, kur bija iepriekš. Taču jāsaprot, ka tikai nedaudzi no tiem, kas ir izturējuši iepriekšējās pārbaudes, neatradīs šo spēku šeit. Viss, kas ir nepieciešams, ir tajā, lai strauji tiktu galā pats ar sevi. Jo šeit ir jāatrod savs “augstākais pats” vārda patiesākajā nozīmē. Ātri ir jāizlemj ieklausīties gara inspirācijā visās lietās. Laika kaut kādām pārdomām, šaubām un tā tālāk te vairs nav. Katra kavēšanās minūte tikai pierādītu, ka vēl nav brieduma. Kas attur klausīties garā, tam drosmīgi jātiek pārvarētam. Svarīgais ir pierādīt *attapību* (*garaklātbūtni - burtiski tulkojot no vācu val.*) šajā stāvoklī. Un tā arī ir tā īpašība, kuras pilnīga izveidošana ir paredzēta šajā attīstības pakāpē. Visi pamudinājumi rīcībai, jā, pat domāšanai, pie kā cilvēks bija pieradis iepriekš, te izzūd. Lai nepaliktu bezdarbīgs, cilvēks nedrīkst *pazaudēt pats sevi*. Jo tikai pats sevī viņš var atrast vienīgo stingro atbalsta punktu, pie kā pieturēties. Nevienam, kas šo lasa, nezina neko vairāk par šīm lietām, nevajadzētu sajūst antipātiju pret šo norādīšanu pašam uz sevi. Jo cilvēkam tas nozīmē visbrīnišķīgāko svētīlaimību, ja viņš iztur attēloto pārbaudi.

Un ne mazāk kā pārējos gadījumos, arī šim punktam daudziem cilvēkiem parastā dzīve jau ir slepenskola. Personas, kas ir tikušas tiktāl, ka, pēkšņi, stāvot kāda dzīves uzdevuma priekšā, ir spējīgas bez kavēšanās, bez lielām pārdomām ātri pieņemt lēmumu, tiem dzīve jau ir šāda skola. Piemērotas situācijas ir tās, kur panākumiem bagāta rīcība tūdaļ kļūst neiespējama, ja neiejaucas ātri. Kurš spēj ātri pielikt roku, palīdzēt, ja paredzama nelaime, kamēr, pat dažu kavēšanās mirkļu dēļ, nelaime jau notiktu, un kurš šādu strauju izlemšanas spēju ir padarījis sev par paliekošu īpašību, tas neapzināti ir iemantojis briedumu trešajai “pārbaudei”. Jo tajā galvenais ir pilnīgas *attapības* izveidošana. - Slepenskolās to sauc par “gaisa pārbaudi”, jo te kandidāts nevar balstīties ne uz ārējo ierosinājumu stingrā pamata, ne arī uz to, kas rodas no krāsām, formām un tā tālāk, kas ir iepazītas sagatavošanās un apgaismības laikā, bet tikai un vienīgi pats uz sevi.

Ja slepenāceklis ir izturējis šo pārbaudi, tad viņš drīkst ieiet “augstāko atziņu templī”. - Ko tālāk var pateikt par to, var būt tikai vispietiecīgākais ieskicējums. - Kas tagad ir jāpaveic, to bieži izsaka tā, ka saka: slepenāceklim ir jādod “zvērests” “nenodot” neko no slepenmācībām. Taču izteikumi “zvērests” un “nodot” nekādā gadījumā nav atbilstoši un iesākumā ir pat maldinoši. Runa nav ne par kādu “zvērestu” vārda parastajā nozīmē. Drīzāk šajā attīstības pakāpē gūst kādu *pieredzi*. Mācās, kā pielietot slepenmācību, kā to izmantot kalpošanai cilvēcei. Tikai tagad sāk tiešām saprast pasauli. Ne jau par augstāko patiesību “noklusēšanu” ir runa, bet drīzāk par īsto veidu, atbilstošo taktu, kā tās pārstāvēt. Par ko mācās “klusēt”, tas ir kaut kas pavisam cits. Šo brīnišķīgo īpašību apgūst burtiski attiecībā uz daudzko, par ko agrāk ir runāts, proti, par veidu, kā ir runāts. Slikts iesvētītais būtu tas, kas uzzinātos noslēpumus nenodot kalpošanai pasaulei, ciktāl un cik labi tas vien ir iespējams. Pateikšanai šajā jomā nav nekādu citu šķēršļu, kā tikai nesaprašana no to puses, kam tas būtu jāuztver. Augstākie

noslēpumi tomēr nav piemēroti jebkurai papļāpāšanai par tiem. Bet nav “aizliegts” kaut ko teikt nevienam, kas ir sasniedzis aprakstīto attīstības pakāpi. Neviens cits cilvēks un neviena būtne neuzliek tamlīdzīgu “zvērestu”. Viss balstās uz slepenskolnieka paša atbildību. Ko viņš mācās - tas ir jebkurā situācijā pilnīgi caur sevi pašu atrast, kas ir darāms. Un “zvērests” nenozīmē neko, kad cilvēks ir nobriedis, lai varētu uzņemties šādu atbildību.

Kad kandidāts ir nobriedis aprakstītajam, tad viņš saņem to, ko simboliski apzīmē kā “aizmirstības dzērienu”. Viņš tiek iesvētīts noslēpumā, ka var darboties tā, lai neļautu sevi nepārtraukti traucēt zemākajai atmiņai. Tas iesvētītajam ir nepieciešams. Jo viņam nemitīgi ir jābūt pilnīgai uzticībai par tiešo tagadni. Viņam ir jāvar noraut atmiņas plīvurus, kas plešas ap cilvēku katrā dzīves acumirkli. Ja es par kaut ko, ar ko esmu ticies šodien, spriežu pēc tā, ko esmu uzzinājis vakar, tad esmu pakļauts daudzveidīgiem maldiem. Dabiski, ka ar to nav domāts, ka būtu jānoliedz sava dzīvē gūtā pieredze. Tai vienmēr ir jābūt klāt, cik vien labi iespējams. Bet, kā iesvētītajam, ir jābūt spējai spriest par katru jaunu pārdzīvojumu no šī pārdzīvojuma paša, ļaut tam iedarboties pagātnes neaizmiglotam. Man katrā acumirkli ir jābūt gatavam uz to, ka jebkura lieta vai būtne var nest pavisam jaunu atklāsmi. Ja es spriežu par jauno pēc vecā, tad esmu pakļauts maldiem. Tieši ar to ir visnoderīgākās atmiņas par veco pieredzi, ka tās padara mani spējīgu *redzēt* jauno. Ja man nebūtu kādas noteiktas pieredzes, tad kādas lietas vai būtnes īpašību, ar ko es sastopos, varbūt vispār *neredzētu*. Bet pieredzei ir jākalpo tieši jaunā *redzēšanai*, nevis spriešanai par jauno pēc vecā. Šajā ziņā iesvētītais sasniedz pilnīgi noteiktas spējas. Ar to viņam atklājas daudzas lietas, kas neiesvētītajam paliek slēptas.

Otrs “dzēriens”, kas tiek pasniegts iesvētītajam, ir “atmiņas dzēriens”. Caur to viņš iegūst spēju nemitīgi paturēt garā augstākos noslēpumus. Ar parasto atmiņu tam nepietiktu. Ir jāklūst pilnīgi vienotam ar augstākajām patiesībām. Tās ir ne tikai jāzina, bet gan pilnīgi *pašsaprotami* jālieto tās dzīvā rīcībā, līdzīgi kā parastais cilvēks ēd un dzer. Tām jāklūst par vingrinājumu, ieradumu, tieksmi. Par tām parastajā nozīmē vispār nav jāpārdomā; tām ir pašām jāattēlojas caur cilvēku, jāplūst caur viņu kā organisma dzīvības funkcijām. Tā viņš garīgajā nozīmē arvien vairāk padara sevi par to, par ko fiziskajā viņu ir padarījusi daba.

Praktiski aspekti

Kad cilvēks iziet savu skološanos attiecībā uz jūtām, domām un noskaņojumiem tā, kā tas ir ticis aprakstīts nodaļās par sagatavošanos, apgaismību un iesvētīšanu, tad viņš panāk savā dvēselē un savā garā līdzīgu iedalījumu, kā to ir panākusi daba viņa fiziskajā miesā. Pirms šīs skološanās dvēsele un gars ir kā nesakārtotas masas. Gaišredzīgais tās uztver kā saplūdušus, spirāliskus miglas virpuļus, kas galvenokārt tiek sajusti kā sarkanīga vai sarkanbrūna, vai arī sarkanīgi dzeltena krāsa, matēti mirguļojoša; pēc skološanās tā sāk garīgi atmirdzēt kā dzeltenīgi zaļa, zaļganzila krāsa un uzrāda regulāru uzbūvi. Cilvēks piekļūst šādai regularitātei un līdz ar to augstākām atziņām, kad viņš sakārto savas jūtas, domas un noskaņojumus tādā kārtībā, kādu daba to ir ienesusi viņa ķermeniskajā iekārtojumā tā, ka viņš var redzēt, dzirdēt, sagremot, elpot, runāt un tā tālāk. - Elpot un redzēt ar dvēseli, dzirdēt un runāt ar garu - to pakāpeniski mācās slepenskolnieks.

Šeit būtu vēl tikai precīzāk jāiztirzā daži praktiski aspekti, kas pieder pie augstākās dvēseles un gara audzināšanas. Tie ir tādi, kam, pamatā ņemot, var sekot katrs, neņemot vērā pārējos noteikumus, un ar ko var nonākt kādu gabaliņu iekšā slepenzinātnē.

Īpaši ir jātiecas uz *pacietības* skološanu. Katra nepacietības sarosīšanās iedarbojas paralizējoši, pat nāvējoši uz cilvēkā snaidošajām augstākajām spējām. Nevajag pieprasīt, lai jau no šodienas uz rītdienu pavērtos neizmērojams ieskats augstākajās pasaulēs. Jo tad, kā likums, tas pilnīgi noteikti nenotiks; apmierinātībai ar vismazāko, ko izdodas sasniegt, mieram un pašātvībai - tam arvien vairāk ir jāpārņem dvēseli. Ir jau saprotams, ka nepacietīgi tiek gaidīti rezultāti. Un tomēr nepacietīgais nerasniedz neko, kamēr neapvalda šo savu nepacietību. Neko arī nelīdz tas, ja šo nepacietību apkaro tikai vārda parastajā nozīmē. Tad tā tikai paliek vēl stiprāka. Tad šķiet, ka ir tikts tai pāri, bet dvēseles dziļumos tā ir iesēdusies vēl stiprāk. Tikai vienmēr atkal nododoties kādai pilnīgi noteiktai domai, padarot to pilnīgi par savu, var kaut ko sasniegt. Šī doma ir: "Man gan ir jādara viss iespējamais savas dvēseles un gara veidošanai; bet es pilnīgi mierīgi *gaidīšu*, kamēr augstākās varas atzīs mani par cienīgu noteiktai apgaismībai." Ja šī doma cilvēkā kļūst tik varena, ka izveidojas par rakstura iezīmi, tad tu esi uz pareizā ceļa. Šī rakstura iezīme tad izpaužas pat ārēji. Acu skatiens kļūst mierīgs, kustības drošas, lēmumi noteikti, un viss, ko sauc par nervozitāti, cilvēkā pamazām izzūd. Pie tam runa ir par šķietami nenozīmīgiem, maziem noteikumiem. Piemēram, kāds mūs aizvaino. Pirms slepenaudzināšanas mēs vērstu savas sajūtas pret apvainotāju. Mūsos uzbangotu dusmas. Bet slepenskolniekā šādā situācijā tūlīt uzpeld doma: "Šāds aizvainojums neko nemaina manā vērtībā"; un tad viņš dara, kas nu pret šo aizvainojumu ir pasākams, mierīgi un nosvērti, nevis ar dusmām. Dabiski, ka runa nav par to, lai vienkārši pieņemtu katru apvainojumu, bet gan, lai, atmaksājot aizvainojumu, varētu būt tik mierīgs un drošs attiecībā pret savu personu, kā būtu, ja aizvainots būtu bijis kāds cits, ko būtu jāaizstāv. - Vienmēr ir jātiec ņemtam vērā, ka slepenskološanās norisinās nevis rupjās ārējās norisēs, bet gan smalkās, klusās jūtu un domu dzīves pārvērtībās.

Pacietība iedarbojas pievelkoši uz augstāko zināšanu dārgumiem. Nepacietība tos atgrūž. Steigā un nemierā nekas nevar tikt sasniegts esamības augstākajās jomās. Pirmām kārtām ir jāklusē *alkām* un *iekārēm*. Tās ir dvēseles īpašības, no kurām tramīgi atkāpjas jebkuras augstākās zināšanas. Lai cik vērtīgas arī nebūtu augstākās atziņas: ja tām jānāk pie mums, tās nedrīkst pieprasīt (tās iekārot, alkt pēc tām). Kas grib tās gūt savam paša labumam, tas tās nerasniedz nekad. - Un tas, pirmām kārtām, prasa būt *patiesam* pašam pret sevi pašos dvēseles dziļumos. Nedrīkst nekur maldīties pats sevī. Ar iekšēju patiesumu ir jāieskatās sejā paša kļūdām, vājībām un neizdarībām. - Tajā mirklī, kad tu pats sev piedod kādu savu vājību, tu esi nolīcis sev priekšā akmeni uz ceļa, kam būtu bijis jāved augšup. No šādiem akmeņiem tu vari atbrīvoties tikai tiekot pašam skaidrībā ar sevi. Ir tikai *viens* ceļš, kā tikt vaļā no savām kļūdām un vājībām, un tas ir: tās pareizi izzināt. Viss snauž cilvēka dvēselē un var tikt pamodināts. Cilvēks var uzlabot arī savu sapratni un savu saprātu, ja viņš mierīgi un nosvērti priekš sevis noskaidro, kāpēc viņš šajā ziņā ir vājš. Šāda pašizziņa, dabiski, ir grūta, jo kārdinājums maldināt

pašam sevi ir neizmērojami liels. Bet kurš pierod būt patiess pats pret sevi, tas atver sev vārtus uz augstākām atziņām.

Slepenkolniekā ir jāizzūd jebkurai ziņkārībai. Viņam, cik vien iespējams, ir jāatradinās jautāt par lietām, kuras viņš gribētu zināt tikai savas personiskās ziņkāres apmierināšanai. Viņam jājautā tikai to, kas var kalpot viņa būtības pilnveidošanai attīstības labad. Bet nekādā gadījumā nav jātiek paralizētam viņa priekam par zināšanām, aizrautībai. Visā, kas kalpo šādam mērķim, ir bijīgi jāieklaušas un jāuzmeklē katra iespēja šādam bijīgam noskaņojumam.

It īpaši slepenizglītībai ir nepieciešama *vēlmu* dzīves audzināšana. Ne jau jebkuru vēlēšanos vajag pazaudēt. Jo visu, kas mums ir jāsasniedz, mums ir arī jāvēlas. Un kāda vēlme vienmēr piepildīsies, ja aiz tās stāvēs kāds pavisam īpašs spēks. Šis spēks nāk no pareizās *izziņas*. “Nekādā gadījumā nevēlēties, pirms šajā jomā nav izzināts pareizais”, tas ir viens no zelta likumiem slepenkolniekam. Gudrais vispirms iepazīst pasaules likumus, un tad viņa vēlmes kļūst par spēkiem, kas īstenojas. - Dosim šeit kādu skaidru piemēru. Protams, ka daudzi ar pašu uzskatiem grib kaut ko uzzināt par savu dzīvi pirms dzimšanas. Šāda vēlme ir pilnīgi bezmērķīga un bez rezultāta, kamēr attiecīgais cilvēks ar garazinātniskām studijām nav ieguvis *atziņas* par šiem likumiem - un proti, par to smalkāko, intīmāko raksturu - par mūžīgā būtību. Bet, ja viņš šīs atziņas patiešām ir iemantojis un *tad* grib tikt tālāk, tad tas notiks cēlākas, apskaidrotākas vēlmes dēļ.

Neko nedod arī, ja saka: jā, es gribu pārskatīt savu iepriekšējo dzīvi un mācīties tieši šī mērķa dēļ. Drīzāk ir jābūt spējīgam pilnīgi atteikties no šīs vēlmes, pilnīgi izslēgt to no sevis, un vispirms mācīties pilnīgi bez šāda nolūka. Ir jāattīsta prieku, aizrautību par iemācīto bez minētā nolūka. Jo tikai tā vienlaikus tad mācās tā, lai atbilstošā vēlme būtu tāda, ka tā nes sev līdzīgu savu piepildījumu.

*

Kad esmu *nikns* vai *dusmojos*, tad es dvēseles pasaulē veidoju ap sevi valni, un man netiek klāt spēki, kam būtu jāattīsta manas dvēseliskās acis. Ja, piemēram, mani sadusmo kāds cilvēks, tad viņš sūta dvēselisku straumi dvēselpasaulē. Šo straumi es nevaru ieraudzīt tikmēr, kamēr es vēl dusmojos. Manas dusmas man to aizsedz. Bet nevajag arī iedomāties, ka man tūdaļ atklāsies kāda dvēseliska (astrāla) parādība, tikko es vairs nedusmošos. Jo tam ir nepieciešams vispirms attīstīt sevī dvēseliskās acis. Bet šādu acu aizmetnis ir katrā cilvēkā. Tas paliek neiedarbīgs, kamēr cilvēks atļaujas dusmoties. Bet tas arī neparādās tūdaļ, tikko dusmas ir nedaudz apkarotas. Drīzāk nemitīgi ir jāturpina šī dusmu apkarošana un visu laiku tas ar pacietību jāturpina; tad kādu dienu varēs pamanīt, ka šīs dvēseliskās acis ir attīstījušās. Kaut gan dusmas nav vienīgais, ko ir jāapkaros šāda mērķa dēļ. Daudzi kļūst nepacietīgi vai sāk šaubīties, jo viņi gadiem ilgi ir apkarojuši dažas dvēseles īpašības, bet gaišredzība tomēr neiestājas. Tātad viņi dažas īpašības tieši ir izveidojuši, bet citām ļāvuši vēl jo vairāk sakuplot. Gaišredzības dotības iestājas tikai tad, kad ir apspiestas visas īpašības, kas neļauj parādīties atbilstošajām snaudošajām spējām. Tomēr redzēšanas (vai dzirdēšanas) iesākumi iestājas jau agrāk; bet tie ir tik trausli stādiņi, kas viegli ir pakļauti visiem iespējamiem maldiem un kas arī viegli atmirst, ja netiek rūpīgi kopti un loloti.

Pie īpašībām, kam tāpat jātiek apkarotām, kā niknumam un dusmām, pieder bailīgums, māņticība un aizspriedumainība, iedomība un godkārība, ziņkāre un nevajadzīga plāpība, cilvēku šķirošana pēc ārējā ranga, dzimuma, tautības un tā tālāk. Mūsu laikā to tiešām grūti apjēdz, ka šādu īpašību apkarošanai ir kāds sakars ar izziņas spēju paaugstināšanu. Bet katrs slepenpētnieks zina, ka no šādām lietām ir atkarīgs daudz vairāk, nekā no inteliģences paplašināšanas un mākslīgu vingrinājumu rīkošanas. It īpaši viegli pārpratumi var rasties par to, ka daži iedomājas, ka ir jārikojas pārgalvīgi, jo jābūt bezbailīgam, ka jānoslēdzas pret cilvēku atšķirībām, jo esot jāapkaros stāvokļa, rasu un citi aizspriedumi. Drīzāk pareizi izzināt iemācās tikai tad, kad vairs nav aizspriedumu varā. Jau parastajā nozīmē ir pareizi, ka bailes no kādas parādības kavē mani par to skaidri spriest, ka rasu aizspriedumi kavē mani ieskatīties

kāda cilvēka dvēselē. Šo parasto nozīmi slepenskolniekam ir jāattīsta sevī vislielākajā iespējamā smalkumā un asumā.

Kā akmens cilvēka slepenaudzināšanas ceļā ir arī viss, ko viņš saka, iepriekš pamatīgi to nenoskaidrojot savās domās. Un tur parādās kaut kas, kas šeit var tikt izskaidrots tikai ar piemēru. Ja, piemēram, man kāds kaut ko saka, un man ir uz to ko atbildēt, tad man ir jāpapūlas vairāk ņemt vērā otra viedokli, jūtas, pat aizspriedumus, nekā to, kas man pašam tajā acumirkļī būtu sakāms par apspriežamo lietu. Līdz ar to šeit ir iezīmēta smalka takta veidošana, kam slepenskolniekam ir rūpīgi jāziedo savas pūles. Viņam jāiegūst spriedums par to, ciktāl otram tas ir nozīmīgi, kad tas izsaka savu viedokli. Bet tāpēc nav jāatsakās no sava viedokļa. Par to nevar būt ne vismazākās runas. Bet ir, cik vien precīzi iespējams, jāieklaušas otrā, un no tā, kas ir dzirdēts, jāformē pašam savas atbildes veidojums. Vienmēr atkal šādā gadījumā slepenskolniekā uzpeld *noteikta* doma; un viņš ir uz pareizā ceļa, ja šī doma viņā dzīvo tā, ka ir kļuvusi par rakstura iezīmi. Šī doma ir šāda: "Ne jau par to ir runa, ka es domāju kaut ko citu, nekā tas otrs, bet gan par to, vai tas otrs atradīs pareizo pats sevī, ja es viņam kaut ko piebildīšu." Caur šādām un līdzīgām domām slepenskolnieka raksturu un rīcības veidu pārpludina *laipnības* ietekme, kas ir jebkuras slepenskološanās galvenais līdzeklis. *Bardzība* aizbiedē ap tevi tos dvēseles veidojumus, kam būtu jāmodina tavas dvēseliskās acis; *laipnība* novāc šķēršļus un atver tavus orgānus.

Un līdz ar *laipnību* drīz vien dvēselē izveidosies vēl kāda cita iezīme: mierīga visu dvēseles dzīves smalkumu *ievērošana* apkārtnē, pilnīgi *klusējot* paša dvēseles dziņām. Un ja kāds cilvēks tiktāl ir ticis, tad dvēseles kustības ap viņu iedarbojas tā, ka paša dvēsele aug un augot diferencējas, kā augs plaukst saules gaismā. Laipnība un mazrunīgums patiesā pacietībā atver dvēseli dvēseļu pasaulei, garu - gara valstībai. - "Paliec mierā un noslēgtībā, slēdz maņas tam, ko tās ir devušas tev pirms slepenskološanās, apklusini visas domas, kas tevī uzvilnī pēc agrākajiem ieradumiem, paliec pilnīgi kluss un klusējošs savā iekšienē un pacietīgi gaidi, tad augstākās pasaules sāks veidot tavas dvēseles acis un gara ausis. Tu nedrīksti gaidīt, ka tūdaļ redzēsi un dzirdēsi dvēseļu un gara pasaulē. Jo, ko tu dari, tas tikai veicina tavu augstāko maņu izveidošanos. Bet dvēseliski redzēt un garīgi dzirdēt tu varēsi tikai tad, kad tev šīs maņas būs. Kad tu kādu laiku esi tā palicis mierā un noslēgtībā, tad ķeries atkal pie ierastajiem dienas darbiem, iepriekš vēl dziļi uzņemot sevī domu: reiz man taps, kam ir jātop, kad būšu tam nobriedis. Un stingri aizliedz sev kaut ko patvaļīgi vilkt pie sevis no augstākajām varām." Tie ir norādījumi, ko katrs slepenskolnieks saņem no sava skolotāja ceļa sākumā. Ja viņš tos ievēro, tad pilnveido sevi. Ja neievēro - tad viss darbs ir veltīgs. Bet tos ievērot grūti ir tikai tam, kam nav pacietības un nelokāmības. Nav nekādu citu šķēršļu, kā tikai tie, ko *katrs pats* met sev ceļā, un no kuriem arī katrs var izvairīties, ja patiešām to grib. Tas ir jāuzsver vienmēr atkal, jo daudzi izveido sev pilnīgi aplamus priekšstatus par grūtībām, ejot pa slepentaku. Zināmā nozīmē ir vieglāk pārkāpt šīs takas pirmajiem pakāpieniem, nekā bez slepenskološanās tikt galā ar visikdienišķākajām dzīves grūtībām. - Bez tam šeit drīkstēja tikt pateiktas tikai tādas lietas, ko nepavada nekāda veida briesmas ķermeniskajai un dvēseliskajai veselībai. Ir jau arī citi ceļi, kas ātrāk ved pie mērķa; bet tam, kas te ir domāts, nav ar tiem nekāda sakara, jo tiem var būt zināmas iedarbības uz cilvēku, pēc kā pieredzējis slepenzinātājs netiecas. Tā kā šis tas par šādiem ceļiem tomēr vienmēr atkal izlaužas atklātībā, tad ir noteikti, uzsvērti jābrīdina - nedoties pa tiem. Tādu iemeslu dēļ, ko var saprast tikai iesvētītais, šos ceļus nekad nevar nodot atklātībai to patiesajā veidā. Un tās drumstalas, kas šur un tur parādās, nevar novest ne pie kā plaukstoša, toties var novest pie veselības, laimes un dvēseles miera sagraušanas. Kurš negrib uzticēties pavisam tumšajām varām, par kuru patieso būtību un izcelsmi viņš nevar neko zināt, tas lai izvairās ielaisties ar šādām lietām.

Vēl var šo to pateikt par apstākļiem, kādos būtu jānodarbojas ar slepenskološanās vingrinājumiem. Jo no tā šis tas ir atkarīgs. Taču gandrīz katram cilvēkam tas ir citādāk. Kurš vingrinās apstākļos, ko piepilda tikai egoistiskas intereses, piemēram, modernā cīņa par esamību, tam ir jāapzinās, ka šīs intereses nav bez ietekmes uz dvēselisko orgānu veidošanos.

Šo orgānu iekšējie likumi gan ir tik stipri, ka šī ietekme nevar kļūt pārāk kaitējoša. Tikpat maz kā lilija, lai cik nepiemēroti nebūtu apstākļi, varētu kļūt par dadzi, tikpat maz dvēseliskās acis var izveidoties par kaut ko citu, nekā to, kam tās ir paredzētas, kaut arī moderno pilsētu egoistiskās intereses uz tām iedarbotos. Bet jebkuros apstākļos ir labi, ja slepenskolnieks laiku pa laikam par savu apkārtni izvēlas dabas kluso mieru un iekšējo cieņu un dziļumu. Īpaši labvēlīgi apstākļi ir tam, kurš var ar slepenskološanos nodarboties pilnīgi zaļajā augu pasaulē vai starp saulainiem kalniem un mīļā vienkāršībā. Tas dziedē iekšējos orgānus tādā harmonijā, kāda nekad nevar rasties modernā pilsētā. Nedaudz labāks stāvoklis nekā tīrajam pilsētņiekam jau ir arī tam, kurš vismaz bērnībā ir drīkstējis ieelpot egļu smaržu, skatīt sniegotas virsotnes un novērot kluso meža dzīvnieku un kukaiņu rosīšanos. Bet neviens, kam ir lemts dzīvot pilsētā nedrīkst liegt saviem attīstībā esošajiem dvēseles un gara orgāniem kā barību garapētniecības inspirētās mācības. Kura acis pavasarī nevar dienu pēc dienas sekot meža sazaļošanai, tam būtu jāsaģādā savai sirdij diženās Bhagavad-Gita, Jāņa evaņģēlija, Tomasa fon Kempena mācības un garazinātnisko tēlojumu rezultātus. Ir daudzi ceļi uz atziņu virsotnēm; bet ir nepieciešama pareiza izvēle. - Slepenzinātājs par šādiem ceļiem zina pateikt šo to, kas neiesvētītajam šķitīs biedējoši. Piemēram, kāds var būt ļoti tālu ticis pa slepentaku. Viņš var būt, tā sacīt, tieši pirms dvēselisko acu un garīgo ausu atvēršanās; un tad viņam ir tā laime doties braucienā pa mierīgu, bet varbūt arī vētrainu jūru, un no viņa dvēseles acīm atraisās it kā apsējs: pēkšņi viņš kļūst redzošs. - Kāds cits ir tikpat tālu, ka būtu tikai jānoraisa šis apsējs; tas notiek caur smagu likteņa triecienu. Uz kādu citu cilvēku šāds trieciens varbūt būtu ar tādu ietekmi, ka paralizētu viņa spēkus, apraktu viņa enerģiju; slepenskolņiekam tas kļūst par iemeslu apgaismībai. - Kāds trešais pacietīgi gaida, gadiem ilgi viņš jau ir tā gaidījis, bez manāmiem augļiem. Pēkšņi, viņam mierīgi sēžot klusā istabā, ap viņu kļūst garīgi gaišs, sienas pazūd, kļūst dvēseliski caurspīdīgas, un viņa redzošo acu priekšā izplešas jauna pasaule, vai tā atskan viņa tagad dzirdošajām gara ausīm.

Slepenskološanās nosacījumi

Nosacījumi slepenskolosānās uzsākšanai nav tādi, kurus kāds būtu patvaļīgi noteicis. tie rodas no slepenzināšanu būtības. Kā par gleznotāju nevar kļūt cilvēks, kurš negrib ņemt rokās otu, tā slepenskolosānos nevar saņemt neviens, kurš negrib izpildīt to, ko slepenskolotāji uzdod kā nepieciešamas prasības. Pamatā ņemot, slepenskolotājs nevar dot neko citu, kā padomus. Un šajā nozīmē arī jāpieņem viss, ko viņš saka. Viņš jau ir izgājis sagatavojošos ceļus augstāko pasaulu izzināšanai. Viņš no pieredzes zina, kas ir nepieciešams. Tas ir pilnīgi atkarīgs no katra *brīvas gribas*, vai viņš grib iet pa tiem pašiem ceļiem, vai nē. Ja kāds gribētu pieprasīt, lai kāds skolotājs piegādā viņam slepenmācību bez vēlēšanās izpildīt nosacījumus, tad tādas prasības pilnīgi līdzinātos šādām: māci mani gleznot, bet atbrīvo mani no pieskaršanās otai. - Slepenskolotājs arī nekad nevar neko piedāvāt, ja pretī nenāk uzņemošā cilvēka brīvā griba. Bet ir jātiek uzsvērtam, ka ar vispārēju vēlmi pēc augstākām zināšanām nepietiek. Šāda vēlme, dabiski, būs daudziem. Kuram ir *tikai* šī vēlme, bez vēlēšanās iedziļināties *īpašajos* slepenskolosānās nosacījumos, tas tādā veidā neko nevar sasniegt. To jāapdomā tiem, kas žēlojas par to, ka viņiem slepenskolosānās nav viegla. Kurš nevar vai negrib izpildīt stingros nosacījumus, tam no slepenskolosānās *pagaidām* ir jāatsakās. Nosacījumi gan ir *stingri*, bet ne *dzelžaini*, tā ka to izpildīšanai ne tikai būtu labi būt brīvai darbībai, bet tai pat tādai ir jābūt.

Kas to neapdomā, tam slepenskolosānās prasības var viegli šķist kā dvēseles vai sirdsapziņas spaidi. Jo skolosānās taču balstās uz *iekšējās* dzīves veidošanu; tātad slepenskolotājam ir jādod padomi, kas attiecas uz šo iekšējo dzīvi. Bet kā spaidi nevar tikt uztverts nekas, kas tiek prasīts kā brīva lēmuma izpausme. - Ja kāds no skolotāja pieprasītu: pasaki man savus noslēpumus, bet ļauj man palikt pie manām ierastajām sajūtām, jūtām un priekšstatiem, tad viņš prasītu kaut ko pilnīgi neiespējamu. Tad tāds negrib neko vairāk, kā apmierināt savu ziņkāri. Bet šādā noskaņā slepenzināšanas nekad nevar tikt sasniegtas.

Tagad pēc kārtas izklāstīsim nosacījumus slepenskolniekam. Ir jātiek uzsvērtam, ka nevienā no šiem nosacījumiem netiek prasīta *pilnīga* tā izpildīšana, bet gan tikai *tiekšanās* pēc šādas izpildīšanas. *Pilnīgi* piepildīt šos nosacījumus nevar neviens; bet doties ceļā uz to izpildīšanu var katrs. Svarīga ir tikai griba, noskaņojums doties pa šo ceļu.

Pirmais nosacījums ir: jāpievērš uzmanību tam, lai veicinātu ķermenisko un garīgo *veselību*. Cik vesels ir cilvēks, tas, dabiski, pirmām kārtām nav atkarīgs no viņa paša. Tiekies pēc tā, lai šis virziens tiktu veicināts, to var katrs. Tikai no vesela cilvēka var nākt veselas atziņas. Slepenskolosānās neatraida cilvēku, kurš nav vesels; bet tai ir jāpieprasa, lai skolniekam būtu griba dzīvot veselīgi. – Tajā cilvēkam ir jāsasniedz vislielākā iespējamā patstāvība. Citu labie padomi, kas – visbiežāk neprasīti – tiek doti, kā likums, ir pilnīgi lieki. Katram ir jātiecas pašam sevi uzmanīt. – Fiziskajā ziņā runa drīzāk būs par to, kā atturēties no kaitīgām ietekmēm, nekā par kaut ko citu. Lai izpildītu savus pienākumus, mums taču bieži nākas uzņemties lietas, kas neveicina veselību. Cilvēkam ir jāprot īstajā gadījumā pienākumu nostādīt augstāk nekā rūpes par veselību. Bet ko gan visu nevar atstāt nedarītu ar nedaudz labas gribas! Daudzos gadījumos pienākumam ir jāstāv augstāk par veselību, jā, bieži pat augstāk par dzīvību; bet nekad slepenskolniekam tāds *nedrīkst* būt *baudījums*. Viņam baudījums var būt tikai līdzeklis veselībai un dzīvei. Un šajā virzienā ir caurcaurēm nepieciešams būt pilnīgi godīgam un patiesam pret sevi pašu. Neko nelīdz askētiska dzīve, ja tā nāk no līdzīgiem motīviem kā citi baudījumi. Kāds varbūt tāpat gūst labsajūtu no askētisma, kā cits no vīna dzeršanas. Bet viņš nevar cerēt, ka šis askētisms viņam kaut kā noderēs priekš augstākajām atziņām. – Daudzi visu, kas šķietami traucē veicināt veselību šajā virzienā, novel uz savu dzīves situāciju. Viņi saka: “Tādos dzīves apstākļos, kādi man ir, es nevaru attīstīties.” Daudziem varbūt citā nozīmē arī būtu ieteicams mainīt savu dzīves situāciju; slepenskolosānās dēļ tas nav jādara nevienam cilvēkam. Šim mērķim, tieši tajā situācijā, kādā ir, tikai jādara savai miesiskajai un dvēseliskajai veselībai tik daudz, cik tas ir iespējams. Katrs darbs var kalpot cilvēcei kopumā; un ir daudz vairāk – būt skaidrībā cilvēka dvēselē par to, cik nepieciešams šim kopumam ir vismazākais,

varbūt pat nepatīkams darbs, nekā domāt: “Šis darbs man ir par sliktu, man ir cits aicinājums.” – Īpaši svarīga slepenskolniekam ir tiekšanās pēc pilnīgas garīgās veselības. Nevesela rakstura un domu dzīve visos gadījumos noved nost no ceļa uz augstākām atziņām. Te pamats ir skaidra, mierīga domāšana, drošas sajūtas un jūtas. Nekam priekš slepenskolnieka nav jābūt svešākam, kā tieksmei uz tukšu fantazēšanu, uzbudinātību, nervozitāti, eksaltētību, fanātismu. Viņam ir jāiemanto veselīgu skatu uz visiem dzīves apstākļiem, attiecībām; dzīvē viņam droši jātiek ar visu galā; viņam jāļauj lietām mierīgi runāt un iedarboties uz sevi. Viņam jāpūlas visur, kur tas ir nepieciešams, būt izveicīgam dzīvē. Jāizvairās savos spriedumos un sajūtās no visa pārspīlētā, vienuspusīgā. Ja šis noteikums netiktu izpildīts, tad slepenskolnieks augstāko pasaulu vietā nonāktu paša iedomu pasaulē; patiesības vietā viņš turētos pie saviem iemīļotajiem viedokļiem. Slepenskolniekam ir labāk būt “sausam”, nekā eksaltētam un fanātiskam.

Otrais nosacījums ir – justies kā daļai no visas dzīves. Šī nosacījuma izpildīšanā ir ietverts daudz. Bet katrs to var izpildīt tikai pats savā veidā. Ja es esmu audzinātājs, un mans audzēknis neatbilst tam, ko es vēlos, tad manām jūtām vispirms jāvēršas nevis pret audzēkni, bet pašam pret sevi. Man tiktāl jājūtas vienotam ar audzēkni, ka es varu sev jautāt: “Vai tas, kas nav kārtībā ar audzēkni, nav manas paša rīcības sekas?” Tā vietā, lai vērstu sajūtas pret viņu, es drīzāk pārdomāšu, kā būtu jāizturas man pašam, lai nākotnē audzēknis varētu labāk atbilst manām prasībām. Caur šādu noskaņojuma veidu pakāpeniski mainās viss cilvēka domāšanas veids. Tas ir spēkā gan sīkumos, gan lielās lietās. Piemēram, esot šādā noskaņojumā, es redzu kādu noziedznieku citādāk, nekā bez tā. Es atturoš no sprieduma un saku sev: “Es esmu tikai cilvēks, tāpat kā viņš. *Varbūt*, ka tikai audzināšana, kādu es apstākļu dēļ esmu saņēmis, pasargā mani no viņa likteņa.” Es gan tad nonāku arī pie domas, ka šis brālis būtu kļuvis citādāks, ja skolotāji, kas savas pūles ir veltījuši man, būtu arī viņam devuši labu izglītību. Es apdomāšu, ka esmu saņēmis kaut ko, kas viņam bija liegts, ka es par savu labumu pateicos tieši tam apstāklim, ka viņam tas tika liegts. Un tad es arī nebūšu tālu no priekšstata, ka esmu tikai visas cilvēces viena daļa un esmu *līdzatbildīgs* par visu, kas notiek. Šeit netiek teikts, ka šādai domai tūdaļ jāpārvēršas ārējos aģitatoriskos darbos. Bet klusi dvēselē tai ir jātiek koptai. Tad pavisam pakāpeniski tā sāks izpausties cilvēka ārējā izturēšanās veidā. Un šādās lietās sākt sevi reformēt taču var tikai katrs pats. Neko nedod šādas idejas nozīmē uzstādīt vispārējas prasības cilvēcei. Kādiem vajadzētu būt cilvēkiem: par to spriedums viegli ir gatavs; bet slepenskolnieks strādā dziļumā, nevis virspusēji. Tādēļ būtu pilnīgi aplam, ja šeit ieskicēto prasību slepenskolotājs saistītu ar kaut kādām ārējām, varbūt pat politiskām prasībām, kam nav nekāda sakara ar slepenskološanos. Politiskie aģitatori kā likums “zina”, kas ir “prasāms” no citiem cilvēkiem; par prasībām pašiem pret sevi tad tiek runāts mazāk.

Un ar to ir tieši saistīts **trešais** slepenskološanās nosacījums. Audzēknim ir jāaizcīnās līdz uzskatam, ka viņa domām un jūtām tāpat ir nozīme pasaulei, kā viņa rīcībai. Ir jātiek atzītam, ka tikpat postoši ir ienīst savus līdzcilvēkus, kā viņus sist. Tad es arī nonāku līdz atziņai, ka, sevi pilnveidojot, es kaut ko daru ne tikai priekš sevis, bet arī pasaulei. No manām tīrajām jūtām un domām pasaule tāpat gūst labumu, kā no maniem labajiem darbiem. Kamēr es nespēju noticēt šai mana iekšējā nozīmei priekš pasaules, tikmēr es nederu par slepenskolnieku. Tikai tad es esmu pildīts ar īsto ticību savam iekšējajam, savai dvēselei, kad es strādāju ar šo dvēselisko tajā veidā, it kā tas būtu vismaz tikpat reāls, kā viss ārējais. Man jāatzīst, ka manām jūtām tāpat ir iedarbība, kā kaut kam manas rokas paveiktam.

Līdz ar to īstenībā jau ir izteikts **ceturtais** nosacījums: iegūt uzskatu, ka cilvēka īstenā būtība ir nevis ārējā, bet gan iekšējā. Kas sevi uzskata tikai par ārpusaules produktu, par fiziskās pasaules rezultātu, tas neko nevar panākt ar slepenskološanos. Justies kā dvēseliski – garīgai būtnei ir pamats šādam skološanās ceļam. Kurš tiek līdz šādai sajūtai, tas tad ir piemērots, lai atšķirtu iekšēju pienākumu no ārējiem panākumiem. Viņš mācās atzīt, ka šo vienu nevar tieši mērot ar otru. Slepenskolniekam ir jāatrod īstais vidus starp to, ko nosaka ārējie nosacījumi, un to, ko viņš atzīst par pareizo izturēšanos sev. Viņam nav jāuzspiež savai apkārtnē kaut kas, par ko tai nevar būt nekāda sapratne; bet viņam arī jābūt pilnīgi brīvam no neatvairāmas tieksmes

darīt tikai to, ko šī apkārtnē varētu atzīt par pareizu. Atzinību savām patiesībām viņam ir jāmeklē tikai un vienīgi savas godīgās, pēc izziņas alkstošās dvēseles balsī. Bet viņam ir jā*mācās* no savas apkārtnes, cik vien var, lai atklātu, kas tajā ir svētīgs un noderīgs. Tā viņš pats sevī attīstīs to, ko slepenzinātnē sauc par “garīgajiem svariem”. Uz viena svaru kausa tajos guļ ār pasaules vajadzībām “atvērta sirds”, uz otra – “iekšēja stingrība un nesatricināma izturība”.

Un līdz ar to ir norādīts uz **piekto** nosacījumu: nelokāmība sekošanā reiz pieņemtam lēmumam. Nekas nedrīkst slepenskolnieku piespiest novērsties no reiz pieņemta lēmuma, vienīgi atziņa, ka viņš bijis maldu gūstā. Katrs lēmums ir spēks, un ja šim spēkam arī nav tiešu panākumu tur, kam tas sākumā bija pievērst, tad tas tomēr savā veidā darbojas. Panākumi ir izšķiroši tikai tad, ja kādu rīcību izpilda iekāres dēļ. Bet visas rīcības, kas tiek izdarītas iekāres dēļ, ir bezvērtīgas augstākajai pasaulei. Te izšķiroša ir tikai *mīlestība* uz kādu rīcību. Šajā *mīlestībā* ir jābūt visam, kas pamudina slepenskolnieku kādai rīcībai. Tad viņš arī nepagurs vienmēr atkal kādu lēmumu realizēt rīcībā, lai cik bieži arī tas neizdotos. Un tā viņš nonāk līdz tam, lai nevis gaidītu savu darbu *ārējās* iedarbības, bet gan lai gūtu apmierinājumu darbībā pašā. Viņš mācīsies savus darbus, jā, visu savu būtību upurēt pasaulei, lai kā arī tā neuzņemtu šo viņa upuri. Kurš grib kļūt par slepenskolnieku, tam ir jābūt gatavam šādai upurēšanai.

Sestais nosacījums ir *pateicības* jūtu attīstīšana pret visu, kas ar cilvēku notiek. Ir jāzina, ka paša esamība ir visas pasaules dāvana. Kas gan viss nav nepieciešams, lai katrs no mums varētu saņemt un vadīt savu esamību! Kā mums jāpateicas dabai un citiem cilvēkiem! Uz šādām domām jāsliecas tiem, kas grib nodarboties ar slepenskološanu. Kurš negrib tām pakļauties, tas nespēj sevī attīstīt to *vismīlestību*, kas ir nepieciešama, lai nonāktu pie augstākām atziņām. Ko es nemīlu, tas nevar man atklāties. Un katru šādu atklāsmi man ir jāpiepilda ar pateicību, jo tā mani ir darījusi bagātāku.

Visiem nosauktajiem nosacījumiem ir jāapvienojas **septītajā**: dzīvi nemitīgi uztvert tajā nozīmē, kā to prasa šie nosacījumi. Līdz ar to audzēknis rada iespēju dot savai dzīvei vienotību. Atsevišķās dzīves izpausmes tad būs saskaņā, nevis pretrunā. Viņš būs sagatavots mieram, pie kura ir jānonāk slepenskološanās pirmo soļu laikā.

Ja kādam ir nopietna un godīga griba izpildīt dotos nosacījumus, tad lai viņš izšķiras par slepenskološanu. Tad viņš būs gatavs sekot dotajiem padomiem. Dažam labam daudz kas no šiem padomiem var šķist ārišķīgs. Tāds varbūt teiks, ka viņš esot gaidījis, ka skološanās vajadzētu noritēt mazāk stingrās *formās*. Bet visam iekšējam ir jāizdzīvo ārējā. Un tikpat maz kā pastāv kāda glezna, kamēr tā eksistē tikai gleznotāja galvā, tikpat maz var būt slepenskološanās bez ārējas izpausmes. Stingrās formas maz ievēro tikai tie, kuri nezina, ka iekšējam ir jāizpaužas ārējā. Taisnība ir, ka kādā lietā galvenais ir *gars*, un nevis forma. Bet tāpat kā forma neko nenozīmē bez gara, tāpat gars būtu bezdarbīgs, ja nerādītu formu.

Uzstādītie nosacījumi ir piemēroti tam, lai padarītu slepenskolnieku pietiekami stipru, lai izpildītu arī tālākās prasības, ko slepenskolai viņam ir jāuzstāda. Ja viņam trūkst šo nosacījumu, tad katru jaunu prasību priekšā radīsies pārdomas. Bez tiem viņam nevarēs būt tā uzticēšanās cilvēkiem, kas ir nepieciešama. Un visai tieksmei pēc patiesības ir jābūt celtai uz uzticēšanās un patiesas cilvēkmīlestības pamata. Tam ir jābūt uz tā *celtam*, kaut arī tas nevar *rasties* no tā, bet gan var strāvot tikai no paša dvēseles spēka. Un cilvēkmīlestībai pamazām ir jāpaplašinās līdz mīlestībai pret visām būtnēm, jā, pret esamību vispār. Kurš neizpilda nosauktos nosacījumus, tas arī nespēs iegūt pilnu mīlestību pret visu veidošanu, visu radīšanu, kā arī tieksmi atmest visu graužošo, iznīcinošo kā tādu. Slepenskolniekam jāklūst tādam, kas nekad neiznīcina iznīcināšanas pēc, ne darbos, bet arī ne vārdos, ne sajūtās, ne domās. Viņam prieku dod tas, kas rodas, kas top; un pielikt roku iznīcināšanai viņš drīkst tikai tad, ja ir spējīgs no šīs iznīcināšanas un caur to veicināt jaunu dzīvību. Ar to nav domāts, ka slepenskolnieks drīkst noskatīties, kā plaukst sliktais; bet viņam pat sliktajā ir jāmeklē tās puses, caur ko tas varētu mainīties uz labo. Viņam kļūs arvien skaidrāks, ka sliktā un nepilnīgā īstenā apkarošana ir labā

un pilnīgā radīšana. Slepenskolnieks zina, ka no nekā neko nevar radīt, bet ka nepilnīgo var pārveidot pilnīgajā. Kurš attīsta sevī tieksmi uz radīšanu, tam drīz arī atrodas spējas pareizi izturēties attiecībā pret sliktu.

Kurš ielaižas uz slepenskološanos, tam arī skaidri jāapzinās, ka ar to ir jātiek veidotam un nevis grautam. Tādēļ viņam ir jānes līdzī gribu godīgi un atdevīgi strādāt, nevis tieksmi kritizēt un graut. Viņam jābūt spējīgam uz *bijīgu noskaņojumu*, jo ir jāmācās tas, kas vēl nav zināms. Ar bijību ir jāraugās uz to, kas paveras. Darbs un bijība: tās ir pamatjūtas, kas ir jāprasa no slepenskolnieka. Dažam nāksies uzzināt, ka viņš netiek uz priekšu pa skološanās ceļu, kaut arī, kā pašam šķiet, darbojas bez mitas. Tas ceļas no tā, ka viņš nav pareizajā nozīmē apjēdzis darbu un bijību. Vismazākie panākumi būs darbam, kas tiek pasākts panākumu dēļ, un vismazāk uz priekšu vedīs tā mācīšanās, kas norisināsies bez bijības. Tikai *mīlestība* uz darbu, nevis uz panākumiem, ved uz priekšu. Un ja tas, kurš mācās, meklē veselīgu domāšanu un drošus spriedumus, tad nevajag ar šaubām un neuzticību nīdēt bijību.

Nav jākļūst verdziski atkarīgam spriešanā, ja kāda saņemta ziņa sākumā nevis atbilst paša viedoklim, bet nes mierīgu bijību un atdevību. Tie, kas jau šo to ir sasnieguši izziņā, zina, ka viņiem par visu nav jāpateicas ietiepīgiem personiskiem spriedumiem, bet gan prasmei mierīgi ieklausīties un pārstrādāt visu. – Nemitīgi ir jāpatur acīs, ka nav vajadzības vairs mācīties to, par ko jau var spriest. Tātad ja grib *tikai* spriest, tad vispār vairs nevar neko mācīties. Bet slepenskološanās ceļā galvenais ir mācīšanās. Te ir jābūt pilnīgai un galīgai gribai būt tādām, kas mācās. Ja kaut ko nevari saprast, tad labāk vispār nespried, nekā no-spried. Saprāšanu tad labāk atstāt uz vēlāku laiku. – Jo augstākās izziņas pakāpēs uzkāpj, jo vairāk ir nepieciešama šī mierīgā, bijīgā ieklausīšanās. Katra patiesības izziņa, katra dzīvošana un rīcība gara pasaulē augstākajās jomās kļūst trausla, maiga salīdzinājumā ar parastās saprāšanas un fiziskās pasaules dzīves darīšanām. Jo vairāk paplašinās cilvēka apvārnis, jo smalkākas kļūst darīšanas, kas viņam ir jāuzņemas. – Jo tas tā ir, tādēļ cilvēki attiecībā uz augstākajām jomām nonāk pie tik dažādiem “uzskatiem” un “viedokļiem”. Tikai arī par augstākajām patiesībām īstenībā ir tikai *viens* viedoklis. Līdz šim *vienam* viedoklim var nonākt, ja ar darbu un bijību paceļas līdz tam, lai patiešām ieraudzītu patiesību. Līdz uzskatam, kas novirzās no patiesā, var nonākt tikai tas, kurš, nepietiekami sagatavots, spriež pēc saviem iemīļotajiem priekšstatiem, pierastajām domām un tā tālāk. Tāpat kā ir tikai viens uzskats par kādu matemātisku teorēmu, tāpat arī ir ar augstāko pasauli lietām. Bet vispirms ir jāsaprot, lai varētu pie šāda “uzskata” nonākt. Ja to apdomātu, tad nevienam slepenskolotāja nosacījumi neliktos nekas pārsteidzošs. Ir pilnīgi pareizi, ka patiesība un augstākā dzīve mājā katra cilvēka dvēselē, un ka *katrs pats* var to atrast un tā ir jāatrod. Bet tā guļ dziļi, un tikai pēc daudzu šķēršļu novākšanas tā var tikt pacelta augšā kā no dziļām šahtām. Kā to izdara, tur var līdzēt tikai padoms no tā, kam ir pieredze slepenzinātnē. Šādu padomu dod slepenzinātnē. Tā nekad neuzspiež kādu patiesību, tā nesludina nevienu dogmu; bet tā rāda ceļu. Šo ceļu – varbūt gan tikai pēc daudzām iemiesošanās reizēm – gan varētu atrast arī katrs pats vienatnē; taču šo ceļu ļoti saīsina tas, kas tiek sasniegts ar slepenskološanos. Ar to cilvēks agrāk nokļūst līdz punktam, kur viņš var līdzdarboties pasaulē, kur ar garīgu darbu tiek veicināta cilvēku laime un attīstība.

Līdz ar to ir iezīmētas lietas, kam būtu jātiek pateiktām par augstākās pasaules pieredzes sasniegšanu. Nākošajā nodaļā šiem iztīrājumiem ir jātiek turpinātiem tā, ka tiek parādīts, kas norisinās cilvēka dabas augstākajās daļās (dvēseles organismā jeb astrālmiesā un garā jeb domumiesā) šīs attīstības laikā. Ar to šeit pateiktais tiks parādīts jaunā gaismā, un būs iespējams to izprast dziļākā nozīmē.

Par dažām iesvētīšanas iedarbībām

Tas pieder pie patiesas slepenzinātnes pamatprincipiem, ka tam, kurš tai ziedojas, jādara to ar pilnu apziņu. Viņam nevajag ne pie kā ķerties, neko nevingrināties, par ko viņš nezina, kāda tam ir iedarbība. Slepenskološanās, kurš dod padomu vai norādījumus, vienmēr vienlaicīgi pateiks, kas iestāsies ķermenī, dvēselē vai garā tam, kurš, tam sekojot, tiecas pēc augstākām atziņām.

Šeit tiks minētas tikai dažas iedarbības uz slepenskolnieka dvēseli. Tikai tas, kurš zina šādas lietas, kādas te tiks pateiktas, var ar pilnu apziņu ķerties pie vingrinājumiem, kas ved uz pārjuteklisko pasaulu izziņu. Un tikai tāds arī ir īsts slepenskolnieks. Jebkura taustīšanās tumsā tiek stingri nopelta katrā patiesā slepenskolā. Kurš savu skološanos negrib izpildīt ar atvērtām acīm, lai kļūst par mēdiju; līdz gaišregim slepenzinātnes nozīmē viņš nevar tikt.

Tam, kurš pilda iepriekšējo nodaļu nozīmē (par pārjuteklisko atziņu iegūšanu) aprakstītos vingrinājumus, vispirms norisinās zināmas izmaiņas tā saucamajā dvēseles organismā. To var uztvert tikai gaišregis. To var salīdzināt ar vairāk vai mazāk garīgi-dvēseliski mirdzošu mākonī, kura vidū ir cilvēka fiziskais ķermenis.* Šajā organismā kļūst garīgi redzamas tieksmes, iekāres, kaislības, priekšstati un tā tālāk. Piemēram, jutekliskas iekāres tajā sajūt kā tumšsarkanus noteiktas formas izstarpījumus. Tīra, cēla doma izpaužas kā sarkanīgi violets starojums. Ass jēdziens, ko aptver loģisks domātājs, sajūtams kā dzeltenīga figūra ar pavisam noteiktām aprisēm. Cilvēkiem ar vienpusīgiem, ietiepīgiem uzskatiem domas parādās ar asām, nekustīgām aprisēm, turpretī personām, kas ir pieejamas arī citu uzskatiem, tās redz ar kustīgām, mainīgām aprisēm, un tā tālāk, un tā tālāk.**

Jo tālāk cilvēks virzās uz priekšu savas dvēseles attīstībā, jo regulārāk tiek iedalīts viņa dvēseles organisms. Cilvēkiem ar neattīstītu dvēseles dzīvi tas ir juceklīgs, neiedalīts. Bet arī šādā neiedalītā dvēseles organismā gaišredzīgais var uztvert veidojumu, kas skaidri izceļas no apkārtējā. Tas plešas no galvas iekšienes līdz fiziskā ķermeņa vidum. Tas izskatās kā sava veida patstāvīgs ķermenis, kam ir zināmi orgāni. Tie orgāni, kam te jātiec pārrunātiem, tiek garīgi uztverti sekojošu fiziskā ķermeņa daļu tuvumā: pirmais starp acīm, otrs balsenes tuvumā, trešais sirds apkaimē, ceturtais atrodas tā saucamās pakrūtes kaimiņos, piektajam un sestajam atrašanās vieta ir vēderā. Šos veidojumus slepenzinātāji sauc par “čakrām” vai arī par “lotosa ziediem”. Tā tos sauc līdzības dēļ ar riteni vai ziedu; taču, dabiski, ka ir jābūt pilnīgā skaidrībā, ka šāds izteikums nav daudz trāpīgāks par to, ka abas plaušu daļas sauc par “plaušu spārnēm” (burtiski no vācu valodas, latviski – daivas). Tāpat kā tur ir skaidrs, ka ne jau ar īstiem “spārnēm” ir darīšana, tāpat arī te ir jādomā par salīdzinošu apzīmējumu. Šie “lotosa ziedi” neattīstītiem cilvēkiem ir tumšās krāsās un mierā esoši, nekustīgi. Bet gaišregim tie ir kustībā un mirdzošās nokrāsās. Līdzīgi tas ir arī mēdijam, taču citā veidā. Tajā tuvāk te neiedziļināsimies. – Kad nu tagad uzsāk savus vingrinājumus, tad pirmais ir, ka lotosa ziedi kļūst gaišāki; vēlāk tie sāk arī griezties. Kad šis pēdējais iestājas, sākas gaišredzības spējas. Jo šie “ziedi” ir dvēseles maņu orgāni.* Un to griešanās ir izpausme tam, ka notiek uztvere pārjutekliskajā. Neviens nevar skatīt kaut ko pārjuteklisku, pirms viņa astrālās maņas nav izveidotas šajā veidā.

Garīgais maņu orgāns, kas atrodas balsenes tuvumā, padara iespējamu gaišredzīgi izprast kādas citas ar dvēseli apveltītas būtnes *domu veidu*, tas atļauj arī dziļāku ieskatu patiesajos dabas

* Aprakstu var atrast autora “Teozofijā”.

** Visos sekojošajos tēlojumos jāņem vērā, ka, piemēram, ar kādas krāsas “redzēšanu” ir domāta *garīgā redzēšana*. Kad gaišredzīgā izziņa saka: “Es redzu sarkanu krāsu”, tad tas nozīmē: “Man dvēseliski – garīgajā ir pārdzīvojums, kas līdzinās fiziskajam pārdzīvojumam, saņemot iespaidu no sarkanās krāsas”. Izteikums “Es redzu sarkanu krāsu” tiek izmantots tikai tāpēc, ka gaišredzīgai izziņai šādā gadījumā ir pilnīgi dabiski tā sacīt. Kas to neņem vērā, tas var viegli sajaukt krāsas vīziju ar patiesi gaišredzīgu pārdzīvojumu.

* Arī attiecībā uz šīs “griešanās” uztverēm, kā arī lotosa ziediem pašiem, spēkā ir tas, kas iepriekšējā piezīmē ir ticis pateikts par “krāsu redzēšanu”.

parādību likumos. – Orgāns kaimiņos sirdij paver gaišredzīgu izziņu par citu dvēseļu *noskaņojuma veidu*. Kurš to ir izveidojis, tas var izzināt arī noteiktus dziļākus spēkus dzīvniekos un augos. Ar maņu tā saucamās pakrūtes tuvumā gūst zināšanas par dvēseļu *spējām* un *talantiem*; var arī izprast, kāda loma dabas lielajā saimniecībā ir dzīvniekiem, augiem, iežiem, metāliem, atmosfēras parādībām un tā tālāk.

Orgānam balsenes tuvumā ir sešpadsmit “ziedlapiņu” vai “spieķu”, tam, kas ir sirds tuvumā ir divpadsmit, pakrūtes kaimiņos esošajam – desmit.

Ar šo maņu orgānu veidošanos ir saistīti zināmi dvēseliski veikumi. Un kurš šīs darbības izpilda pilnīgi noteiktā veidā, tas kaut ko dod attiecīgo garīgo maņu orgānu veidošanai. No “sešpadsmitlapu lotosa zieda” astoņas lapiņas ir jau izveidotas agrākā cilvēku attīstības pakāpē tālā pagātnē. *Šai* veidošanai cilvēks pats nav devis neko. Viņš to ir saņēmis kā dabas velti, kad bija vēl sapņojošas, neskaidras apziņas stāvoklī. Toreizējā cilvēces attīstības pakāpē tās bija arī darbībā. Taču šīs darbības veids sadzīvoja tieši tikai ar šo neskaidro apziņas stāvokli. Kad apziņa sāka noskaidroties, lapiņas satumsa un pārtrauca savu darbību. Pārējās astoņas cilvēks var izveidot pats ar apzinātiem vingrinājumiem. Līdz ar to viss lotosa zieds kļūst mirdzošs un kustīgs. No katras šo sešpadsmit lapiņu attīstības ir atkarīga zināmu spēju iemantošana. Taču, kā jau minēts, tikai astoņas no tām cilvēks var attīstīt apzināti; pārējās astoņas tad parādās pašas no sevis.

Attīstība notiek sekojošā veidā. Cilvēkam ir jāvelta uzmanība un rūpība zināmām dvēseles norisēm, ko parasti izpilda bezrūpīgi un neuzmanīgi. Ir astoņas šādas norises. *Pirmā* ir veids un paņēmieni, kā apgūst priekšstatus. Parasti cilvēks šajā ziņā pilnīgi paļaujas gadījumam. Viņš dzird šo un to, redz vienu otru lietu, un pēc tam veido savus jēdzienus. Kamēr viņš izturas tā, viņa sešpadsmitlapu lotosa zieds paliek pilnīgi neiedarbīgs. tikai saņemot rokās savu pašaudzināšanu šajā virzienā, tas var sākt kļūt iedarbīgs. Šim mērķim ir jāuzmana savi priekšstati. Katram priekšstatam ir jāklūst nozīmīgam. Viņam ir jāredz tajos noteiktu ziņu, vēsti par ārpasaules lietām. Un viņam nav jābūt apmierinātam ar priekšstatiem, kam nav šādas nozīmes. Viņam visu savu jēdzienu dzīvi ir jāvērs tā, ka tā kļūst par uzticamu ārpasaules spoguļi. Jātiecas ir uz to, lai izmēztu no dvēseles nepareizos priekšstatus. – *Otra* dvēseles norise līdzīgā virzienā skar cilvēka lēmumus. Viņam pat par visnenozīmīgāko ir jāizlemj tikai vadoties no pamatotām, pilnīgām pārdomām. Jebkura bezdomu rīcība, jebkura bezdomu darišana ir jātur tālu no dvēseles. Visam ir jābūt labi apsvērtam pamatojumam. Un jāatsakās no tā, uz ko nespiež kāds nozīmīgs iemesls. – *Trešā* norise attiecas uz runāšanu. No slepenskolnieka lūpām ir jānāk tikai tam, kam ir jēga un nozīme. Jebkura runāšana runāšanas pēc ved viņu nost no ceļa. Parastais parunāšanās veids, kad tiek runāts bez izvēles un raibā jūklī, no tā slepenskolniekam ir jāizvairās. Bet viņam nav jāizslēdz saskarsme ar līdzcilvēkiem. Tieši saskarsmē viņa runāšanai ir jāattīstās uz nozīmīgumu. Viņš ir gatavs runāt un atbildēt, bet dara to pārdomāti, apsvērti visās nozīmēs. Viņš nekad nerunā nepamatoti. Viņš mēģina nerunāt pārāk daudz un arī ne pārāk maz. – *Ceturta* dvēseles norise ir *ārējās* darbošanās kārtošana. Slepenskolnieks mēģina iekārtot savu darbošanos tā, ka tā saskan ar viņa līdzcilvēku darbošanos un ar norisēm apkārtne. Viņš atstāj nedarītu to, kas citiem ir traucējošs, vai arī kas ir pretrunā ar to, kas norisinās ap viņu. Viņš meklē, kā savu darbību iekārtot tā, lai tā harmoniski iekļautos apkārtējā situācijā, viņa dzīves situācijā un tā tālāk. Ja viņu ierosina rīkoties kaut kas cits, tad viņš rūpīgi vēro, kā šai ierosmei vislabāk varētu atbilst. Kur viņš rīkojas pats no sevis, tur maksimāli skaidri apsver savas rīcības veida iedarbību. – *Piektā*, par ko šeit jārunā, ir visas dzīves iekārtošana. Slepenskolnieks mēģina dzīvot dabai un garam atbilstoši. Viņš neko nesasteidz un nav inerts. Pārmērīga rosība, kā arī inertums viņam ir vienādi sveši. Viņš redz dzīvi kā līdzekli darbam un visu iekārto atbilstoši tam. Veselības kopšanu, ieradumus un tā tālāk viņš sev iekārto tā, ka sekas ir harmoniska dzīve. – *Sestā* ir saistīta ar cilvēka tieksmēm. Slepenskolnieks pārbauda savas spējas, savu varēšanu, un izturas atbilstoši šādai pašizziņai. Viņš mēģina nedarīt neko, kas ir pāri viņa spēkiem; bet arī neatstāt nedarītu to, kas ir viņa spēkos. No otras puses viņš izvērta sev mērķus, kas ir saistīti ar cilvēka ideāliem, lielajiem pienākumiem. Viņš neiekļaujas

kā zobratīņš, bez savām domām, cilvēces dzinējmešanās, bet gan mēģina apjēgt savu uzdevumu, palūkoties pāri ikdienišķajam. Viņš tiecas pēc tā, lai izpildītu savus pienākumus arvien labāk un pilnīgāk. – *Septītā* norise viņa dvēseles dzīvē saistās ar tieksmi pēc iespējas daudz mācīties no dzīves. Nekas slepenskolniekam nepaslīd garām, kas nedotu ierosmi gūt pieredzi, kas ir noderīga dzīvei. Ja viņš kaut ko ir izpildījis nepareizi un nepilnīgi, tad tas kļūst par ierosmi kaut ko līdzīgu vēlāk izpildīt pareizi un pilnīgi. Ja viņš redz darbojamies citus, tad novēro tos ar līdzīgu mērķi. Viņš mēģina savākt bagātu pieredzes dārgumu krājumu un nemitīgi to rūpīgi izmantot padoma rašanai. Un viņš nedara neko, neatskatoties uz pārdzīvojumiem, kas varētu sniegt palīdzību pieņemot lēmumus un kaut ko pildot. – Beidzot *astotā* ir: slepenskolniekam laiku pa laikam ir jāieskatās sevī; viņam ir jāiedziļinās pašam sevī, rūpīgi jāapspriežas ar sevi, jāveido un jāpārbauda savas dzīves pamatprincipi, domās jāizskrien cauri savām zināšanām, jāapsver savi pienākumi, jāpārdomā savas dzīves saturu un jēgu un tā tālāk. Visas šīs lietas jau ir tikušas pārrunātas iepriekšējās nodaļās. Te tās tikai tiek uzskaitītas attiecībā uz sešpadsmitlapu lotosa zieda attīstību. Ar to vingrināšanu zieds kļūs pilnīgāks un pilnīgāks. Jo no šādiem vingrinājumiem ir atkarīga gaišredzības dotību izveidošanās. Jo vairāk, piemēram, tas, ko cilvēks domā un runā, saskan ar norisēm ārpusaulē, jo ātrāk attīstās šīs dotības. Kurš domā vai runā ko nepatiesu, tas kaut ko nogalina sešpadsmitlapu lotosa zieda dīglī. Patiesīgums, atklātums, godīgums šajā nozīmē ir veidojoši, bet melīgums, neīstums, nekrietnība ir graužoši spēki. Un slepenskolniekam ir jāzina, ka te svarīgi nav tikai “labi nodomi”, bet gan patiesie darbi. Ja es domāju un saku kaut ko, kas nesaskan ar īstenību, tad es kaut ko sagrauju savā garīgajā maņu orgānā, kaut arī man šķistu, ka man ir bijis tik labs nodoms. Tas ir kā ar bērnu, kas apdedzinās, kad pieķeras ugunij, kaut arī tas būtu noticis aiz nezinašanas. – Pārrunāto dvēseles norišu iekārtošana raksturotajā virzienā ļauj sešpadsmitlapu lotosa ziedam atmirdzēt brīnišķīgās krāsās un piedod tam likumsakarīgu kustību. – Taču pie tam ir jāņem vērā, ka iezīmētās gaišredzības dotības nevar parādīties agrāk, pirms nav sasniegts noteikts dvēseles izveidošanas līmenis. Kamēr vēl prasa pūles tas, lai vadītu dzīvi šajā virzienā, tikmēr šīs dotības vēl neparādās. Kamēr vēl attēlotās norises ir īpaši jāuzmana, tikmēr vēl nav nobriedis. Tikai, kad ir tikts tiktāl, ka dzīvo dotajā veidā tā, kā cilvēks parasti to dara aiz ieraduma, tad parādās pirmās gaišredzības pēdas. Šīs lietas tad vairs nedrīkst prasīt piepūli, bet gan tām ir jābūt kļuvušām par pašsaprotamu dzīves veidu. Nedrīkst būt nepieciešams nepārtraukti sevi novērot, sevi mudināt, ka jādzīvo tā. Visam ir jābūt kļuvušam par ieradumu. – Ir zināmi norādījumi, kā attīstīt sešpadsmitlapu lotosa ziedu citā veidā. Visus šādus norādījumus patiesā slepenzinātne noraida. Jo tie noved pie miesiskās veselības sagraušanas un morāles samaitāšanas. Tie ir izpildāmi vieglāk, nekā te attēlotais. Šie ir ilgi un pūļu pilni. Bet tie ved uz drošu mērķi un var tikai stiprināt morāli.

Izkropļotai lotosa zieda veidošanās gaitai sekas ir ne tikai ilūzijas un fantastiski priekšstati zināmas gaišredzības parādīšanās gadījumā, bet arī sajukums un nenoteiktība parastajā dzīvē. No šādas veidošanas var kļūt bailīgs, skaudīgs, uzpūtīgs, augstprātīgs, ietiepīgs un tā tālāk, kamēr pirms tam tādu īpašību nebija. – Ir ticis pateikts, ka astoņas no sešpadsmitlapu lotosa zieda lapām jau bija attīstītas sensenā pagātnē un ka slaspenskološanās laikā tās parādās pašas no sevis. Slepenskolnieka centienos visa rūpība jāpielieto tikai astoņām pārējām lapām. Pie aplamas skološanās agrāk attīstītās lapiņas viegli parādās vienas pašas, un no jauna veidojamās paliek sačokurojušas. Tas tā būs it īpaši, ja skološanās laikā pārāk maz uzmanības tiek pievērst loģiskai, saprātīgai domāšanai. Vislielākā nozīme ir tam, ka slepenskolnieks ir saprātīgs cilvēks, kas balstās uz skaidru domāšanu. Un tālāk ir svarīgi, lai viņš censtos pēc lielākas skaidrības runāšanā. Cilvēki, kuri sāk nojaust kaut ko no pārjutekliskā, viegli kļūst runātīgi par šīm lietām. Līdz ar to viņi aptur savu pareizo attīstību. Jo mazāk par šīm lietām runā, jo labāk. Jārūnā būtu tikai tam, kurš ir nonācis līdz zināmai skaidrības pakāpei. – Mācību sākumā slepenskolnieki, kā likums, ir izbrīnēti, cik maz “ziņkārīgs” ir jau garīgi skolotais pret viņu ziņojumiem par saviem pārdzīvojumiem. Bet viņiem tieši būtu visdziedinošāk, ja viņi pilnīgi noklusētu savus pārdzīvojumus un negribētu pārrunāt neko vairāk, kā cik labi vai cik slikti viņiem izdodas izpildīt vingrinājumus vai sekot norādījumiem. Jo jau garīgi skolotajam ir pavisam citi avoti

spriešanai par panākumiem, nekā viņu tiešie ziņojumi. Tās astoņas sešpadsmitlapu lotosa zieda lapas, par ko ir runa, ar šādiem ziņojumiem vienmēr tiek nedaudz nocietinātas, kamēr tām būtu jātiek saglabātām mīkstām un lokanām. Parādīsim piemēru, kas to izskaidro. Tas nebūs ņemts no pārjutekliskā, bet, skaidrības labad, no parastās dzīves. Pieņemsim, ka es dzirdu kādu ziņu un tūdaļ veidoju par to spriedumu. Īsu laiku pēc tam es saņemu par to pašu lietu nākošo ziņu, kas nesaskan ar pirmo. Līdz ar to es esmu spiests pārveidot jau izveidoto spriedumu. Sekas tam ir nelabvēlīga ietekme uz manu sešpadsmitlapu lotosa ziedu. Lieta būtu pavisam citāda, ja es vispirms būtu atturējies ar savu spriedumu, ja es par visu to darīšanu iekšēji domās un ārēji vārdos būtu “klusējis”, kamēr man nerastos pilnīgi droši atbalsta punkti spriedumam. Piesardzība spriedumu veidošanā un izrunāšanā pakāpeniski kļūst par īpašu slepenskolnieka iezīmi. Turpretī aug viņa uztvērība pret iespaidiem un pieredzēm, ko viņš uzņem sevī klusējot, lai radītu pēc iespējas daudzus pieturas punktus, kad būs jāizdara spriedums. Tās ir zilgani sarkanas un rožu sarkanas krāsu nianses viņa lotosa zieda lapiņās, kas parādās ar šādu apdomību, kamēr pretējā gadījumā parādās tumšsarkanas un oranžas krāsu nianses. Līdzīgā veidā kā sešpadsmitlapu*, tiek veidots arī divpadsmitlapu lotosa zieds, kas ir sirds tuvumā. Arī tam puse no lapiņām jau bija cilvēka senākā attīstības stadijā un darbojās tad. Tādēļ šīs sešas lapiņas ar slepenskološanos nav vajadzības īpaši veidot; tās parādās pašas un sāk griezties, kad tiek strādāts ar pārējām sešām. – Un atkal, lai šo attīstību veicinātu, cilvēkam apzinātā veidā zināmām dvēseles darbībām ir jāpiešķir noteiktu virzienu.

Tikai jābūt skaidram, ka atsevišķās garīgo vai dvēseles maņu uztveres ir ar dažādu raksturu. Lotosa zieds ar divpadsmit lapiņām dod citas uztveres nekā sešpadsmitlapu zieds. Pēdējais uztver tēlus. Domu veids, kāds tas ir katrai dvēselei, likumi, pēc kuriem notiek kāda dabas parādība, sešpadsmitlapu lotosa ziedam parādās kā tēli. Bet tie nav sastinguši, mierīgi tēli, bet gan kustīgas, dzīvības pilnas formas. Gaišreģis, kam šī maņa ir attīstīta, var katram domu veidam, katram dabas likumam nosaukt formu, kādā tie izpaužas. Piemēram, atriebības doma ietērpjas bultveidīgā, zobainā figūrā, labvēlīgai domai bieži ir atplaukstoša zieda tēls, un tā tālāk. Noteiktas, nozīmīgas domas ir veidotas regulāri, simetriski, neskaidriem jēdzieniem ir sačokurojušās aprises. – Pavisam citādas uztveres kļūst redzamas ar divpadsmitlapaino lotosa ziedu. Šo uztveru veidu apmēram var raksturot tā, ja to apzīmē kā dvēseles siltumu un dvēseles aukstumu. Gaišreģis, kam ir šī maņa, no figūrām, ko viņš uztver ar sešpadsmitlapu lotosa ziedu, jūt izplūstam šādu dvēseles siltumu vai dvēseles aukstumu. Iztēlosimies, ka kādam gaišreģim būtu attīstīts tikai sešpadsmitlapu lotosa zieds, bet nebūtu divpadsmitlapu lotosa zieda. Tad no labvēlīgas domas viņš redzētu tikai augstāk aprakstīto figūru. Kāds cits, kam būtu izveidotas abas maņas, pamanītu vēl arī šīs domas izstarpojumu, ko var apzīmēt tikai kā dvēseles siltumu. – Tikai starp citu jāpiemin, ka slepenskološanās ceļā nekad netiek veidota viena maņa bez otras, tā ka augstāk minēto jāuzskata tikai par pieņēmumu, kas izteikts paskaidrojuma labad. – Gaišreģim, līdz ar divpadsmitlapu lotosa zieda izveidošanu, paveras arī dziļa izpratne par dabas norisēm. No visa, kas balstās augšanā, attīstībā, izplūst dvēseles siltums; viss, ko ir pārņēmusi iznīkšana, sabrukšana, bojāeja, parādās ar dvēseles aukstuma raksturu.

Šīs maņas veidošanās tiek veicināta sekojošā veidā. *Pirmais*, ko šajā ziņā ievēro slepenskolnieks, ir savas domu gaitas regulēšana (tā saucamā domu kontrole). Tāpat kā sešpadsmitlapu lotosa zieds attīstās caur patiesām, nozīmīgām domām, tāpat divpadsmitlapu – caur iekšēju domu norises pārvaldīšanu. Maldīgas domas, kas virknējas nevis jēgai atbilstoši, loģiskā veidā, bet gan tīri gadījuma pēc, samaitā šī lotosa zieda formu. Jo vairāk viena doma izriet no citas, jo vairāk izvairās no visa neloģiskā, jo vairāk šīs maņu orgāns iegūst tam atbilstošu formu. Ja slepenskolnieks dzird neloģiskas domas, tad viņš sevī tūdaļ ļauj rasties pareizajām. Viņam nav bez mīlestības jānoslēdzas no varbūt neloģiskas apkārtnes, lai veicinātu

---

* Zinātais nosacījums “sešpadsmitlapu lotosa zieda” attīstīšanai atpazīs norādījumus, ko ir devis Buda saviem mācekļiem iešanai pa “taku”. Taču šeit runa nav par to, lai mācītu budismu, bet gan lai attēlotu attīstības nosacījumus, kas rodas no slepenzinātnes pašas. Tas, ka tas saskan ar dažām Budas mācībām, nevar būt šķērslis, lai tās nebūtu patiesas *pašas par sevi*.

tikai savu attīstību. Viņam arī nav jājūt sevī tieksmi tūdaļ korigēt visu neloģisko savā apkārtņē. Viņš drīzāk pavisam klusi, savā iekšienē no ārpusē ieklūstošās domas sakārto loģiskā, jēgpilnā virzienā. Un viņš tiecas pēc tā, lai pats savās domās visur ieturētu šo virzienu. – *Otrais* ir, tāpat ienest pareizu secību savā rīcībā (rīcības kontrole). Katra nepastāvība, disharmonija rīcībā nes ļaunumu lotosa ziedam, par kuru ir runa. Kad slepenskolnieks ir kaut ko izdarījis, tad nākošo soli viņš iekārto tā, lai tas loģiskā veidā sekotu no iepriekšējā, Kas šodien rīkojas citādā nozīmē nekā vakar, tas nekad neattīstīs raksturoto maņu. – *Trešais* ir izturības audzināšana. Slepenskolnieks neļauj šādām vai tādām ietekmēm novērst sevi no mērķa, ko ir sev uzstādījis, kamēr vien pats uzskata šo mērķi par pareizu. Šķēršļi viņam ir izaicinājums tos pārvarēt, bet nevis apstāšanās iemesls. – *Ceturtais* ir iecietība (tolerance) pret cilvēkiem, citām būtnēm un arī faktiem. Slepenskolnieks apspiež sevī visu lieko kritiku pret nepilnīgo, ļauno un slikto un drīzāk mēģina apjēgt, kas tas ir. Tāpat kā saule neliedz savu gaismu sliktajam un ļaunajam, tāpat arī viņš neliedz savu izprosto līdzdalību. Ja slepenskolnieks saduras ar kādu nejēdzību, tad neizplūst nelabvēlīgos, kritiskos spriedumos, bet gan, pieņemot nepieciešamo, mēģina, cik tāl sniedzas viņa spēki, vērst šo lietu par labu. Citus uzskatus viņš neuzlūko tikai no sava viedokļa, bet gan mēģina iejusties otra stāvoklī. – *Piektais* ir objektivitāte (neizspriedumainība) pret dzīves parādībām. Šajā nozīmē runā arī par “ticēšanu” vai “uzticēšanos”. Slepenskolnieks katram cilvēkam, katrai būtnei stājas pretī ar šo uzticēšanos. Un savā rīcībā viņš piepildās ar šādu uzticēšanos. Viņš nekad nesaka, ja viņam kāds kaut ko pastāsta: tam es neticu, jo tas runā pretī maniem līdzšinējiem uzskatiem. Viņš drīzāk katrā acumirknī ir gatavs ar jauno pārbaudīt un izlabot savus uzskatus un domas. Viņš vienmēr paliek uztveroši jūtīgs pret visu, ar ko sastopas. Un viņš tic tā iedarbībai, pie kā ir ķēries. Ja viņam ir nodoms, tad ir arī ticība šī nodoma spēkam. Tā ir tā “ticība, ka varētu kalnus pārceļt”. – *Sestais* ir zināma dzīves līdzsvara (nosvērtības) iemantošana. Slepenskolnieks cenšas saglabāt vienmērīgu savu noskaņojumu, vai gadās ciešanas, vai prieks. No šūpošanās starp “gavilējošs līdz debesīm, apbēdināts līdz nāvei” viņš atradinās. Nelaime, briesmas atrod viņu tikpat apbruņotu, kā laime, izaicinājums.

Garazinātisko rakstu lasītāji attēloto var atrast uzskaitītu kā tā saucamās “sešas īpašības”, kuras sevī ir jāattīsta tam, kurš tiecas pēc iesvētīšanas. Šeit būtu jāparāda tā kopsakarība ar dvēselisko maņu, kas tiek saukta par divpadsmitlapu lotosa ziedu. – Slepenkološanās atkal spēj dot īpašus norādījumus, kas liek nobriest lotosa ziedam, bet arī te šī maņu orgāna regulāras formas izveidošanās ir atkarīga no uzskaitīto īpašību attīstības. Ja šī attīstība tiek izlaista no uzmanības loka, tad šis orgāns izveidojas par savu karikatūru. Un līdz ar to zināmas gaišredzības spējas izveidošanās šajā nosaukto īpašību virzienā, tā vietā, lai pavērstos uz labo, pavēršas uz slikto. Cilvēks var kļūt īpaši neiecietīgs, svārstīgs, noliedzošs pret savu apkārtni. Viņš, piemēram, var iegūt sajūtu par citu dvēseļu noskaņojumu un tādēļ sākt no tām izvairīties vai tās ienīst. Tas var nonākt tiktāl, ka viņš dvēseles aukstuma dēļ, kas ieplūst no uzskatiem, kas viņam nepatīk, vispār vairs nespēj ieklausīties vai izturas atgrūdošā veidā.

Ja visam teiktajam vēl pievienojas zināmu priekšrakstu ievērošana, ko slepenskolnieki no slepenskolotājiem var saņemt tikai mutiski, tad lotosa zieda attīstībā iestājas atbilstošs paātrinājums. Taču šeit dotie norādījumi pilnībā atbilst patiesajai slepenskolai. Bet arī tiem, kas negrib vai nevar iziet slepenkološanās ceļu, ir noderīgi iekārtot dzīvi dotajā virzienā. Jo iedarbība uz dvēseles organismu notiek jebkurā gadījumā, kaut arī lēni. Un slepenskolniekam šo principu ievērošana ir obligāta. – Ja viņš mēģinātu iet slepenkološanās ceļu bez to ievērošanas, tad varētu ieiet augstākajās pasaulēs tikai ar nepilnīgi izveidotām domu acīm; un tā vietā, lai izzinātu patiesību, viņš būtu pakļauts tikai maldiem un ilūzijām. Zināmā nozīmē viņš kļūtu gaišredzīgs; bet pamatā tikai vēl aklāks nekā iepriekš. Jo senāk viņš vismaz stingri stāvēja maņu pasaulē un tas viņam bija zināms balsts; bet tagad viņš redz aiz maņu pasaules un apjūk no tā, pirms vēl spēj droši nostāties augstākajā pasaulē. Viņš tad varbūt vispār vairs nevar atšķirt patiesību no maldiem un zaudē jebkuru virzienu dzīvē. – Tieši šī iemesla dēļ *pacietība* ir tik nepieciešama šajās lietās. Vienmēr jāapdomā, ka garazinātne ar saviem norādījumiem

nedrīkst iet tālāk, kā sniedzas pilnīga labprātība regulārai “lotosa ziedu” attīstīšanā. Attīstītos tiešām īstas šo ziedu karikatūras, ja tās spiestu *nobriest*, pirms tie mierīgā veidā būtu sasnieguši sev piederīgo *formu*. Jo speciālie garazinātnes norādījumi ietekmē *nobriešanas procesu*, bet formu tiem dod attēlotais dzīves veids.

Īpaši smalka veida ir dvēseles kopšana, kas ir nepieciešama desmitlapu lotosa zieda attīstīšanai. Jo te runa ir par to, lai pats apzinātā veidā mācītos pārvaldīt savus maņu iespaidus. Topošajam gaišreģim tas ir pavisam īpaši nepieciešams. Tikai tā viņš spēj izvairīties no neskaitāmu ilūziju un garīgu patvaļību avota. Cilvēkam parasti nemaz nav skaidrs, kas pārvalda viņa iedomas, viņa atmiņas, un kas tās izsauc. Pieņemsim sekojošu gadījumu. Kāds brauc vilcienā. Viņš ir iegrimis savās domās. Pēkšņi viņa domas pieņem pavisam citu pavērsienu. Viņš atceras kādu pārdzīvojumu, kas ir noticis pirms vairākiem gadiem, un saauž to ar savām tagadējām domām. Bet viņš nemaz nav pamanījis, ka ir skatījies ārā pa logu un ir bijis pievērsis skatu kādai personai, kas bija līdzīga ar kādu citu, kas savukārt bija iepīta atmiņā ienākušajā pārdzīvojumā. Ko viņš redzēja, tas nemaz nenonāk līdz apziņai, nonāk tikai iedarbība. Un tā viņš domā, ka šī lieta viņam ir “iekritusi prātā pati no sevis”. Cik gan daudz kas dzīvē nenotiek šādā veidā. Kā mūsu dzīvē iespējamas lietas, ko esam pieredzējuši vai lasījuši, nemaz neapzinoties to kopsakarības. Kāds, piemēram, nevar ciest kādu noteiktu krāsu; bet viņš nemaz nezina, ka tas tā ir tāpēc, ka skolotājam, kas viņu ir spīdzinājis pirms daudziem gadiem, bija tādas krāsas žakete. Šādās kopsakarībās balstās neskaitāmas ilūzijas. Daudzas lietas iespēžas dvēselē, nemaz neiemiesojoties apziņā. Var gadīties sekojošs notikums. Kāds izlasa avīzē par kāda slavena cilvēka nāvi. Un nu pavisam stingri apgalvo, ka viņš šo nāves gadījumu jau ir nojautis “vakar”, kaut arī neesot ne redzējis, ne dzirdējis neko, kas būtu varējis viņu uz šādām domām uzvedināt. Un tā ir taisnība, it kā “pati no sevis” viņam “vakar” ir uzpeldējusi doma, ka minētais cilvēks mirs. Tikai vienu viņš nav ņēmis vērā. Dažas stundas pirms tam, pirms viņam “vakar” iešāvās prātā šī doma, viņš bija ciemos pie kāda paziņas. Uz galda gulēja avīze. Viņš nav to lasījis. Bet tomēr neapzināti skats bija pievērsies ziņai par minētā cilvēka smagu slimību. Šis iespaids viņam nekļuva apzināts. Bet tā iedarbība bija šī “nojauta”. – Ja pārdomā šādas lietas, tad var spriest, kāds ilūziju un fantāziju avots slēpjas šādās attiecībās. Un šo avotu ir jāizsprosto tam, kas grib izveidot savu desmitlapu lotosa ziedu. Jo ar šo lotosa ziedu var uztvert dziļi slēptas dvēseļu īpašības. Bet uzskatīt šīs uztveres par patiesām var tikai tad, ja esi kļuvis pilnīgi brīvs no raksturotajiem maldiem. Šim nolūkam ir nepieciešams padarīt sevi par kungu tam, kas iedarbojas uz tevi no ārpusaules. Ir jātiek tiktāl, lai iespaidus, kurus *negrib* uzņemt, tiešām arī neuzņemtu. Šādu spēju var izaudzināt tikai caur spēcīgu iekšējo dzīvi. To ir jādabū iekšā gribā, lai ļautu uz sevi iedarboties tikai tām lietām, kam ir pievērsta uzmanība, un lai tiešām izvairītos no tiem iespaidiem, pie kuriem tu neesi apzināti vērsies. Ko redz, to ir *jāgrib* redzēt, un kam nav pievērsta uzmanība, tam tiešām priekš tevis nav jāeksistē. Jo dzīvīgāks, enerģiskāks kļūst dvēseles iekšējais darbs, jo vairāk izdosies to sasniegt. – Slepenskolniekam ir jāizvairās no jebkuras bezdomu apkārtnāšanās un apkārtklausīšanās. Priekš viņa ir jāeksistē tikai tam, kam ir pievērsta acis un ausis. Viņam tajā ir jāvingrinās, lai pat vislielākajā kņadā neko nedzirdētu, ja *negrib* dzirdēt; viņam ir jāpadara savas acis neredzīgas pret lietām, uz kurām viņš īpaši neskatās. Viņam ir jābūt aptvertam it kā ar dvēseliskām bruņām pret visiem neapzinātajiem iespaidiem. – Īpaša rūpība viņam šajā virzienā ir jāpielieto pašai domu dzīvei. Viņš iesāk ar kādu domu un mēģina domāt tālāk tikai to, ko var pievienot pirmajai domai pavisam apzināti, pilnīgā brīvībā. Viņš noraida patvaļīgas iedomas. Ja viņš grib domu saistīt ar kādu citu, tad rūpīgi apdomā, kā šī cita ir ienākusi viņam prātā. – Viņš iet vēl tālāk. Ja viņam, piemēram, ir noteikta antipātija pret kaut ko, tad viņš to apkaro un mēģina ar attiecīgo lietu radīt *apzinātas* attiecības. Šādā veidā viņa dvēseles dzīvē iejaucas arvien mazāk neapzinātu elementu. Tikai ar šādu stingru pašaudzināšanu desmitlapu lotosa zieds iegūst veidu, kādam tam būtu jābūt. Slepenskolnieka dvēseles dzīvei ir jāklūst par dzīvi uzmanībā, un kam *negrib* vai nevajag tērēt uzmanību, to tiešām jāprot paturēt prom no sevis. – Ja šādi pašaudzināšanai pievienojas meditācija, kas atbilst garazinātnes norādījumiem, tad lotosa zieds, kas atrodas pakrūtes apvidū, *nobriest* pareizā veidā, un tas, kas ar iepriekš attēlotajiem garīgajiem maņu

orgāniem bija uztverams tikai kā forma un siltums, garīgi iegūst gaismu un krāsu. Un līdz ar to, piemēram, atklājas dvēseļu talanti un spējas, spēki un slēptas īpašības dabā. Līdz ar to kļūst redzama dzīvo būtņu krāsu aura; tas, kas ir ap mums, līdz ar to parāda savas dvēseliskās īpašības. – Būs jāatzīst, ka tieši attīstībai šajā jomā ir nepieciešama vislielākā rūpība, jo neapzināto atmiņu spēle ir neizmērojami aktīva. Ja tas tā nebūtu, tad daudziem cilvēkiem būtu šeit pārrunātā maņa, jo tā parādās gandrīz uzreiz, tikko cilvēks tiešām pilnīgi iegūst savā varā maņu iespaidus tā, ka tie ir pakļauti tikai viņa uzmanībai vai neuzmanībai. Šī maņa paliek neiedarbīga tikai tikmēr, kamēr ārējo maņu vara apslāpē un nomāc šo dvēselisko maņu.

Grūtāka par aprakstītā lotosa zieda izveidošanu ir sešlapu zieda veidošana, kas atrodas ķermeņa vidusdaļā. Jo tā izveidošanai ir jātiecas pēc visa cilvēka pārvaldīšanas ar pašapziņu tā, lai miesa, dvēsele un gars būtu pilnīgā harmonijā. Norises miesā, dvēseles tieksmes un kaislības, gara domas un idejas ir jānovied pilnīgā saskaņā vienai ar otru. Miesai jātieks tik attīrītai un šķīstītai, lai tās orgāni nespīestu uz neko, kas nenotiek kalpošanai dvēselei un garam. Miesa nedrīkst spīest dvēseli uz iekārēm un kaislībām, kas būtu pretrunā ar tīru un cēlu domāšanu. Bet garam nevajag valdīt pār dvēseli kā vergturim ar saviem pienākumiem un likumiem; bet tai ir jāseko pienākumiem un prasībām pēc pašas brīvas tieksmes. Pār slepenskolnieku ir jālīdzinās nevis pienākumam kā kaut kam, kam viņš seko pret savu gribu, bet gan kā kaut kam, ko viņš pilda, jo mīl to. Slepenskolniekam ir jāattīsta brīva dvēsele, kas ir līdzsvarā starp juteklisko un garīgo. Viņam ir jātieks tiktāl, lai drīkstētu nodoties savam jutekliskumam, jo tas ir tik šķīstīts, ka ir zaudējis varu novilkt viņu lejā. Viņam vairs nav nepieciešams iegrozīt savas kaislības, jo tās pašas no sevis seko pareizajam. Kamēr cilvēkam ir vajadzīgs šautīt un mērdēt sevi, tikmēr viņš nevar būt slepenskolnieks zināmā pakāpē. Tikums, uz kuru sevi vispirms ir jāpiespiež, slepenskolniekam ir bezvērtīgs. Kamēr vēl ir kāda iekāre, tas traucē skološanos, kaut arī nopūlas nedot tai vaļu. Un ir vienalga, vai šī iekāre vairāk pieder miesai vai dvēselei. Ja, piemēram, kāds izvairās no kāda uzbudinoša līdzekļa, lai šķīstītos caur atteikšanos no baudas, tad tas palīdz tikai tad, ja viņa miesai no šīs atturēšanās nav nekas jācieš. Ja notiek pēdējais, tad tas rāda, ka miesa *alkst* pēc šī līdzekļa, un atsacīšanās ir bezvērtīga. Šādā gadījumā pilnīgi var būt tā, ka cilvēkam vēl jāatsakās no nospraustā mērķa un jāgaida, kamēr būs labvēlīgāki jutekliskie apstākļi – varbūt tikai kādā citā dzīvē. Saprātīga atteikšanās zināmā stāvoklī ir daudz lielāks sasniegums, nekā tiekšanās pēc lietas, kas dotajos apstākļos nav sasniedzama. Jā, šāda saprātīga atteikšanās vairāk veicina attīstību nekā pretējais.

Kurš ir attīstījis sešlapu lotosa ziedu, tas nonāk līdz saskarsmei ar būtņēm, kas pieder augstākajām pasaulēm, tomēr gan tikai tad, ja to esamība parādās dvēseļu pasaulē. Bet slepenskološanās neiesaka šī lotosa zieda attīstīšanu, pirms skolnieks nav ticis tālu uz priekšu pa ceļu, kurā viņš savu *garu* var pacelt vēl augstākā pasaulē. Šo ieiešanu īstenajā garapasaulē vienmēr ir jāpavada lotosa ziedu veidošanai. Citādi skolēns nonāk apjukumā un nedrošībā. Viņš gan iemācītos *redzēt*, bet trūktu spējas pareizā veidā spriest par redzēto. – Bet jau tajā, kas tiek prasīts sešlapu lotosa zieda veidošanai, jau ir zināms galvojums pret apjukumu un nenoteiktību. Jo nebūs viegli radīt apjukumu tajā, kurš ir sasniedzis pilnīgu līdzsvaru starp jutekliskumu (miesu), kaislībām (dvēseli) un idejām (garu). Tomēr ir nepieciešams vēl kas vairāk nekā tikai šī garantija, kad, attīstot sešlapu lotosa ziedu, cilvēkam kļūst uztveramas būtnes ar savu dzīvi un patstāvību, kuras pieder pasaulei, kas tik ļoti atšķiras no pasaules, ko pazīst viņa fiziskās maņas. Lai būtu drošība šajās pasaulēs, nepietiek tikai ar lotosa ziedu izveidošanu, bet gan tur viņa rīcībā ir jābūt vēl augstākiem orgāniem. Tagad runāsim par šo vēl augstāko orgānu attīstīšanu; tad varēs būt runa arī par vēl citiem lotosa ziediem un dvēseles ķermeņa* organizāciju citās vietās.

*

---

* Pats par sevi saprotams, ka pēc vārda jēgas izteiciens “dvēseles ķermenis” (kā arī dažs labs cits garazinātnē) satur sevī pretrunu. Taču šis izteiciens tiek lietots, jo gaišredzīgā izziņa uztver kaut ko, kas garīgajā tiek pārdzīvots tā, kā fiziskajā tiek uztverts ķermenis.

Dvēseles ķermeņa izveidošana, kā tā tikko tika attēlota, padara cilvēkam iespējamu uztvert pārjutekliskas parādības. Bet kurš patiešām grib orientēties šajā pasaulē, tas nedrīkst palikt stāvam šajā attīstības pakāpē. Tikai ar lotosa ziedu kustīgumu nepietiek. Cilvēkam ir jābūt spējīgam patstāvīgi, ar pilnu apziņu regulēt un pārvaldīt savu garīgo orgānu kustību. Citādi viņš kļūtu par ārēju spēku un varu spēļu bumbiņu. Ja viņš tāds negrib kļūt, tad ir jāiemanto spēju sadzirdēt tā saucamo “iekšējo vārdu”. Lai nonāktu līdz tam, ir jāattīsta ne tikai dvēseles ķermenis, bet arī ēteriskais ķermenis. Tas ir tas smalkais ķermenis, kurš gaišrēģim parādās kā sava veida dubultnieks fiziskajam ķermenim. Tas zināmā mērā ir kā starppakāpe starp šo ķermeni un dvēseles ķermeni.** Ja ir apdāvināts ar gaišredzības spējām, tad var ar pilnu apziņu izslēgt kāda cilvēka, kurš stāv jūsu priekšā, fizisko ķermeni. Augstākā pakāpē tas nav nekas cits, kā vingrinājums uzmanības vēršanai uz zemāko. Tāpat kā cilvēks var novērst savu uzmanību no kaut kā, kas stāv viņa priekšā, tā ka tas priekš viņa vairs neeksistē, tā gaišrēģis spēj izdzēst kādu fizisku ķermeni no savas uztveres, tā ka fiziski tas kļūst viņam pilnīgi caurspīdīgs. Ja viņš to izpilda ar kādu cilvēku, kas stāv viņa priekšā, tad viņa dvēselisko acu priekšā paliek esam tikai tā saucamais ēterķermenis, izņemot dvēseles ķermeni, kas ir lielāks par abiem un kas arī caurauž abus. Ēterķermenim *aptuveni* ir fiziskās miesas lielums un forma, tā ka tas apmēram arī aizpilda to pašu telpu, kuru ieņem arī fiziskais ķermenis. Tas ir ārkārtīgi maigs un smalki organizēts veidojums.*** Tā pamatkrāsa ir citādāka nekā tās septiņas krāsas, kas ir varavīksnē. Kurš to var novērot, tas iepazīst krāsu, kāda jutekliskai novērošanai īstenībā nemaz neeksistē. To visdrīzāk var salīdzināt ar jaunu persika ziedu krāsu. Ja grib ēterķermeni aplūkot pilnīgi pašu par sevi, tad novērošanai ir jāizdzēš arī dvēseles ķermeņa izpausmes ar līdzīgi veidotu uzmanības vingrinājumu, kā augstāk raksturotais. Ja to nedara, tad ēterķermeņa izskatu maina to pilnīgi cauraužošais dvēseles ķermenis.

Cilvēka ēterķermeņa daļiņas atrodas nepārtrauktā kustībā. Neskaitāmas plūsmas caurstrāvo to uz visām pusēm. Ar šīm plūsmām tiek uzturēta un regulēta dzīvība. Katram ķermenim, kurš ir *dzīvs*, ir šāds ēterķermenis. Tas ir arī augiem un dzīvniekiem. Jā, pat minerāliem uzmanīgam vērotājam ir uztveramas tā pēdas. – Minētās plūsmas un kustības iesākumā ir pilnīgi neatkarīgas no cilvēka gribas un apziņas, tāpat kā sirds vai kuņģa darbība fiziskajā ķermenī nav atkarīgas no patvaļīgas iejaukšanās. – Un kamēr cilvēks nesaņem savās rokās savu veidošanu pārjuteklisko spēju iemantošanas nozīmē, šī neatkarība tāda arī paliek. Jo tieši tajā ir augstākā attīstība zināmā pakāpē, ka no apziņas neatkarīgajām ēterķermeņa plūsmām un kustībām pievienojas tādas, kuras cilvēks nosaka pats apzinātā veidā.

Kad slepenskološanās ir nonākusi tiktāl, ka iepriekšējās nodaļās raksturotie lotosa ziedi sāk kustēties, tad skolnieks arī jau ir paveicis kaut ko no tā, kas ved pie pilnīgi noteiktu plūsmu un kustību izsaukšanas viņa ēterķermenī. Šis attīstības mērķis ir, lai fiziskās sirds rajonā izveidotos sava veida centrs, no kura izietu plūsmas un kustības dažādādās garīgās krāsās un formās. Šis centrs patiesībā nav tikai punkts, bet gan ļoti komplicēts veidojums, brīnumains orgāns. Tas mirdz un vīzuļo garīgi visdažādākajās krāsās un uzrāda augstas regularitātes formas, kuras ļoti strauji var mainīties. Un citas formas un krāsu plūsmas izplūst no šī orgāna uz pārējām ķermeņa daļām un vēl pāri tam, cauraužot un izgaismojot visu dvēseles ķermeni. Bet svarīgākās no šīm plūsmām iet uz lotosa ziediem. Tās caurauž to atsevišķās lapiņas un regulē to griešanos; tad no lapiņu galiem tās plūst uz āru, lai izzustu ārējā telpā. Jo attīstītāks ir kāds cilvēks, jo plašāka kļūst apkārtnē, kurā šīs plūsmas izplatās.

Īpaši tuvās attiecībās ar attēloto centru ir divpadsmitlapu lotosa zieds. Tajā plūsmas plūst tieši iekšā. Un cauri tam plūsmas iet uz vienu pusi uz sešpadsmitlapu un divlapu, uz otru (apakšējo) pusi – uz astoņu, sešu un četrpadsmitlapu lotosa ziediem. Šis iekārtojums ir pamats tam, kāpēc divpadsmitlapu lotosa zieda izveidošanai slepenskološabās gaitā ir jāpieiet ar pavisam īpašu

---

** Šo tēlojumu var salīdzināt ar autora “Teozofiju”.

*** Es lūdzu fizikus nepārprast izteicienu “ēterķermenis”. Ar vārdu “ēters” tikai tiek iezīmēts apskatāmā veidojuma smalkums. Ar fizikālo hipotētisko “ēteru” šeit minētajam nemaz nav jātiek salīdzinātam.

rūpību. Ja te kaut kur kļūdās, tad visa aparāta veidojums iznāk nekārtīgs. – No teiktā var spriest, cik maiga un intīma veida ir slepenskološanās un cik precīzi ir pie tās jāķeras, ja visam jātiek attīstītam piederīgā veidā. Bez kā cita te arī ir skaidri redzams, ka par norādījumiem pārjuteklisko spēju attīstīšanā var runāt tikai tas, kurš visu, kas būtu jāizveido kādā citā, ir pieredzējis pats un kurš pilnībā pats ir spējīgs pamanīt, vai viņa norādījumi arī ved uz pilnīgi pareizajiem panākumiem.

Ja slepenskolnieks izpilda to, ko viņam nosaka šie norādījumi, tad viņš iemāca savam ēteriskajam ķermenim tādas plūsmas un kustības, kas ir harmonijā ar tās pasaules likumiem un attīstību, kurai pieder arī cilvēks. Tādēļ norādījumi vienmēr ataino pasaules attīstības lielos likumus. Tos veido pieminētie un līdzīgi meditācijas un koncentrēšanās vingrinājumi, kam, atbilstoši pielietotiem, arī ir attēlotās iedarbības. Slepenskolniekam zināmos laikos iekšēji ir pilnīgi jācaurauž savu dvēseli ar vingrinājumu saturu, iekšēji pašam ar tiem it kā jāpiepildās. Tie sākas ar vienkāršo, kas pirmām kārtām ir piemēroti, lai padziļinātu, padarītu iekšējāku galvas saprotošo un saprātīgo domāšanu. Šī domāšana līdz ar to tiek atbrīvota un padarīta neatkarīga no visiem jutekliskajiem iespaidiem un pieredzēm. Tā zināmā mērā tiek sakopota *vienā* punktā, kurš ir pilnīgi cilvēka varā. Līdz ar to tiek radīts *pagaidu* centrs ēteriskā ķermeņa strāvojumiem. Šis centrs iesākumā vēl nav sirds rajonā, bet gan galvā. Gaišreģim tas tur parādās kā kustību izejas punkts. – Pilni panākumi ir tikai tādi slepenskološanās gaitai, kas vispirms rada šo viduspunktu. Ja jau no paša sākuma šis centrs tiktu pārcelts sirds apvidū, tad topošais gaišreģis gan varētu gūt zināmu ieskatu augstākajās pasaulēs; bet viņš nespētu gūt nekādu īstu ieskatu par šo augstāko pasauli kopsakarību ar mūsu juteklisko pasauli. Un tas cilvēkam mūsdienu pasaules attīstības pakāpē ir *absolūta* nepieciešamība. Gaišreģis nedrīkst kļūt par plāpu; viņam ir jāpatur stingru pamatu zem kājām.

Šis centrs no galvas, kad tas ir piederīgi nostiprināts, tiek pārvietots tālāk uz leju un, proti, uz balsenes apvidu. To izraisa tālāka koncentrēšanās vingrinājumu pielietošana. Tad ēteriskā ķermeņa raksturīgās kustības izstaro no šī rajona. Tie apgaismo dvēseles telpu cilvēka apkārtnē.

Tālāki vingrinājumi padara slepenskolnieku spējīgu pašam noteikt sava ēteriskā ķermeņa stāvokli. Pirms tam šis stāvoklis ir atkarīgs no spēkiem, kas nāk no ārpuses un sākas no fiziskā ķermeņa. Ar tālāko attīstību cilvēks kļūst spējīgs pagriezt ēterisko ķermeni uz visām pusēm. Šīs spējas izraisa plūsmas, kas iet apmēram gar abām rokām un kuru centrs ir divlapu lotosa ziedā acu rajonā. Tas viss tā notiek tādēļ, ka starojumi, kas nāk no balsenes, veidojas apaļās formās, no kurām zināms skaits iet uz divlapu lotosa ziedu un no turienes kā viļņveidīgas plūsmas dodas ceļā gar abām rokām. – Citas tālākas sekas ir tajā, ka šīs straumes vissmalkākajā veidā sazarojas un sadalās, kļūstot par sava veida pinumu, kas kā tīkls (tīklāda) pārveidojas par visa ēteriskā ķermeņa robežu. Kamēr iepriekš tam uz ārpusi nebija nekāda noslēguma, tā ka dzīvības plūsmas no vispārējās dzīvības jūras tieši plūda ārā un iekšā, tad tagad šīm iedarbībām no ārpuses ir jātiek cauri šai ādiņai. Ar to cilvēks kļūst jūtīgs pret šīm *ārējām* plūsmām. Tās kļūst viņam uztveramas. – No šā brīža arī ir pienācis laiks, lai visai plūsmu un kustību sistēmai dotu centru sirds apvidū. Tas atkal notiek turpinot koncentrēšanās un meditācijas vingrinājumus. Un līdz ar to arī ir sasniegta pakāpe, kurā cilvēks tiek apveltīts ar "*iekšējo vārdu*". Visas lietas no šī brīža cilvēkam iegūst jaunu nozīmi. Tās zināmā mērā savā iekšējākajā būtībā kļūst garīgi dzirdamas; tās no savas īstenās būtības runā ar cilvēku. Raksturotās plūsmas saista viņu ar pasaules iekšējo būtību, kurai viņš pieder. Viņš sāk līdzpārdzīvot dzīvi savā apkārtnē un var ļaut tai atbalsoties savu lotosa ziedu kustībā.

Līdz ar to cilvēks ieiet garīgajā pasaulē. Ja viņš ir tiktāl, tad iegūst jaunu sapratni par to, ko ir runājuši cilvēces lielie skolotāji. Piemēram, Budas runas un evaņģēliji tagad iedarbojas uz viņu jaunā veidā. Tie caurstrāvo viņu ar tādu svētlaimi, kādu pirms tam viņš nav pat nojautis. Jo viņu vārdu skanējums seko kustībām un ritmiem, ko viņš tagad pats sevī ir izveidojis. Viņš tagad var tieši *zināt*, ka tāds cilvēks kā Buda vai evaņģēliju rakstītāji izrunā nevis *savas* atklāsmes, bet gan tās, kas viņos ir ieplūdušas no lietu iekšējākās būtības. – Šeit ir jāpievērš uzmanību kādam faktam, kas laikam gan kļūst saprotams tikai no iepriekš pateiktā. Cilvēkiem ar tagadējo

izglītības pakāpi daudzie atkārtojumi Budas runās nav īsti apjēdzami. Slepenskolniekam tie kļūst par kaut ko, kur viņš labprāt atpūšas ar savu iekšējo jēgu. Jo tie atbilst zināmām ritmiska veida kustībām ēteriskajā ķermenī. Nodošanās tiem pilnīgā iekšējā mierā izraisa saskaņu ar šādām kustībām. Un tā kā šīs kustības ir attēls noteiktiem pasaules ritmiem, kas arī zināmos punktos attēlo atkārtošanos un regulāru atgriešanos pie agrākā, tā, ieklausoties Budas runas veidā, cilvēks iedzīvojas kopsakarībā ar pasaules noslēpumiem.

Slepenzinātnē tiek runāts par *četrām* īpašībām, kas cilvēkam ir jāiemanto uz tā saucamajās pārbaudījumu takas, lai paceltos līdz augstākajām atziņām. *Pirmā* no tām ir spēja domās nošķirt patieso no parādības, patiesību no tikai viedokļa. *Otra* īpašība ir patiesā un reālā pareiza novērtēšana attiecībā pret parādību. *Trešā* spēja ir – jau iepriekšējā nodaļā pieminētajā – sešu īpašību izpildīšanā: domu kontroles, rīcības kontroles, neatlaidības, iecietības, ticības un nosvērtības. *Ceturrtā* ir mīlestība uz iekšēju brīvību.

Apjēgšana tikai ar saprātu, kas ir ietverts šajās īpašībās, neko nelīdz. Tām jābūt tā iemiesotām dvēselē, ka veido pamatu iekšējam *ieradumam*. Nemiet, piemēram, pirmo īpašību: patiesā atšķiršanu no parādības, ārējā. Cilvēkam ir tā sevi jāskolo, lai katrā lietā, ar ko sastopas, pilnīgi pašsaprotami atšķirtu to, kas ir nebūtisks, un to, kam ir nozīme. Tā var skoloties tikai tad, ja ar pilnīgu mieru un pacietību, novērojot ār pasauli, vienmēr atkal mēģina doties šajā virzienā. Galu galā dabiskā veidā skats pievēršas patiesajam tāpat, kā pirms tam apmierinājās ar nebūtisko. “Viss pārējošais ir tikai līdzība”: šī patiesība kļūst par dvēseles pašsaprotamu pārliecību. Un tādai pašai jābūt nostājai arī pret pārējām no nosauktajām četrām īpašībām.

Šis smalkais cilvēka ēteriskais ķermenis tiešām pārveidojas šo četru dvēseles ieradumu ietekmē. Ar pirmo “patiesā atšķiršanu no ārējā” raksturotais centrs galvā tiek radīts un pie balseņu sagatavots. *Patiesai* to izveidošanai, protams, tad ir nepieciešami koncentrēšanās vingrinājumi, par kuriem tika augstāk runāts. Tie veido, un četri ieradumi ļauj tiem nobriest. – Ja centrs balseņu apvidū ir sagatavots, tad patiesā pareiza *novērtēšana* attiecībā pret nebūtisko ārējo izraisa jau ieskicēto brīvo ēteriskā ķermeņa pārvaldīšanu un tā pārklāšanos un norobežošanos tīklenes pinumu. Ja cilvēks tiek līdz šādai novērtēšanai, tad pamazām viņam kļūst uztverami garīgie fakti. Bet viņam nevajag iedomāties, ka būtu jāizpilda tikai darbības, kuras šķiet nozīmīgas saprāta novērtējumam. Vismazākajā darbībā, katrā mazā rīcībā ir kaut kas nozīmīgs lielajam pasaules saimniecības veselumam, un svarīgi ir tikai tas, vai ir *apziņa* par šo nozīmīgumu. Svarīga ir nevis *nenovērtēšana*, bet *īsta* dzīves ikdienas norišu novērtēšana. – Par tiem sešiem tikumiem, kas kopā veido trešo īpašību, jau tika runāts. Tie ir saistīti ar divpadsmitlapu lotosa zieda izveidošanu sirds apvidū. Tādēļ, kā jau tika parādīts, ēteriskā ķermeņa dzīvības straumei patiešām jātiek vadītai. Ceturrtā īpašība: *alkas pēc atbrīvošanās* tad kalpo tam, lai ēteriskais orgāns sirds tuvumā nobriestu. Ja šī īpašība kļūst par dvēseles ieradumu, tad cilvēks *atbrīvojas* no visa, kas ir saistīts *tikai* ar viņa personiskā rakstura spējām. Viņš pārtrauc uzlūkot lietas tikai no *sava* īpašā viedokļa. Pazūd viņa šaurās patības robežas, kas saista viņu pie šī viedokļa. Garīgās pasaules noslēpumiem paveras pieeja viņa iekšējajam. Jo šīs važas piespiež cilvēku uzlūkot lietas un būtnes tā, kā tas atbilst viņa personiskajam veidam. No šī personiskā veida uzlūkot lietas slepenskolniekam ir jāklūst neatkarīgam, *brīvam*.

No pateiktā ir redzams, ka priekšraksti, kas nāk no slepenzinātnes, noteicoši iedarbojas dziļi uz visiekšējāko cilvēka dabu. Un priekšraksti par četrām nosauktajām īpašībām ir šādi priekšraksti. Tos vienā vai otrā formā var atrast visos garīgo pasauli vērā ņemošajos pasaules uzskatos. Ne jau no kaut kādām neskaidrām sajūtām šādu pasaules uzskatu dibinātāji ir devuši cilvēkiem šādus priekšrakstus. Drīzāk viņi to ir darījuši tādēļ, ka bija lieli iesvētītie. Savus tikumiskos priekšrakstus viņi ir formējuši vadoties no izzīņas. Viņi zināja, kā tie iedarbojas uz cilvēka smalkāko dabu, un gribēja, lai to atzīstošie varētu pakāpeniski izveidot šo smalkāko dabu. Dzīvot šādu pasaules uzskatu nozīmē, nozīmē strādāt ar savu paša garīgo pilnveidošanu. Un tikai tad, ja cilvēks to dara, viņš kalpo visai pasaulei. Pilnveidot sevi nekādā gadījumā nav savtīgums. Jo nepilnveidojies cilvēks ir arī nepilnīgs kalpotājs cilvēcei un pasaulei. Kopumam kalpo jo labāk, jo vairāk pats ir pilnveidojies. Te ir spēkā: “Ja roze pati rotājas, tā rotā arī dārzu”.

Tādēļ nozīmīgo pasaules uzskatu dibinātāji ir lielle iesvētītie. Tas, kas nāk no viņiem, plūst iekšā cilvēku dvēselēs. Un tādējādi līdz ar cilvēci uz priekšu tiek visa pasaule. Pilnīgi apzināti iesvētītie ir strādājuši pie šī cilvēces attīstības procesa. Viņu norādījumu saturu saprot tikai tad, ja ņem vērā, ka tie ir smelti no visdziļākās cilvēka dabas izzīņas. Lieli *zinātāji* bija šie iesvētītie, un viņu atziņas atstāja iespaidu uz cilvēces ideāliem. Bet cilvēks tuvojas šiem vadoņiem, ja paceļ sevi viņu augstumos ar savu paša attīstīšanu.

Ja kādam cilvēkam ir sākusies ēteriskā ķermeņa attīstība tajā veidā, kā tas iepriekš ir aprakstīts, tad viņam paveras pilnīgi jauna dzīve. Un viņam ar slepenskološanos īstajā laikā ir jāgūst apgaismību, kas padara viņu spējīgu tikt galā šajā jaunajā dzīvē. Piemēram, ar sešpadsmitlapu lotosa ziedu viņš garīgi redz augstākas pasaules tēlus. Tagad viņam ir jātieks skaidrībā, cik atšķirīgi ir šie tēli, atkarībā no tā, no kādiem priekšmetiem vai būtņēm tie ceļas. Pirmais, uz ko viņš var vērst uzmanību, ka uz zināmu šo tēlu veidu viņš var stipri iedarboties ar paša domām un sajūtām, uz citiem tēliem vispār nē, vai arī tomēr tikai ļoti nelielā mērā. Viena veida figūras mainās tūdaļ, kad aplūkotājam, tām parādoties, rodas doma: “tas ir skaisti” un tad apskata laikā šī doma pārveidojas šādā: “tas ir noderīgi”. – It īpaši tēliem, kas ceļas no minerāliem vai mākslīgi izgatavotiem priekšmetiem, piemīt īpatnība, ka tie mainās ar katru domu vai sajūtu, ko tiem pievērš aplūkotājs. Tas tā jau ir mazākā mērā ar tēliem, kas atbilst augiem; un vēl mazāk tas tā notiek ar tiem, kas atbilst dzīvniekiem. Arī šie tēli ir kustīgi un pilni dzīvības. Bet šis kustīgums tikai pa daļai ceļas no cilvēka domu un sajūtu ietekmes, otru daļu izraisa cēloņi, uz kuriem cilvēkam nav nekādas ietekmes. Bet visā šajā tēlu pasaulē parādās tāda formu šķira, kas iesākumā gandrīz pilnīgi ir ārpus iedarbības no cilvēka puses. Slepenskolnieks var par to pārliecināties, ka šie tēli nerodas ne no minerāliem, ne no mākslīgiem priekšmetiem, ne arī no augiem vai dzīvniekiem. Viņam nu, lai būtu pilnīgā skaidrībā, ir jāaplūko šos tēlus, par kuriem viņš zina, ka to cēlonis ir citu cilvēku jūtas, tieksmes, kaislības un tā tālāk. Bet arī attiecībā pret šiem tēliem viņš var atklāt, ka viņa domām un sajūtām tomēr ir, kaut arī salīdzinoši neliela, ietekme. Tēlu pasaulē vienmēr paliek zināms atlikums, uz kuru šī ietekme ir izzūdoši maza. – Jā, šis atlikums sākumā veido slepenskolnieka dzīves gājumu, pat ļoti lielu daļu no tā, ko viņš vispār redz. Šīs daļas dabu viņš var noskaidrot tikai tā, ka novēro pats *sevi*. Tur viņš atklāj, kādus tēlus ir izraisījis viņš pats. Tas, ko viņš pats dara, grib, vēlas un tā tālāk, izpaužas šādos tēlos. Kāda tieksme, kas viņā dzīvo, alkas, kas viņam ir, nodoms, ko viņš lolo un tā tālāk: tas viss parādās šādos tēlos. Jā, viss viņa raksturs izpaužas šādā tēlu pasaulē. Ar to cilvēks ar saviem apzinātajiem tēliem un sajūtām var veikt ietekmi uz visiem tēliem, kas nenāk no viņa paša; bet uz tām figūrām, ko izraisa viņš ar savu būtību, viņam vairs nav nekādas ietekmes, tikko tās caur viņu ir radītas. No teiktā tagad izriet, ka augstākajā vērošanā cilvēka iekšējais, paša tieksmju, alku un priekšstatu pasaule tieši tāpat parādās *ārējās* figūrās, kā pārējie priekšmeti un būtnes. Iekšējā pasaule augstākajai izzīņai kļūst par ārpasaulē daļu. Tā, it kā fiziskajā pasaulē būtu no visām pusēm aptverts ar spoguļiem un tā varētu apskatīt savu miesisko veidojumu, tā augstākajā pasaulē kā spoguļattēls pretī nostājas cilvēka dvēseliskā būtība.

Šajā attīstības pakāpē slepenskolniekam ir iestājies moments, kad viņš pārvar ilūziju, kas ceļas no personiskās ierobežotības. Viņš tagad var to, kas ir viņa personībā, novērot kā ārpasauli, kā agrāk viņš aplūkoja kā ārpasauli to, kas iedarbojās uz viņa maņām. Tā viņš pakāpeniski mācās, gūstot pieredzi, apieties ar sevi tā, kā agrāk viņš apgājās ar būtņēm ap sevi.

Ja cilvēka skats tiktu pavērts garapasaulei agrāk, pirms viņš pietiekošā veidā ir sagatavots šīm būtņēm, tad viņš sākumā stāvētu raksturotās savas paša dvēseles ainas priekšā kā pie mīklas. viņa paša tieksmju un kaislību tēli nostātos pretī formās, ko viņš sajūtu kā dzīvnieciskas vai – retāk – arī kā cilvēciskas. Šīs pasaules dzīvnieku tēli gan nekad nav tādi paši kā fiziskajā pasaulē, bet tomēr tiem ir attāla līdzība. Neievīngrināts novērotājs tos gan laikam uzskatītu par vienādiem. – Bet tagad, ieejot šajā pasaulē, ir jāapgūst pilnīgi jauna veida spriešana. Jo, neskatoties uz to, ka lietas, kas īstenībā pieder cilvēka iekšējajam, parādās kā ārpassaule, bez tam vēl tās parādās kā spoguļattēli tam, kas tās īstenībā ir. Ja, piemēram, tur ierauga kādu skaitli, tad to ir jālasa apgriezti kā spoguļattēlu. 265, piemēram, patiesībā nozīmē 562. Lode izskatās

tā, it kā stāvētu tās centrā. Tad šis iekšskats ir pareizā veidā jāpārtulko. Bet arī dvēseliskas īpašības parādās kā spoguļattēli. Vēlme, kas attiecas uz kaut ko ārēju, parādās kā tēls, kas pats kustas uz vēlošā pusi. Kaislības, kuru vieta ir cilvēka zemākajā dabā, var pieņemt dzīvnieku vai līdzīgu veidojumu formas, kas metas virsū cilvēkam. Patiesībā taču šīs kaislības tiecas uz āru; tās meklē savas apmierināšanas priekšmetu ārpusaulē. Bet šie meklējumi uz āru kaislību nesējam attēlojas *spoguļattēlā* kā uzbrukums.

Ja slepenskolnieks, pirms paceļas augstākam redzējumam, ar mierīgu, lietišķu pašnovērošanu ir iepazinis pats savas īpašības, tad arī tajā acumirkļī, kad viņam parādās savs iekšējais ārējā spoguļattēlā, viņš atradīs drosmi un spēku izturēties pret sevi pareizajā veidā. Cilvēki, kuri ar šādu pašpārbaudi nav pietiekami iepazinušies ar savu iekšējo, spoguļattēlā *sevi* nepazīs un uzskatīs to par svešu realitāti. Šis skats viņus arī iebaidīs un viņi pārliecinās sevi, tāpēc ka nespēs šo lietu panest, ka tas viss esot tikai tāds fantāzijas ražojums, kam ne uz ko nav jāved. Abos gadījumos cilvēks ar savu nenobriedušo nonākšanu līdz zināmai attīstības pakāpei stāvētu liktenīgi kļūmīgi paša augstākās veidošanās ceļā.

Ir caurcaurēm nepieciešams, lai slepenskolnieks izietu cauri paša dvēseles garīgajam skatam, lai izlauztos līdz kam augstākam. Jo pašam sevī taču ir tas garīgi-dvēseliskais, par ko viņš vislabāk var spriest. Ja viņš vispirms ir iemantojis kārtīgas zināšanas par savu personību fiziskajā pasaulē un ja viņam *vispirms* parādās šīs personības *tēls* augstākajā pasaulē, tad var abas salīdzināt. Viņš var augstāko attiecināt uz jau pazīstamo un tā spēj iesākt ar stingru pamatu. Turpretī ja viņam parādītos vēl tik daudz citu garīgu būtību, tad viņš to īpatnībām un būtībai sākumā nespētu dot nekādu izskaidrojumu. Viņš drīz sajustu pamatu zem kājām grīļojamies. Tādēļ nevar vien pietiekami bieži tikt uzsvērts, ka drošā pieeja augstākajai pasaulei ir tā, kas ved caur paša būtības pamatīgu izziņu un novērtējumu.

Tāpat garīgi *tēli* ir tie, ko cilvēks sastop vispirms savā ceļā uz augstāko pasauli. Jo realitāte, kas atbilst šiem tēliem, taču ir *viņā pašā*. Tādēļ nobriedušam ir jābūt slepenskolniekam, lai šajā pirmajā pakāpē nepieprasītu rupjas realitātes, bet gan uzlūkotu tēlus kā pareizo. Bet *iekšā* šajā tēlu pasaulē viņš drīz iepazīst kaut ko jaunu. Viņa *zemākā esība* stāv viņa priekšā tikai kā spoguļtēls; bet iekšā šajā spoguļtēlā parādās *augstākās esības* realitāte. No zemākās personības tēla kļūst redzams augstākā Es veidojums. Un tikai no pēdējā vērpjas pavedieni uz citām augstākām garīgām realitātēm.

Un tagad ir pienācis laiks, lai pielietotu divlapu lotosa ziedu acu rajonā. Ja tas sāk kustēties, tad cilvēks atklāj iespēju savu augstāko Es saistīt ar augstākstāvošām garīgām būtībām. Plūsmas, kas nāk no šī lotosa zieda, kustas uz augstākām realitātēm tā, ka atbilstošās kustības cilvēkam ir pilnīgi apzinātas. Kā gaisma padara redzamus acīm fiziskos priekšmetus, tā šīs plūsmas – augstāko pasauli garīgās būtnes.

Iedziļinoties garazinātniskas izcelsmes priekšstatos, kas satur sevī pamatpatiesības, skolnieks mācās iekustināt un diriģēt plūsmas no acu lotosa zieda.

Kas ir veselīgs spriešanas spēks, skaidra, loģiska skološanās, tas it īpaši pierādās šajā attīstības pakāpē. Ja apdomā, ka augstākā esība, kas līdz šim kā dīglis, neapzināti ir snaudusi cilvēkā, tagad piedzimst apzinātai esamībai. Ne jau tikai tēlainā, bet gan pilnīgi reālā nozīmē te ir darīšana ar *piedzimšanu* garīgajā pasaulē. Un piedzimušajai būtnei, augstākajai esībai ir jānāk pasaulē ar visiem nepieciešamajiem orgāniem un spējām, ja tā grib būt dzīvotspējīga. Tāpat kā dabai ir jāparūpējas, lai bērns nāktu pasaulē ar labi izveidotām ausīm un acīm, tāpat cilvēka pašattīstības likumiem ir jāparūpējas, lai viņa augstākais Es uzsāktu esamību ar nepieciešamajām spējām. Un šie likumi, kas nodrošina paša gara augstāko orgānu izveidošanos, nav nekas cits kā fiziskās pasaules veselīgie saprāta un morāles likumi. Kā mātes klēpī nobriest bērns, tā fiziskajā esībā – garīgais cilvēks. Bērna veselība ir atkarīga no dabas likumu normālas darbības mātes klēpī. Garīgā cilvēka veselību tādā pašā veidā nosaka parastā saprāta likumi un fiziskajā dzīvē darbīgais prāts. Nevar dzemdēt veselu augstāko Es neviens, kurš veselīgi nedzīvo un nedomā fiziskajā pasaulē. Dabai un saprātam atbilstoša dzīve ir pamats jebkurai patiesai garīgai

attīstībai. – Tāpat kā bērns jau mātes klēpī dzīvo atbilstoši dabas spēkiem, ko viņš pēc piedzimšanas uztver ar saviem maņu orgāniem, tā cilvēka augstākais Es jau fiziskās esamības laikā dzīvo pēc garīgās pasaules likumiem. Un kā bērns no neskaidras dzīvības sajūtas iegūst atbilstošos spēkus, tāpat to cilvēks var arī ar garīgās pasaules spēkiem, vēl pirms viņa augstākā esība ir piedzimusī. Jā, viņam tas *ir jādara*, ja tai ir jānāk pasaulē kā pilnībā attīstītai būtnei. Tas nebūtu pareizi, ja kāds teiktu: es nevaru pieņemt slepenzinātnes mācības, pirms es pats neredzu. Jo bez iedziļināšanās garapētniecībā viņš vispār nevar nonākt līdz patiesām augstākajām atziņām. Viņš tad būtu tāda pašā stāvoklī kā bērns mātes klēpī, kurš atteiktos lietot spēkus, kas viņam nāk no mātes, un gribētu gaidīt, kamēr var tos sagādāt pats. Tāpat kā bērna dīglis dzīvības sajūtā pieredz pasniegtā pareizību, tāpat vēl neredzošais cilvēks pieredz garazinātnes mācību patiesumu. Ir kāda atziņa šajās mācībās, kas balstās uz patiesuma sajūtu un skaidru, veselīgu, vispusīgi spriedošu saprātu, kaut arī garīgās lietas vēl neredz. Vispirms mistiskās atziņas ir jāiemācās un tieši ar šo mācīšanos jāsaprotas redzēšanai. Cilvēks, kurš ir nonācis līdz redzēšanai, pirms viņš šādā veidā ir iemācījies, līdzinātos bērnam, kas gan būtu piedzimis ar acīm un ausīm, bet bez smadzenēm. Viņa priekšā izplestos visa krāsu un skaņu pasaule; bet viņš ar to neko nevarētu iesākt.

Kas tāvad cilvēkam pirms tam bija saprotams ar viņa patiesības sajūtu, ar saprātu un sapratni, tas attēlotajā slepenskološanās pakāpē kļūst par paša pārdzīvojumu. Tagad viņam ir tiešas zināšanas par savu augstāko esību. Un viņš mācās atzīt, ka šī augstākā esība ir saistīta ar augstāka veida garīgām būtībām un veido ar tām vienu vienotību. Viņš tāvad redz, kā zemākā esība ceļas no kādas augstākas pasaules. Un viņam parādās, ka viņa augstākā daba pārdzīvo zemāko. No šī brīža viņš pat var atšķirt sevī pārejošo no paliekošā. Tas nenozīmē neko citu, ka viņš mācās saprast mācību par augstākās esības iemiesošanos (inkarnēšanos) zemākā no paša pieredzes. Tagad viņam kļūst skaidrs, ka viņš ir iesaistīts augstākā garīgā kopsakarībā, ka viņa īpašības, viņa likteni nosaka šī kopsakarība. Viņš mācās atzīt *savas dzīves likumu*, karmu. Viņš saprot, ka viņa zemākā esība, kā to patlaban nosaka viņa esamība, ir tikai viens no tēliem, ko var pieņemt viņa augstākā būtība. Un viņš ierauga savā priekšā iespēju strādāt ar sevi no savas augstākās esības, kur viņš var kļūt arvien pilnīgāks un pilnīgāks. No šā brīža viņš arī var saprast lielās atšķirības starp cilvēkiem attiecībā uz viņu pilnības pakāpi. Viņš apzināsies, ka ir viņam pāri stāvoši cilvēki, kas jau ir sasnieguši pakāpes, kas ir viņa priekšā. Viņš atzīst, ka šādu cilvēku mācības un darbi ceļas no augstākas pasaules inspirācijām. Par to viņš pateicas pirmajam paša ieskatam augstākajā pasaulē. Tas, ko sauc par “cīvēces lielajiem iesvētītajiem”, viņam tagad sāks kļūt par faktu.

Tās ir dāvanas, par ko slepenskolnieks šajā pakāpē pateicas savai attīstībai: ieskats augstākajā esībā, mācībā par šīs augstākās esības iemiesošanos jeb inkarnēšanos zemākā, likumā, pēc kura tiek regulēta dzīve fiziskajā pasaulē pēc garīgām kopsakarībām – karmas likumā – un beidzot – lielo iesvētīto esamībā.

Tādēļ arī par skolnieku, kurš ir sasniedzis šo pakāpi, saka, ka viņam pilnīgi ir pazudušas *šaubas*. Ja iepriekš viņš varēja iegūt uz saprāta pamatiem un veselīgu domāšanu balstītu ticību, tad tagad šīs ticības vietā stājas pilnas zināšanas un ne ar ko nesatricināma atziņa.

Reliģijas savās ceremonijās, sakramentos un rituālos ir devušas ārēji redzamus augstāko garīgo procesu un būtņu attēlus. Tikai tas, kurš vēl nav izpratis lielo reliģiju dziļumus, var to nesaprast. Bet kurš pats ieskatās garīgajā realitātē, tas sapratīs šo ārēji redzamo darbību lielo nozīmi. Un viņam tad reliģiskā kalpošana pati kļūs par attēlu saskarsmei ar garīgi augstākstāvošu pasauli.

Ir redzams, kādā veidā slepenskolnieks, sasniedzot šo pakāpi, tiešām ir kļuvis par jaunu cilvēku. Tagad viņš var pakāpeniski nobriest tam, lai ar sava ēteriskā ķermeņa plūsmām diriģētu īsteno augstāko dzīvības elementu un lai līdz ar to sasniegtu augstu brīvību no sava fiziskā ķermeņa.

Izmaiņas slepenskolnieka sapņu dzīvē

Zīme, ka slepenskolnieks ir sasniedzis vai arī drīz sasniegs iepriekšējā nodaļā aprakstīto attīstības pakāpi, ir izmaiņas, kas notiek viņa sapņu dzīvē. Pirms tam sapņi bija jucekļīgi un patvaļīgi. Tagad tiek sāk pieņemt regulāru raksturu. To tēli kļūst jēgpilni kopsakarīgi kā ikdienišķās dzīves priekšstati. Tajos var pamanīt likumu, cēloni un iedarbību. Un arī sapņu saturs izmainās. Ja pirms tam uztver tikai dienišķās dzīves izskaņas, pārveidotus apkārtējos iespaidus vai sava paša ķermeņa stāvokļus, tad tagad parādās tēli no pasaules, kas pirms tam bija nezināma. Iesākumā gan paliek sapņu dzīves *vispārējais raksturs*, ciktāl sapnis atšķiras no nomoda priekšstata ar to, ka dod *simboliski* to, ko grib izteikt. Uzmanīgam spriedējam par sapņu dzīvi šis simboliskums nevar palikt nepamanīts. Piemēram, sapņo par to, ka ir notverts kāds pretīgs dzīvnieks un rokai ir nepatīkama sajūta. Pamostas un pamana, ka rokā tur satvertu segas stūri. Tātad uztvere neizpaužas neizpušķoti, bet gan caur raksturoto simbolu. – Vai arī sapņo, ka no kāda bēg; pie tam sajūt bailes. Pamostoties izrādās, ka miega laikā bija uznākušas sirdsklauves. Kuņģis, kas ir piebāzts ar grūti sagremojamiem ēdieniem, ir cēlonis bailes uzdzenošiem sapņu tēliem. Arī guloša cilvēka apkārtne notiekošais atspoguļojas sapnī kā simboli. Pulksteņa sitieni var radīt bildi par karavīru grupu, kas, bungas sitot, maršē garām. Apkritis krēsls var būt cēlonis veselai sapņu drāmai, kur kritiena troksnis atspoguļojas kā šāviens, un tā tālāk. – Šāds izpaušmes simbolisks veids piemīt arī sakārtotajam sapnim cilvēkam, kura ēteriskais ķermenis sāk attīstīties. Bet tas vairs neatspoguļo tikai kailus fiziskās apkārtnes vai paša jutekliskās miesas faktus. Tāpat kā regulāri kļūst tie sapņi, kuru izcelsmei ir jāpateicas šīm lietām, tā iejaucas arī tādi sapņu tēli, kas ir citas pasaules lietu un attiecību izpaušme. Te vispirms tiek gūta pieredze, kas parastajai dienas apziņai nav pieejama. – Bet nekādā gadījumā nedrīkst domāt, ka kāds patiess mistiķis lietas, ko viņš šādā veidā pārdzīvo sapņos, jau padara par pamatu kaut kādiem noteicošiem ziņojumiem no augstākās pasaules. Šādi sapņu pārdzīvojumi ir uzskatāmi tikai par pirmajiem augstākās attīstības *simptomiem*. – Drīz kā tālākas sekas parādās arī fakts, ka sapņojoša slepenskolnieka tēli vairs nav, kā agrāk, atrauti no apdomājošā saprāta vadības, bet gan tiek tā regulēti un sakārtoti pārskatīti, tāpat kā nomoda apziņas priekšstati un sajūtas. Jo arvien vairāk un vairāk izzūd atšķirība starp sapņojošo apziņu un šo nomoda stāvokli. Sapņojošais šī vārda pilnā nozīmē sapņošanas laikā ir nomodā; tas nozīmē, viņš jūtas savu tēlaino priekšstatu kungs un vadonis.

Sapņošanas laikā cilvēks tiešām atrodas pasaulē, kas ir atšķirīga no tās, kas paveras viņa fiziskajām maņām. Tikai cilvēks ar neattīstītiem garīgajiem orgāniem nespēj no šīs pasaules izveidot neko citu, kā tikai raksturotos jucekļīgos priekšstatus. Tā viņam eksistē tikai tā, kā pastāvētu jutekliskā pasaule būtnei, kam ir tikai paši sākotnējie acu aizmetņi. Tādēļ arī cilvēks nevar šajā pasaulē saskatīt neko vairāk, kā tikai parastās dzīves atdarinājumus un atspoguļojumus. Bet tos viņš sapnī var redzēt tādēļ, ka viņa dvēsele pati savas dienas uztveres kā tēlus iezīmē iekšā vielā, no kā sastāv šī cita pasaule. Protī, ir jābūt skaidrībā par to, ka cilvēks līdztekus savai parastajai apzinātajai dienas dzīvei vada arī vēl otru neapzinātu iezīmētajā citā pasaulē. Visu, ko viņš uztver un domā, viņš iegravē kā nospiedumus šajā pasaulē. Šos nospiedumus gan var redzēt tikai tad, kad ir attīstīti lotosa ziedi. Bet katram cilvēkam ir kaut vai pieticīgi lotosa ziedu aizmetņi. Dienas apziņas laikā viņš ar tiem nevar neko uztvert, jo to iespaidi viņam ir ļoti vāji. Tas ir līdzīga iemesla dēļ, kāpēc dienā nevar saskatīt zvaigznes. Tās neparādās uztverei pret vareni iedarbīgo saules gaismu. Tā vājie garīgie iespaidi neparādās pret fizisko maņu spēkpilnajiem iespaidiem. Kad nu miega laikā ārējo maņu vārti ir slēgti, tad jucekļīgi atmirdz šie iespaidi. Un sapņojošais tad uztver citā pasaulē gūtās pieredzes. Bet, kā jau teikts, iesākumā šīs pieredzes nav nekas cits, kā tas, ko ar fiziskajām maņām saistītā priekšstatīšanās pati ir iegravējusi garīgajā pasaulē. – Tikai attīstītie lotosa ziedi padara iespējamu, ka tur tiek atzīmēti paziņojumi, kas nepieder fiziskajai pasaulei. Un ar attīstīto ēterisko ķermeni tad rodas pilnas zināšanas par šiem, no citām pasaulēm nākošajiem ierakstiem. – Līdz ar to ir sākusies cilvēka saskarsme jaunā pasaulē. Un tagad cilvēkam – ar slepenskološanās norādījumiem – vispirms ir jāsasniedz dubulta mērķis. Vispirms viņam ir

jāklūst iespējamam pavisam pilnīgi, kā nomodā, uztvert sapņos izdarītos novērojumus. Ja viņš to ir sasniedzis, tad tiks vadīts uz to, lai veiktu tos pašus novērojumus arī parastā nomoda laikā. Viņa uzmanība pret garīgiem iespaidiem te vienkārši tiks tā noregulēta, ka šiem iespaidiem vairs nebūs jāpazūd pret fiziskajiem, bet gan tie varēs būt *līdztekus* un nemitīgi reizē ar tiem.

Ja slepenskolnieks ir iemantojis šo spēju, tad viņa garīgo acu priekšā parādās kaut kas no tās gleznas, kas tika aprakstīta iepriekšējā nodaļā. Kopš šā brīža viņš var uztvert, kas pastāv garīgajā pasaulē kā cēlonis fiziskajai. Un galvenais – viņš var pamanīt šajā pasaulē savu augstāko esamību. – Tagad viņa nākošais uzdevums ir zināmā mērā ieaukt šajā savā augstākajā esamībā, tas ir, tiešām uzlūkot to par savu patieso būtību un arī izturēties tam atbilstoši. Arvien vairāk viņš tagad gūst priekšstatu un dzīvīgu sajūtu par to, ka viņa fiziskā miesa un tas, ko viņš pirms tam sauca par savu “es”, vairāk ir tikai augstākā Es darbarīks. Viņš iegūst tādu sajūtu par savu zemāko esamību, kā tas maņu pasaulē ierobežotam cilvēkam ir pret kādu darbarīku vai braucamlīdzekli, ko viņš izmanto. Tāpat kā tas mašīnu, kurā brauc, nepieskaita savam “es”, arī ja saka: “Es braucu” līdzīgi kā “es eju”, tāpat arī attīstītam cilvēkam, kad viņš saka: “Es ieeju pa durvīm” īstenībā ir priekšstats: “Es ienesu pa durvīm savu miesu”. Tikai tam jābūt priekš viņa tik pašsaprotamam jēdzienam, ka viņš ne uz mirkli nezaudē stingro pamatu zem kājām fiziskajā pasaulē, ka tā dēļ nekad neparādās atsvešinātības sajūta pret maņu pasauli. Ja slepenskolnieks negrib kļūt par pļāpu vai fantazētāju, tad viņš ar augstāko apziņu nedrīkst savu dzīvi fiziskajā pasaulē padarīt nabadzīgāku, bet gan bagātāku, kā to bagātina tas, kurš savu kāju vietā izmanto vilcienu, lai paveiktu kādu ceļu.

Kad slepenskolnieks ir ticis līdz šādai dzīvei savā augstākajā Es, tad – vai drīzāk jau augstākās apziņas apgūšanas laikā – viņam kļūst skaidrs, kā viņš var pamodināt esamībai garīgo uztveres spēku sirds rajonā radītajā orgānā un kā ar to vadīt iepriekšējās nodaļās raksturotās plūsmas. Šis uztveres spēks ir augstāka vieliskuma elements, kas izplūst no minētā orgāna un mirdzošā skaistumā plūst caur kustīgajiem lotosa ziediem un arī citiem izveidotā ēteriskā ķermeņa kanāliem. No turienes tas staro uz āru apkārtējā garīgajā pasaulē un padara to garīgi redzamu, kā no ārpuses priekšmetus apspīdošā saules gaisma padara fiziski redzamus tos.

Kā šis uztveres spēks tiek radīts sirds orgānā, tas var tikai pakāpeniski tikt saprasts pašā veidošanas gaitā.

Skaidri kā priekšmeti un būtnes garīgā pasaule kļūst uztverama īstenībā tikai cilvēkam, kurš šādā veidā raksturoto uztveres orgānu caur savu ēterisko ķermeni var raidīt ārpusē tā, lai ar to apgaismotu lietas. – No tā redzams, ka pilnīga apziņa par kādu garīgās pasaules lietu var rasties tikai ar nosacījumu, ka cilvēks pats met uz to garīgo gaismu. Patiesībā “Es”, kurš rada šo uztveres orgānu, nemaz nedzīvo fiziskajā cilvēka ķermenī, bet gan, kā tas ir ticis parādīts, ārpus tā. Sirds orgāns tikai ir vieta, kurā cilvēks no ārpuses aizdedz šo garīgo gaismas orgānu. Ja viņš to neaizdedz, bet kādā citā vietā, tad turpat radītajām garīgajām uztverēm nebūtu nekādas kopsakarības ar fizisko pasauli. Bet cilvēkam taču visu augstāko garīgo tieši ir jāattiecina uz fizisko pasauli un caur sevi jāiedarbojas uz pēdējo. Sirds orgāns ir tieši tas, caur kuru augstākais Es padara juteklisko esamību par savu darbarīku, un no kura šis pēdējais tiek lietots.

Sajūta, kāda attīstītam cilvēkam ir par garīgās pasaules lietām, ir citāda, nekā tā, kāda piemīt maņu cilvēkam pret fizisko pasauli. Pēdējais jūtas zināmā maņu pasaules vietā, un uztvertie priekšmeti viņam ir “ārpuse”. Turpretī garīgi attīstītais cilvēks jūtas kā savienots ar garīgo savas uztveres priekšmetu, kā tā “iekšienē”. Viņš tiešām gara telpā ceļo no vietas uz vietu. Tādēļ slepenzinātnes valodā viņu sauc arī par “ceļotāju”. Iesākumā viņš nekur nav kā mājās. – Ja paliktu tikai pie šīs ceļošanas, tad viņš garīgajā telpā nevarētu nevienu lietu tiešām noteikt. Kā kādu priekšmetu vai vietu fiziskajā telpā nosaka ar to, ka sāk ar kādu zināmu punktu, tā tam jābūt arī sasniegtajā citā pasaulē. Arī tur kaut kur ir jāmeklē vieta, ko vispirms pilnīgi precīzi izpēta un garīgi padara par savu īpašumu. Šajā vietā ir jādibina sev garīgu dzimteni, un tad visu pārējo jāattiecina pret šo dzimteni. Arī fiziskajā pasaulē dzīvojošais cilvēks visu taču redz tā,

kā to nes sev līdzīgu viņa fiziskās dzimtenes priekšstatu. Berlīnietis negribot apraksta Londonu citādāk nekā parīzietis. Tikai ar garīgo dzimteni tomēr ir citādāk nekā ar fizisko. Pēdējā ir iedzimis bez paša līdzdalības, tajā jaunības laikā instinktīvi ir uzņemti rinda priekšstatu, ar kuriem negribot turpmāk viss tiek skaidrots. Bet garīgā dzimtene ir ar pilnu apziņu paša izveidota. Tādēļ arī no tās vadoties var spriest pilnā, skaidrā brīvībā. – Šo garīgās dzimtenes veidošanu garazinātnes valodā sauc par “būvēt patvērumu”.

Garīgais redzējums šajā pakāpē vispirms izplešas pār fiziskās pasaules garīgajiem prettēliem, ciktāl šie prettēli atrodas tā saucamajā astrālajā pasaulē. Šajā pasaulē atrodas viss tas, kas pēc savas būtības līdzinās cilvēciskajām tieksmēm, sajūtām, alkām un kaislībām. Jo pie visām cilvēku aptverošajām maņu lietām pieder arī spēki, kas ir radnieciski ar šiem cilvēciskajiem. Piemēram, kādam kristālam formu izlej spēki, kas attiecībā pret augstāku uzskatu izturas kā dziņa, kas darbojas cilvēkā. Līdzīgi spēki dzen sulu caur auga audiem, liek atplaukt puķēm, dīgt sēklām. Visi šie spēki garīgajiem uztveres orgāniem, kas attīstās, tāpat iegūst formu un krāsu, kā forma un krāsa ir fiziskās pasaules priekšmetiem fiziskajām acīm. Slepenskolnieks attēlotajā savas attīstības pakāpē redz ne tikai kristālu, augu, bet gan arī raksturotos garīgos spēkus. Un viņš redz cilvēciskās un dzīvnieciskās dziņas ne tikai no to nesēju fiziskajām dzīves izpausmēm, bet gan arī tieši kā lietas, kā fiziskajā pasaulē viņš redz galdus un krēslus. Viena kāda dzīvnieka vai cilvēka instinktu, dziņu, vēlmju, kaislību pasaule kļūst par astrālu mākonu, kurā tiek ietīta šī būtne, par auru.

Tālāk gaišreģis šajā savas attīstības pakāpē uztver arī lietas, kas gandrīz vai pilnīgi nav pieejamas jutekliskajai izpratnei. Var, piemēram, pamanīt astrālo atšķirību starp kādu telpu, kas ir pildīta ar zemu noskaņotiem cilvēkiem, un kādu, kurā atrodas cēli domājošas personas. Kādā slimnīcā ir cita ne tikai fiziskā, bet arī garīgā atmosfēra, nekā kādā deju zālē. Kādā tirdzniecības pilsētā ir cits astrālais gaiss nekā universitātes pilsētā. Iesākumā gaišredzīga kļuvušā cilvēka uztveres spējas pret šādām lietām būs tikai vāji attīstītas. Tās pret nosauktajām lietām izturēsies tā, kā maņu cilvēka sapņojošā apziņa pret viņa nomoda apziņu. Bet pakāpeniski tā pilnīgi pamodīsies arī šajā pakāpē.

Augstākais sasniegums gaišreģim, kurš ir sasniedzis raksturoto redzēšanas pakāpi, ir tas, kur viņam parādās dzīvniecisko un cilvēcisko dziņu un kaislību pretdarbības. Mīlestības pilnai rīcībai ir citāda astrāli pavadošā parādība, nekā tādai, kas rodas no naida. Bezjēdzīga iekāre bez sevis vēl attēlo arī pretīgu astrālu prettēlu, turpretī uz kaut ko augstu vērsta sajūta – skaistu. Šie prettēli fiziskās cilvēka dzīves laikā ir tikai vāji redzami. Jo dzīve fiziskajā pasaulē ierobežo to stiprumu. Vēlme pēc kāda priekšmeta rada, piemēram, arī šādu spoguļattēlu bez tā, kā šī vēlme pati parādās astrālajā pasaulē. Bet ja vēlme līdz ar fiziskā priekšmeta iegūšanu tiek apmierināta, vai vismaz pastāv iespējamība šādi apmierināšanai, tad prettēls būs tikai ļoti vājš atspīdums. Pilno spēku tas iegūst tikai pēc cilvēka nāves, kad dvēselei, atbilstoši tās dabai, vēl ir jālolo šādu vēlmi, bet vairs nevar to apmierināt, jo tam trūkst gan priekšmets, gan arī fizisko orgānu. Jutekliski orientētam cilvēkam arī pēc nāves, piemēram, būs kāre pēc kulināriem gardumiem. Bet tagad viņam pietrūkst iespējas gūt tam apmierinājumu, jo nav taču vairs mutes. Sekas tam ir, ka vēlme rada īpaši spēcīgu prettēlu, kas tad moka dvēseli. Šo pieredzi ar prettēliem zemākajām dvēselēm pēc nāves sauc par pārdzīvojumiem dvēseļu valstībā, īpaši kārtību vietās. Tās pazūd tikai tad, kad dvēsele ir šķīstījies no visām uz fizisko pasauli vērstajām kārtībām, alkām. Tikai tad šī dvēsele paceļas augstākās jomās (gara pasaulē). – Kaut arī šie prettēli vēl fiziski dzīvojošam cilvēkam ir vāji: tie tomēr pastāv un pavada viņu kā alku-dīgli kā komētu pavada tās aste. Un gaišreģis var tos redzēt, kad ir sasniedzis atbilstošo attīstības pakāpi.

Visās šādās pieredzēs un visās tajās, kas ir radniecīgas tām, dzīvo slepenskolnieks stadijā, kura tika aprakstīta. Līdz vēl augstākiem garīgiem pārdzīvojumiem viņš šajā attīstības pakāpē nevar tikt. No turienes viņam ir jākāpj vēl augstāk.

Apziņas kontinuitātes sasniegšana

Cilvēka dzīve norisinās trīs stāvokļu nomaiņā. Tie ir: nomods, sapņu pildīts miegs un miegs bez sapņiem. Var saprast kā nonāk līdz garīgo pasaulu augstākām atziņām, ja izveido sev priekšstatu, kādām izmaiņām jānotiek attiecībā uz šiem trīs stāvokļiem cilvēkam, kurš meklē šādas atziņas. Pirms cilvēks ir veicis skološanos šīm atziņām, viņa apziņa nemitīgi tiek pārtraukta ar miega fāzēm. Šo paužu laikā dvēsele neko nezina par ārpasauli un arī pati par sevi. Tikai uz zināmu laiku no vispārējās bezapziņas jūras uznirst sapņi, kas sasaistās ar norisēm ār pasaulē vai ar savas miesas stāvokļiem. Iesākumā sapņos redz tikai īpašu sapņu dzīves izpausmi, un tādēļ vispār runā tikai par diviem stāvokļiem: gulēšana un nomods. Bet slepenzinātnē sapnim ir patstāvīga nozīme blakus abiem pārējiem stāvokļiem. Iepriekšējā nodaļā tika aprakstīts, kādas izmaiņas norisinās sapņu dzīvē cilvēkam, kurš uzsāk pacelšanos uz augstākajām atziņām. Viņa sapņi zaudē beznozīmīgo, neregulāro un bezsakarīgo raksturu un arvien vairāk un vairāk kļūst par sakārtotības pilnu, kopsakarīgu pasauli. Tālākās attīstības gaitā šī no sapņu pasaules dzimusi jaunā pasaule tad ne tikai neatpaliek no ārējās jutekliskās realitātes iekšējā patiesīgumā, bet tajā arī atklājas fakti, kas vārda pilnā nozīmē attēlo augstāku realitāti. Jutekliskajā pasaulē visur ir paslēpti noslēpumi un mīklas. Šī pasaule gan parāda zināmu augstāko faktu iedarbības; tikai cilvēks, kas ierobežo savas uztveres tikai ar maņām, nevar izlauzties līdz to *cēloņiem*. Slepenskolniekam attēlotajā, no sapņu dzīves izveidotajā, bet nekādā gadījumā viņam tādā paliekošā stāvoklī, šie cēloņi daļēji atklājas. – Viņš gan šīs atklāsmes nedrīkst uzskatīt par patiesām atziņām tikmēr, kamēr viņam tās pašas lietas neparādās arī parastās nomoda dzīves laikā. Bet arī līdz tam viņš nonāk. Viņš attīstās līdz tam, lai stāvokli, ko vispirms ir radījis no sapņu dzīves, pārņemtu arī nomoda apziņā. Tad maņu pasaule viņam ir bagātināta ar kaut ko pavisam jaunu. Kā cilvēks, kas ir piedzimis aklus un ticis operēts, redzīgs kļuvis visas lietas ap sevi pamana bagātinātas ar acu uztverēm, tā augstākminētajā veidā gaišredzīgs kļuvis cilvēks saskata visu savu apkārtējo pasauli ar jaunām īpašībām, lietām, būtnēm, un tā tālāk. Kopš šī brīža viņam vairs nav jāgaida uz sapņiem, lai dzīvotu citā pasaulē, bet gan viņš var vienmēr, kad tas ir piemēroti, pārcelties attēlotajā stāvoklī uz augstāku uztveri. Viņam tad šim stāvoklim ir līdzīga nozīme, kā parastajā dzīvē ir ar lietu uztveri lietojot maņas vai neliekot maņas lietā. Var patiesā nozīmē teikt: slpenskolnieks atver savas dvēseles maņas, un viņš skata lietas, kam miesiskajām maņām ir jāpaliek slēptām.

Šis slepenskolniekam ir tikai pārejas stāvoklis uz vēl augstākām izziņas pakāpēm. Ja viņš turpina savus slepenskološanās vingrinājumus, tad pēc piemērota laika atklās, ka aprakstītās radikālās izmaiņas notiek ne tikai ar viņa sapņu dzīvi, bet ka pārveidošanās aptver arī viņa iepriekš bezsapņu dziļo miegu. Viņš pamana, ka pilnīgo bezapziņas stāvokli, kādā viņš agrāk atradās šī miega laikā, pārtrauc atsevišķi apzināti pārdzīvojumi. No vispārējās miega tumsības uznirst tāda veida uztveres, kādas viņš agrāk nav zinājis. Dabiski, ka nav viegli aprakstīt šīs uztveres, jo mūsu valoda ir radīta tikai maņu, jutekliskajai pasaulei, un tādēļ tikai tuvināti var atrast vārdus tam, kas šai maņu pasaulei vispār nepieder. Taču iesākumā tomēr nākas lietot vārdus augstāko pasaulu aprakstīšanai. Tas var notikt tikai tādējādi, ka daudz kas tiek izteikts līdzībās. Bet tā kā viss pasaulē ir savstarpēji radniecīgs, tad tā arī var darīt. Lietas un būtnes augstākajās pasaulēs ar maņu pasaules lietām ir radniecīgas vismaz tiktāl, ka ar labu gribu kaut kādu priekšstatu par šīm augstākajām pasaulēm var sasniegt arī ar maņu pasaulē pierastajiem vārdiem. Tikai vienmēr ir jāapzinās, ka daudz kam šādos pārjutelisko pasaulu aprakstos ir jābūt līdzībām un simboliem. – Tādēļ arī pati slepenskološanās tikai daļēji notiek parastās valodas vārdos; bez tam skolnieks savai augšupejai mācās vēl vienu it kā pašsaprotami rodošos simbolisku izteiksmes veidu. To ir jāapgūst slepenskološanās laikā. Bet tas nekavē, lai arī ar parastiem aprakstiem, kādi tie tiek doti šeit, varētu kaut ko uzzināt par augstāko pasaulu dabu.

Ja grib dot kādu priekšstatu par augstāk minētajiem pārdzīvojumiem, kas iesākumā uznirst no bezapziņas jūras dziļā miega laikā, tad vislabāk tos var salīdzināt ar sava veida *dzirdēšanu*. Var

runāt par uztvertām skaņām un vārdiem. Tāpat kā sapņojošā miega pārdzīvojumus trāpīgi var apzīmēt kā sava veida *redzēšanu* salīdzinājumā ar maņu uztverēm, tāpat dziļā miega faktus var salīdzināt ar ausu gūtiem iespaidiem. (Tikai kā starppiezīmi jāpasaka, ka *redzēšana* arī garīgajām pasaulēm ir augstākais. Krāsas arī *šajā pasaulē* ir kaut kas augstāks nekā skaņas un vārdi. Bet tas, ko slepenskolnieks no šīs savas skološanās pasaules uztver *vispirms*, vēl nav *augstākās krāsas*, bet gan zemākās skaņas. Tikai tādēļ, ka cilvēks pēc savas vispārējās attīstības jau ir piemērotāks pasaulei, kas atklājas sapņojošajā miegā, viņš reizē tūdaļ uztver arī krāsas. Augstākajai pasaulei, kura atsedzas dziļajā miegā, viņš ir piemērots vēl mazāk. Tādēļ tā viņam vispirms atklājas skaņas un vārdos; vēlāk viņš var arī te pacelties līdz krāsām un formām.)

Kad nu slepenskolnieks pamana, ka viņam ir šādi pārdzīvojumi dziļajā miegā, tad iesākumā tas ir viņa uzdevums, padarīt tos tik noteiktus un skaidrus, cik iespējams. Sākumā tas ir ļoti grūti; jo šajā stāvoklī pārdzīvotā uztveres iesākumā ir ārkārtīgi nelielas. Pēc pamošanās gan zina, ka kaut kas ir pārdzīvots; bet kas tas ir bijis, tas paliek pilnīgi neskaidrs. Svarīgākais šī sākumstāvokļa laikā ir palikt mierīgam un atbrīvotam un ne uz mirkli neiekrist kaut kādā nemierā un nepacietībā. Tie jebkurā gadījumā iedarbojas tikai kaitīgi. Tie nekad nevar paātrināt tālāko attīstību, bet gan tikai kavēt. Tā sacīt, mierīgi ir jāļaujas tam, kas tev tiek dots vai uzdāvināts; visam vardarbīgam ir jāizpaliek. Ja kādu laiku miega pārdzīvojumus nevar uztvert, tad pacietīgi jāgaida, kamēr tas kļūs iespējams. Jo šis mirklis noteikti reiz pienāks. Un ja pirms tam bija pacietīgs un pašlāvīgs, tad šīs uztveres spējas paliek kā drošs īpašums, kamēr, rīkojoties vardarbīgi, tās gan vienreiz var parādīties, bet tad atkal pilnīgi pazust uz ilgāku laiku.

Ja uztveres spējas ir iestājušās, un miega pārdzīvojumi stāv skaidri un noteikti apziņas priekšā, tad uzmanību jāpievērš sekojošajam. Šajos pārdzīvojumos pavisam precīzi ir atšķirami divi veidi. Viens veids būs pavisam svešs pret visu to, kas pirms tam jebkad ir iepazīts. Par šiem pārdzīvojumiem sākumā var papriecāties; tos var izmantot veidošanai; bet vispār pagaidām tie jāatstāj mierā. Tie ir pirmie ziņneši par augstāko garīgo pasauli, kurā varēs orientēties tikai vēlāk. Bet otrs pārdzīvojumu veids uzmanīgam novērotājam uzrādīs zināmu radniecību ar parasto pasauli, kurā viņš dzīvo. Par ko viņš dzīves laikā pārdomā, ko viņš gribētu apjēgt no lietām savā apkārtnē, bet nevar ar parasto saprātu apjēgt, tam izskaidrojumu viņam dod miega pārdzīvojumi. Cilvēks ikdienas dzīves laikā domā par to, kas ir ap viņu. Viņš veido priekšstatus, lai apjēgtu lietu kopsakarības. Viņš mēģina ar jēdzieniem aptvert to, ko uztver viņa maņas. Uz šādiem priekšstatiem un jēdzieniem attiecas šie miega pārdzīvojumi. Kas agrāk bija tumšs, ēnai līdzīgs jēdziens, tas iegūst kaut ko skanīgu, dzīvīgu, ko var salīdzināt tikai maņu pasaules skaņām un vārdiem. Cilvēkam arvien vairāk kļūst tā, it kā viņam no kādas augstākas pasaules skaņas un vārdos čukstētu atrisinājumu mīklām, par kurām viņš lauza galvu. Un tad viņš spēj to, kas viņam nāk no kādas citas pasaules, saistīt ar parasto dzīvi. Kas iepriekš varēja sasniegt tikai viņa domas, tas tagad viņam ir pārdzīvojums, tik dzīvs un saturīgs, kāds var būt tikai maņu pasaules pārdzīvojums. Jo maņu pasaules lietas un būtnes it nemaz nav tikai tas, kas parādās kā maņu uztvere. Tie ir garīgās pasaules izpausme un izpaudums. Šī pirms tam slēptā gara pasaule tagad slepenskolniekam skan no visas apkārtnes.

Ir viegli saprast, ka šīs augstākās uztveres spējas cilvēkam tikai tad ir svētīgas, ja dvēseliskajās maņās, kas viņam ir atvērušās, viss ir kārtībā, kā taču cilvēks arī savus parastos maņu darbarīkus īstai pasaules novērošanai var izmantot tikai tad, ja tie ir likumsakarīgi iekārtoti. Bet šīs augstākās maņas cilvēks veido pats ar vingrinājumiem, ko viņam norāda slepenskolnieks. – Pie šiem vingrinājumiem pieder koncentrēšanās, tas ir, uzmanības vēršana uz pilnīgi noteiktiem, ar pasaules noslēpumiem saistītiem priekšstatiem un jēdzieniem. Un tālāk tiem pieder meditēšana, tā ir dzīvošana tādās idejās, pilnīga iedziļināšanās tajās norādītajā veidā. Ar koncentrēšanos un meditēšanu cilvēks strādā ar savu dvēseli. Ar to viņš attīsta tajā dvēseliskos uztveres orgānus. Kamēr viņš ir pievērsies koncentrēšanās un meditēšanas uzdevumiem, tikmēr ķermenī aug viņa dvēsele, kā bērna dīgļis aug mātes miesās. Un kad tad miega laikā iestājas attēlotie atsevišķie pārdzīvojumi, tad tuvojas dzimšanas moments brīvai kļuvušajai dvēselei, kas burtiski ir kļuvusi par citu būtni, ko cilvēks nes sevī dīgšanai un nobriešanai. – Tādēļ pūlēm

koncentrēties un meditēt ir jābūt rūpīgām, un tur visu ir precīzi jāievēro, jo tie taču ir raksturotā augstākā cilvēka-dvēseles būtības dīgšanas un nobriešanas likumi. Un tam piedzimstot ir jābūt harmoniskam, sevī sakārtotam organismam. Bet ja priekšrakstos pieļauj kādu kļūdu, tad rodas nevis šāda likumsakarīga dzīvā būtne, bet gan garīgi priekšlaicīgas dzemdības, kuru rezultāts nav dzīvotspējīgs.

Ka šīs augstākās dvēseliskās būtības dzimšana sākumā notiek dziļā miegā, tas šķitīs pajēdzami, ja apdomā, ka maigais, vēl maz pretoties spējīgais organisms pie varbūtējas parādīšanās jutekliskās ikdienas dzīves laikā varbūt vispār nespētu pastāvēt šīs dzīves stingrajās, nežēlīgajās norisēs. Tā darbība netiktu ņemta vērā attiecībā pret miesas darbību. Miegā, kad ķermenis atdusas, ciktāl tā darbība ir atkarīga no jutekliskās *uztveres*, tad var parādīties sākumā tik maigā, neievērojamā augstākās dvēseles darbība. – Bet atkal ir jāņem vērā, ka slepenskolnieks miega pārdzīvojumus tik ilgi nedrīkst uzskatīt par pilnīgi spēcīgām esošām atziņām, kamēr viņš nav spējīgs pārņemt pamodušos augstāko dvēseli arī dienas apziņā. Ja viņš spēj to, tad spēj arī starp dienas pārdzīvojumiem un to laikā uztvert garīgo pasauli pēc tās rakstura, tas nozīmē, viņš var dvēseliski aptvert savas apkārtnes noslēpumus kā skaņas un vārdus.

Tagad uz šīs attīstības pakāpes ir jābūt skaidram, ka iesākumā ir darīšana ar atsevišķiem, vairāk vai mazāk nesaistītiem garīgiem pārdzīvojumiem. Ir jāpiesargājas no mēģinājumiem gribēt uzbūvēt no tiem kaut kādu noslēgtu vai arī tikai kopsakarīgi saistītu atziņu ēku. Tad dvēseles pasaulē iejauktos visdažādākie fantastiskie priekšstati un idejas; un tā varētu ļoti viegli uzbūvēt pasauli, kam ar patieso garīgo nav nekā kopīga. Slepenskolniekam nemītīgi jāvingrinās visstingrākajā paškontrolē. Pareizi ir par atsevišķajiem patiesajiem pārdzīvojumiem, kādi ir, arvien vairāk un vairāk tikt skaidrībā un nogaidīt, kamēr pilnīgi nepiespiestā veidā rodas jauni, kas it kā paši no sevis sasaistās ar jau esošajiem. – Proti, slepenskolniekam līdz ar garīgās pasaules spēku, kurā nu viņš reiz ir ienācis, un pielietojot atbilstošos vingrinājumus, iestājas arvien vairāk aptveroša apziņas paplašināšanās dziļā miega laikā. Arvien vairāk pārdzīvojumu parādās no neapzinātā un arvien mazāki miega posmi paliek neapzinātajā. Tā atsevišķās miega pieredzes arvien vairāk it kā pašas no sevis apvienojas, ja netraucē šo patieso kopā savienošanos ar dažādām kombinācijām un secinājumiem, kas taču var būt cēlušās tikai no pie maņu pasaules pieradušā saprāta. Bet jo mazāk no šīs maņu pasaules domāšanas ieradumiem tiek neattaisnotā veidā iejaukti augstākajos pārdzīvojumos, jo labāk. Ja izturas tā, tad arvien vairāk un vairāk tuvojas tai pakāpei ceļā uz augstākām atziņām, kurā stāvokļi, kas pirms tam miega laikā bija tikai neapzināti, tiek pārveidoti pilnīgi apzinātos. Tad, ja arī ķermenis atdusas, tāpat turpina dzīvot realitātē, kā tas ir esot nomodā. Būs laikam lieki piezīmēt, ka paša miega laikā sākumā ir darīšana ar citu realitāti, nekā ir tā jutekliskā vide, kurā atrodas ķermenis. Mācās taču un ir jāmācās – lai paliktu stingri stāvam uz maņu pasaules pamata un nekļūtu par fantastu – jāmācās augstākos miega pārdzīvojumus piesaistīt jutekliskajai pasaulei. Bet iesākumā miegā pārdzīvotā pasaule ir pilnīgi jauna atklāsme. – Slepzinātnē šo svarīgo pakāpi, kurā pastāv miega dzīves apziņa, sauc par apziņas kontinuitāti (nepārtrauktību).*

Cilvēkam, kurš ir sasniedzis šo pakāpi, pārdzīvojumi un pieredzes nepārtrūkst laikā, kad fiziskais ķermenis atdusas un dvēsele nesaņem nekādus iespaidus no maņu instrumentiem.

Personības šķelšanās garaskološanās laikā

Miega laikā cilvēka dvēsele nesaņem ziņas no fizisko maņu instrumentu puses. Uztveres no parastās ār pasaules tai šajā stāvoklī nepieplūst. Tā patiesībā zināmā attiecībā ir *ārpus* tās

---

* Kas šeit tiek iezīmēts, tas zināmai attīstības pakāpei ir sava veida “ideāls”, kas atrodas gara ceļa galā. Tas, ko slepenskolnieks iepazīst sākumā, ir šie divi stāvokļi: apzināšanās tādā dvēseliskā stāvoklī, kurā pirms tam bija iespējami tikai nesakarīgi sapņi, un tādā, kur bija iespējams tikai neapzināts, bezsapņu miegs.

cilvēciskās būtības daļas, ko sauc par fizisko ķermeni, kas nomodā nodrošina maņu uztveres un domāšanu. Tad tā ir saistīta tikai ar smalkākajiem ķermeņiem (ēterisko un astrālo ķermeni), kas nav pieejami fizisko maņu novērojumiem. Bet šo smalkāko ķermeņu darbība miegā neizbeidzas. Tāpat kā fiziskais ķermenis ir saistīts ar lietām un būtnēm fiziskajā pasaulē, kā uztver no tām iedarbības un pats iedarbojas uz tām, tā dvēsele dzīvo augstākajā pasaulē. Un šī dzīve miega laikā turpinās. Patiešām dvēsele miega laikā ir pilna rosības. Tikai cilvēks par šo paša darbību nezina tikmēr, kamēr viņam nav garīgo uztveres orgānu, ar kuriem viņš miega laikā varētu tikpat labi novērot, kas norisinās ap viņu un ko dara viņš pats, kā viņš to var ar savām parastajām maņām dienas dzīvē pret savu fizisko apkārtni. Slepenskološanās būtība (kā tas ir ticis parādīts iepriekšējās nodaļās) ir šādu garīgo maņu instrumentu izveidošana.

Ja tagad ar slepenskolosanos cilvēka miega dzīve pārveidojas tajā nozīmē, kā tas ir ticis aprakstīts iepriekšējā nodaļā, tad viņš var apzināti izsekot visam, kas ap viņu norisinās šajā stāvoklī; viņš var pēc savas gribas orientēties savā apkārtņē, kā tas ir ar viņa pārdzīvojumiem nomoda ikdienas dzīvē ar parastajām maņām. Pie tam gan ir jāņem vērā, ka parastās jutekliskās apkārtnes uztveršanas priekšnosacījums ir jau augstākas pakāpes gaišredzība. (Uz to jau ir norādīts iepriekšējā nodaļā.) Attīstības sākumā slepenskolnieks uztver tikai tās lietas, kas pieder tai citai pasaulei, nespējot vēl pamanīt to kopsakarību ar priekšmetiem savā ikdienas jutekliskajā apkārtņē.

Kas ar šādiem raksturīgiem piemēriem no sapņu un miega dzīves kļūst uzskatāms, tas nemitīgi notiek cilvēkos. Dvēsele bez pārtraukuma dzīvo augstākās pasaulēs un ir tajās darbīga. No šīm augstākajām pasaulēm tā smeļas ierosmes, ar kurām tā nepārtraukti iedarbojas uz fizisko ķermeni. Tikai cilvēkiem šī sava augstākā dzīve paliek *neapzināta*. Bet slepenskolnieks to paceļ apziņā. Ar to viņa dzīve pilnībā kļūst citāda. Kamēr vēl dvēsele augstākā nozīmē nav *redzoša*, tikmēr to vada augstākstāvošas pasaules būtības. Un tāpat kā kāda akla cilvēka, kurš ar operāciju ir kļuvis redzīgs, dzīve kļūst citāda, nekā tā bija pirms tam, kad viņam vajadzēja paļauties uz citu vadību, tāpat mainās cilvēka dzīve ar slepenskolosanos. Viņš kļūst izaudzis no citu vadības un no tā brīža pašam ir jāpārņem vadību. Tikko tas iestājas, viņš ir, kā apjēdzams, pakļauts maldiem, par kuriem parastā apziņa neko nenojauš. Viņš tagad rīkojas vadoties no pasaules, no kuras agrāk augstākas varas viņu ietekmēja pašam neapzināti. Šīs augstākas varas ir vispārējās pasaules harmonijas sakārtotas. Slepenskolnieks izstājas no šīs pasaules harmonijas. Tagad viņam pašam ir jāpaveic lietas, kuras pirms tam tika izpildītas bez viņa līdzdalības.

Tā tas notiek, tādēļ rakstos, kur runa ir par šādām lietām, tiek runāts par briesmām, kas ir saistītas ar pacelšanos augstākajās pasaulēs. Tēlojumi, kuri dažkārt parāda šīs briesmas, ir labi piemēroti, lai bailīgākiem raksturiem liktu tikai ar šausmām nolūkoties uz šo augstāko dzīvi. Taču ir jātiek pateiktam, ka šīs briesmas pastāv tikai tad, ja no uzmanības loka tiek izlaisti nepieciešamie drošības pasākumi. Ja tiešām tiek ņemts vērā viss, ko patiesa slepenskolosšanās dod kā padomus, tad augšupceļš gan ved cauri pārdzīvojumiem, kas ar savu varenumu un lielumu pārsniedz visu, ko vien var iztēloties visdrosmīgākā maņu cilvēka fantāzija; bet par ierobežojumiem veselībai vai dzīvei nevar būt ne runas. cilvēks iepazīst šausminošas, dzīvi no visiem stūriem un malām apdraudošas varas. Viņam kļūst iespējams pašam izmantot zināmus spēkus un būtnes, kas jutekliskai uztverei nav pieejami. Un kārdinājums ir liels – piesavināties šos spēkus pašam savas neatļautas intereses kalpībā, vai nepietiekamas augstāko pasaulu izziņas dēļ izmantot šādus spēkus aplamā veidā. Daži no šādiem īpaši nozīmīgiem pārdzīvojumiem (piemēram, tikšanās ar “Sliekšņa sargu”) vēl tiks attēloti šajā grāmatā. – Bet tomēr ir jāapdomā, ka šīs dzīvībai naidīgās varas pastāv arī tad, ja par tām nezina. Patiesi gan ir tas, ka to attiecības pret cilvēkiem nosaka augstāki spēki un ka šīs attiecības arī mainās, kad cilvēks apzināti ieiet šajā, viņam pirms tam slēptajā pasaulē. Bet toties tiek kāpināta viņa paša esamība, viņa dzīves loks tiek bagātināts ar ārkārtīgiem plašumiem. Patiesi draudī pastāv tikai tad, ja slepenskolnieks ar nepacietību vai nepieticību attiecībā pret pieredzēm augstākajā pasaulē pārāk agri tur iejauc zināmu patstāvību, ja viņš nespēj nogaidīt, kamēr iegūst tiešām

pietiekamu ieskatu pārjutekliskajos likumos. Šajā jomā tieši pazemība un pieticība vēl daudz mazāk ir tukši vārdi nekā parastajā dzīvē. Bet ja skolniekam tas piemīt vislabākajā nozīmē, tad viņš var būt drošs, ka pacelšanās augstākā dzīvē notiks bez draudiem visam tam, ko parasti sauc par veselību un dzīvi. – Galvenais, nedrīkst parādīties nekāda disharmonija starp augstākajiem pārdzīvojumiem un procesiem un prasībām ikdienas dzīvē. Cilvēka uzdevums caurcaurēm ir meklēt te, uz Zemes. Un kurš grib izvairīties no uzdevumiem te, uz Zemes, un aizbēgt citā pasaulē, tas var būt drošs, ka savu mērķi nerasniegs. – Bet tas, ko uztver maņas, ir tikai daļa no pasaules. Un garīgajā ir būtības, kas izpaužas jutekliskās pasaules faktos. Ir jāiegūst gara uzticību, lai tā atklāsmes varētu ienest maņu pasaulē. Cilvēks pārveido Zemi, iedēstot tajā to, ko izzina no garu zemes. Tas ir viņa uzdevums. Tikai tādēļ, ka maņu Zeme ir atkarīga no garīgās pasaules, tādēļ, ka patiesi uz Zemi var iedarboties tikai tad, ja ir līdzdalībnieks tajās pasaulēs, kur slēpjas radošie spēki, tā dēļ ir jāgrib pacelties tajās. Ja ar šādu noskaņojumu ķeras pie slepenskološanās un ja nevienam mirkli nenovirzās no tādējādi noteiktā virziena, tad nav jābaidās ne no vismazākajām briesmām. Nevienam nevajadzētu ļaut sevi atturēt no slepenskološanās sagaidāmajām briesmām; bet katram šis sagaidāmais varētu būt kā stingra prasība pilnībā iegūt sev tās īpašības, kādām ir jābūt patiesam slepenskolniekam.

Pēc šiem priekšnosacījumiem, kas visu šausminošo nobīda malā, tagad būtu jāķeras pie dažu tā saucamo “briesmu” attēlošanas. Ar slepenskolnieka augstākminētajiem smalkākajiem ķermeņiem norisinās lielas pārmaiņas. Šādas pārmaiņas ir saistītas ar zināmām attīstības norisēm trīs dvēseles pamatspēkos, *gribā*, *jūtās* un *domāšanā*. šie trīs spēki pirms cilvēka slepenskološanās atrodas pilnīgi noteiktā, augstāku pasaules likumu nosacītā saistībā. Cilvēks *grib*, *jūt* un *domā* ne jau jebkurā veidā. Ja, piemēram, apziņā uznirst noteikts priekšstats, tad tam pēc dabiskiem likumiem pieslēdzas zināmas sajūtas, vai tam seko likumsakarīgi ar to kopsakarībā esošs gribas lēmums. Ieiet kādā istabā, tā šķiet smacīga un atver logu. Dzird saucam savu vārdu un seko saucienam. Tiek jautāts un dod atbildi. redz kādu pretīgi smirdošu lietu un sajūt nepatiku. Tās ir vienkāršas kopsakarības starp domāšanu, jušanu un gribēšanu. Bet, ja pārskata cilvēka dzīvi, tad var atklāt, ka viss šajā dzīvē balstās uz šādām kopsakarībām. Jā, kāda cilvēka dzīvi pat apzīmē kā “normālu” tikai tad, ja tajā pamana tādu pašu domāšanas, jušanas un gribas saistību, kāda tā ir dibināta cilvēka dabas likumos. Tas šķistu pretrunā ar šiem likumiem, ja cilvēks, piemēram, ieraugot kādu pretīgi smirdošu lietu, sajūstu prieku, vai arī ja viņš neatbildētu uz jautājumiem. Panākumi, ko sola ar pareizu audzināšanu vai piemērotām mācībām, balstās uz to, ka iepriekš pieņem, ka ir iespējams audzēknī radīt cilvēka labai atbilstošu saistību starp domāšanu, jūtām un gribu. Ja viņam iemāca zināmus priekšstatus, tad to dara ar pieņēmumu, ka vēlāk izveidosies likumsakarīga to saistība ar jūtām un gribas lēmumiem. – Tas viss ceļas no tā, ka cilvēka smalkākajos dvēseles ķermeņos šo trīs spēku – domāšanas, jūtu un gribas centri ir likumsakarīgā veidā saistīti. Un šai saistībai smalkākajā dvēseles organismā ir arī sava kopija rupjākajā fiziskajā ķermenī. Arī tajā gribas orgāni atrodas zināmā likumsakarīgā saistībā ar domāšanas un jūtu orgāniem. Tādēļ noteikta doma likumsakarīgi izsauc kādu sajūtu vai gribas darbību. – Līdz ar cilvēka augstāko attīstību tagad šie pavedieni, kas saista vienu ar otru šos trīs pamatspēkus, tiek pārrauti. Sākumā šis pārtraukums notiek tikai raksturotajā smalkākajā dvēseles organismā; bet līdz ar vēl augstāku pacelšanos atdalīšanās izplešas arī fiziskajā ķermenī. (Līdz ar cilvēka augstāko garīgo attīstību tiešām, piemēram, viņa smadzenes sadalās trīs nošķirtās daļās. Atdalīšanās gan ir tāda, ka parastajam jutekliskajam skatam tā nav uztverama un nav arī pierādāma pat ar vissmalkākajiem jutekliskajiem instrumentiem. bet tā iestājas, un gaišreģim ir līdzekļi, lai to novērotu. Augstāka gaišreģa galvas smadzenes sadalās trīs patstāvīgi darbīgās būtībās: domāšanas, jušanas un gribas smadzenēs.)

Tātad domāšanas, jušanas un gribas orgāni tad stāv pilnīgi brīvi katrs par sevi. Un saistība starp tiem no šī brīža netiek radīta ne ar kādiem tajos iedēstītiem likumiem, bet gan to ir jānodrošina cilvēka paša augstākajai apziņai, kas ir pamodusies. – Proti, tās ir tās izmaiņas, kuras slepenskolnieks sevī pamana, ka neiestājas nekāda kopsakarība starp kādu priekšstatu un kādu

sajūtu, vai starp kādu sajūtu un kādu gribas lēmumu, un tā tālāk, ja viņš pats tādu nerada. Nav nekāda dzinūļa no domas uz rīcību, ja viņš pats sevī brīvi šo ierosmi nerada. No šā brīža viņš var pilnīgi bez jūtām stāvēt kāda fakta priekšā, kas pirms skološanās būtu viņam izraisījis viskvēlāko mīlestību vai visniknāko naidu; viņš var palikt bezdarbīgs ar kādu domu, kas agrāk it kā pati no sevis būtu ar sajūsmu novedusi pie kādas darbības. Un viņš ar gribas lēmumiem var paveikt darbus, kam cilvēkiem, kas nav izgājuši slepenskološanos, nebūtu ne mazākā pamudinājuma. Lielais sasniegums, ko iegūst sev slepenskolnieks, ka viņš sasniedz pilnīgu kundzību pār trīs dvēseles spēku kopdarbību; bet līdz ar to arī šī kopdarbība tiek pilnībā atstāta viņa paša atbildībā.

Tikai caur šo savas būtības pārvērtību cilvēks var stāties apzinātā saskarsmē ar zināmiem pārjutekliskiem spēkiem un būtībām. Jo viņa paša dvēseles spēkiem ir zināmiem pasaules pamatspēkiem atbilstoša radniecība. Piemēram, spēks, kas ir gribā, var iedarboties uz zināmām augstākās pasaules lietām un būtībām un arī uztvert tās. Bet tas to var tikai tad, kad ir kļuvis brīvs no savām saistībām dvēselē ar jušanu un domāšanu. Tiklīdz šī saistība ir atraisīta, priekšplānā parādās gribas iedarbība uz āru. Un tā tas ir arī ar domāšanas un jušanas spēkiem. Ja kāds cilvēks sūta pret mani naida sajūtas, tad gaišreģim tas ir saredzams kā smalks gaismas mākonis ar noteiktu nokrāsu. Un šāds gaišreģis var šādas naida jūtas atvairīt, kā maņu cilvēks atvairā fizisku sitienu, kas tiek vērst pret viņu. Naidis pārjutekliskajā pasaulē kļūst par saskatāmu parādību. Bet gaišreģis to var uztvert tikai tādēļ, ka spēj spēku, kas ir viņa sajūtās, sūtīt uz āru, kā maņu cilvēks vērs uz āru savu acu uztvērīgumu. Un līdzīgi kā ar naidu ir arī ar daudz nozīmīgākiem jutekliskās pasaules faktiem. Cilvēks var stāties ar tiem apzinātā saskarsmē tādēļ, ka ir atbrīvoti viņa dvēseles pamatspēki.

Līdz ar atainoto domāšanas, jušanas un gribas spēku nošķiršanu tagad, izlaižot no uzmanības loka garazinātnes priekšrakstus, cilvēka attīstības gaitā ir iespējama trīskārša maldīšanās. Viena var iestāties, ja saistību ceļi tiek izjaukti, pirms augstākā apziņa ar savām atziņām ir tiktāl, ka spētu kārtīgi saņemt rokās grožus, kas radītu brīvu, harmonisku nošķirto spēku kopdarbību. – Jo, kā likums, ne jau visi trīs cilvēka pamatspēki kādā noteiktā viņa dzīves posmā ir tikuši vienādi tālu savā attīstībā. Vienam cilvēkam domāšana ir izrāvusies priekšā jušanai un gribai, otram kāds cits spēks ir guvis virsroku pār saviem biedriem. Kamēr saglabājas augstāko pasaules likumu radītā kopsakarība starp šiem spēkiem, tikmēr ar viena vai otra izraušanos priekšā nevar rasties nekāda augstākā nozīmē traucējoša neregularitāte. Piemēram, gribas cilvēkā domāšana un jušana caur šiem likumiem tomēr darbojas izlīdzinoši, un tie arī novērš, ka pārsvarā esošā griba varētu iekrist īpašos izkropļojumos. Bet ja šāds gribas cilvēks uzsāk slepenskološanos, tad likumsakarīgā jūtu un domu ietekme uz gribu, kas ar ārkārtīgu spēku laužas priekšā, pilnīgi izbeidzas. Ja cilvēks tad pilnīgā augstākās apziņas pārvaldīšanā vēl nav tik tālu, ka pats varētu izsaukt harmoniju, tad griba dodas pati pa saviem, neiegrožotiem ceļiem. Tā nemitīgi pārvar savu nesēju. Jūtas un domāšana iekrīt pilnīgā bezspēcīgumā; cilvēku pātāgo viņu kā vergu pārvaldošā gribas vara. Ir radies *vardarbīgs raksturs*, kas soļo no vienas neapvaldītas rīcības uz otru. – Cits maldu ceļš rodas, ja jūtas neizmērojamā veidā atbrīvojas no likumsakarīgajiem ierobežojumiem. Persona, kam ir nosliece uz citu cilvēku godināšanu, tad var nonākt bezgalīgā atkarībā, līdz pat jebkuras paša gribas un paša domu zaudēšanai. Augstākās izziņas vietā tad visnozēlojamākā iztukšošanās un bezspēks ir šādas personības liktenīgā loze. – Vai arī, ja pārsvarā ir sajūtu dzīve, persona, kam ir nosliece uz svētulību un reliģisku pacilātību, var iekrist visu aizraujošā reliģijas baudīšanā. – Trešais ļaunums izveidojas, ja pārsvarā ir domāšana. Tad parādās dzīvei naidīga, sevī noslēgta apdomība. Šādiem cilvēkiem tad pasaule šķiet nozīmīga tikai tiktāl, cik tā piegādā priekšmetus viņu bezgalīgi kāpinātās gudrības alkātības apmierināšanai. Neviena doma viņus neierosina rīkoties vai just. Viņi visur parādās kā nelīdzdalīgi, auksti cilvēki. No jebkuras saskarsmes ar ikdienas realitātes lietām viņi bēg, it kā tās izraisītu riebumu, vai vismaz būtu zaudējušas priekš viņiem jebkuru nozīmi.

Tās ir šīs trīs maldu takas, uz kurām var nonākt slepenskolnieks: vardarbīgums, jūtīgums, auksta, bezmīlestības tieksme pēc gudrības. Ārējam apskata veidam – arī parastās medicīnas materiālistiskajam – šāda, uz maldu ceļa esoša cilvēka tēls, atkarībā no pakāpes, daudz neatšķiras no vājprātīgas vai vismaz smagi “ar nerviem slimas personas”. Tādam slepenskolnieks, dabiski, nedrīkst līdzināties. Viņam galvenais ir tas, lai domāšana, jušana un griba, šie trīs dvēseles pamatspēki, būtu izgājuši harmonisku attīstību, pirms tie var tikt atraisīti no sev piemītošajām saitēm un tikt pakļauti augstākajai apziņai, kas ir pamodusies. – Jo, ja reiz kļūda ir notikusi, ir pārņēmis nesavaldības pamatspēks, tad augstākā dvēsele piedzimst nevesela. Neapvaldāmais spēks tad piepilda visu cilvēka personību; un ilgu laiku nav ko domāt, ka viss atkal atgriezīsies līdzsvarā. Kas šķiet kā nevainīga rakstura pārmaiņa, kamēr cilvēks ir bez slepenskološanās, proti, vai viņš ir pēc dabas gribas, jūtu vai domāšanas cilvēks, tas slepenskolniekā kāpinās tā, ka pret to pilnīgi zaudē dzīvei nepieciešamais vispārcilvēciskais. – Par patiesi nopietnām briesmām tas gan kļūst tikai tajā acumirkļī, kad skolnieks sasniedz spējas izjust pārdzīvojumus kā miega apziņā, tā arī nomoda stāvoklī. Kamēr tas paliek tikai pie miega brīžu noskaidrošanās, tikmēr vispārējo pasaules likumu regulētā maņu dzīve nomoda stāvoklī vienmēr atkal iedarbojas izlīdzinoši uz iztraucēto dvēseles līdzsvaru. Tādēļ ir tik nepieciešami, lai slepenskolnieka nomoda dzīve visos virzienos būtu regulāra un veselīga. Jo vairāk viņš ievēro prasības, ko ārējā pasaule uzstāda veselīgai, spēcīgai miesas, dvēseles un gara veidošanai, jo labāk tas ir viņam. Turpretī ļauni viņam var klāties, ja ikdienas nomoda dzīve iedarbojas satraucoši vai novārdzinoši, ja tātad lielajām izmaiņām, kas norisinās viņa iekšienē, pievienojas kaut kādas graužošanas vai kavējošas ārējās dzīves ietekmes. Viņam ir jāmeklē viss, kas ir atbilstošs viņa spēkiem un kas dod netraucētu, harmonisku kopdzīvi ar savu apkārtni. Un viņam ir jāizvairās no visa, kas traucē šai harmonijai, kas ienes dzīvē nemieru un steigu. Pie tam nav tik svarīgi, ka šis nemiers un steiga tiek novelti ārējā nozīmē, bet gan daudz vairāk svarīgi ir rūpēties, lai noskaņojums, nodomi un domas, un ķermeņa veselība nemitīgi netiktu pakļauti svārstībām. – Tas viss cilvēkam slepenskološanās laikā nenākas tik viegli kā pirms tam. Jo augstākie pārdzīvojumi, kas no šā brīža iespēlējas viņa dzīvē, darbojas nepārtraukti uz visu viņa esamību. Ja šajos augstākajos pārdzīvojumos kaut kas nav kārtībā, tad šī neregularitāte uzglūn nemitīgi un var pie katras izdevības izmest viņu no sakārtotajām sliekšņiem. Tādēļ slepenskolnieks nedrīkst būt nolaidīgs nekur, kas viņam nemitīgi nodrošina kundzību pār visu viņa būtību. Nekad viņam nedrīkst pietrūkt atjautas vai mierīga pārskata pār visām dzīvē notiekošajām situācijām. Bet īsta slepenskološanās, pamatā ņemot, rada visas šīs īpašības pati caur sevi. Un tās laikā briesmas iepazīst tikai tā, ka tūdaļ pareizajā acumirkļī iegūst pilnu varu, lai tās patriektu.

Sliekšņa sargs

Svarīgi pārdzīvojumi augstākajās pasaulēs ir tikšanās ar “Sliekšņa sargu”. Ir ne tikai viens, bet būtībā divi – viens “mazākais” un otrs “lielākais” “Sliekšņa sargs”. Ar pirmo cilvēks sastopas tad, kad savienojšie pavedieni starp gribu, domāšanu un jušanu smalkākajos ķermeņos (astrālajā un ēteriskajā ķermenī) sāk atraisīties tā, kā tas tika raksturots iepriekšējā nodaļā. “Lielajam sliekšņa sargam” cilvēks nostājas pretī tad, kad šo savienojumu izzušana izplešas arī ķermeņa fiziskajās daļās (proti, vispirms galvas smadzenēs).

“Mazākais sliekšņa sargs” ir patstāvīga būtne. Cilvēkam tas nepastāv, kamēr nav sasniegta atbilstošā attīstības pakāpe. Šeit var tikt atzīmētas tikai dažas no tā būtiskākajām īpatnībām.

Vispirms pamēģināsim stāstošā formā attēlot slepenskolnieka tikšanos ar Sliekšņa sargu. Tikai līdz ar šo tikšanos skolnieks ierauga, ka viņa domāšana, jušana un griba ir atraisījušās no tām piemītošajām savstarpējām saistībām.

Briesmīga, spokaina būtne stāv skolnieka priekšā. Te viņam ir nepieciešama visa atjauta un visa uzticība sava izziņas ceļa drošībai, ko viņš ir varējis iegūt savā līdzšinējā slepenskolšanās laikā.

“Sargs” savu nozīmi paziņo apmēram sekojošos vārdos: “Līdz šim pār tevi valdīja varas, kas bija tev neredzamas. Tās noteica, lai tavas līdzšinējās dzīves gaitā katrs tavš labais darbs tiktu atalgots un katrai sliktai rīcībai būtu tās ļaunās sekas. To ietekmē no tavas dzīves pieredzes un no tavām domām veidojās tavš raksturs. Tās bija cēlonis tavam liktenim. Tās noteica prieku un sāpju mēru, kas tev bija atmērīts kāda tavā iemiesošanās reizē pēc tavas izturēšanās agrākajās inkarnācijās. Tās valdīja pār tevi visaptverošā karmas likuma formā. Tagad šīs varas atbrīvo tevi no daļas šo grožu. Un daļu darba, ko tās tevī veica, tagad tev ir jādara pašam. – Dažs labs smags likteņa trieciens tevī līdz šim ir ķēris. Tu nezināji, kāpēc? Tās bija sekas kādam ļaunam darbam kādā no tavām iepriekšējām dzīvē. Tu atradi laimi un prieku un pieņēmi tos. Arī tie bija agrāko darbu sekas. Tavā raksturā ir skaista puses, bet arī pretīgi plankumi. Abus tu pats esi izraisījis ar saviem agrākajiem pārdzīvojumiem un domām. Bet viņas, karmiskās varas, redzēja visus tavu iepriekšējo dzīvju darbus, tavas visslēptākās domas un jūtas. Un pēc tā viņas noteica, kāds tu tagad esi un kā tu tagad dzīvo.

Bet tagad lai tev pašam atklājas visas labās un visas sliktās tavu pagājušo dzīvju puses. Līdz šim tās bija ieaustas tavā pašā būtībā, tās bija tevī un tu nevarēji tās redzēt, kā tu fiziski nevari redzēt pats savas smadzenes. Bet tagad tās atraisās no tevis, tās iznāk ārā no tavas personības. Tās pieņem patstāvīgu veidolu, ko tu vari redzēt, kā tu redzi akmeņus un augus ārpusaulē. Un – tas esmu es pats, būtne, kas ir izveidojusi ķermeni no taviem cēlajiem un ļaunajiem veiciem. Mans spokainais tēls ir noausts no tavas pašas dzīves kontu grāmatas. Neredzamu līdz šim tu esi nēsājis mani pats sevī. Bet tas bija labi tā priekš tevis, ka tas bija tā. Jo tava slēptā likteņa gudrība tādēļ arī līdz šim tevī ir strādājusi pie pretīgo plankumu izdzēšanas manā tēlā. Tagad, kad es esmu iznācis no tevis ārā, arī šī slēptā gudrība no tevis ir atkāpusies. Tā turpmāk vairs nerūpēsies par tevi. Tā visu darbu ieliks tikai tavās pašas rokās. Man ir jāklūst par pilnīgu, brīnišķīgu būtni, ja negribu būt lemts bojāejai. Un ja notiktu pēdējais, tad es novilkto arī tevi sev līdzī tumšā, samaitātā pasaulē. – Tavai pašai gudrībai tagad, ja pēdējam jātiek novērstam, ir jābūt tik lielai, lai tā varētu pārņemt tos uzdevumus, kādi bija tai slēptajai gudrībai, kas atkāpās no tevis. – Kad tu būsi pārkāpis manu sliekšni, es vairs ne uz mirkli neatkāpšos no tevis kā redzams tēls. un ja tu turpmāk darīsi vai domāsi nepareizo, tad tūdaļ uztversi savu vainu pretīgos, dēmoniskos izķējumos šajā manā tēlā. Tikai tad, kad tu visu pagājušo nepareizo būsi izlabojis un būsi tā šķīstījies, ka turpmāk tev ļaunais būs pilnīgi neiespējams, tad mana būtība pārveidosies mirdzošā skaistumā. Un tad es varēšu par svētību tavai tālākajai darbībai atkal savienoties ar tevi vienā būtnē.

Bet mans sliekšnis ir iztēsts no tām baiļu sajūtām, kas vēl ir tevī, un no tā bikluma spēka priekšā, lai pārņemtu pašam pilnu atbildību par visu savu rīcību un domāšanu. Kamēr tev vēl ir kaut

kādas bailes no sava likteņa pašrocīgas vadīšanas, tikmēr šajā sliekšnī nav iebūvēts viss, ko tam jāsaturs. Un kamēr tajā trūks kaut vai viens ķieģelis, tikmēr tev kā sasaistītam jāpaliek stāvam pie šī sliekšņa vai jāklūp. Nemēģini pārķāpt šo sliekšni agrāk, pirms tu nejūties pilnīgi brīvs no bailēm un neesi gatavs visaugstākajai atbildībai.

Līdz šim es iznācu no tavas personības tikai tad, kad nāve aizsauca tevi no Zemes dzīves. Bet arī tad mans tēls bija tev aizplīvurots. Tikai likteņa varas, kas valdīja pār tevi, redzēja mani un varēja pēc mana izskata, pārtraukumā starp nāvi un jaunu dzimšanu, izveidot tev spēku un spējas, lai jaunā Zemes dzīvē tu varētu strādāt pie mana tēla padarīšanas par skaistāku par svētību tavai tālākattīstībai. Es pats arī biju tas, kura nepilnība vienmēr atkal piespieda likteņa varas sūtīt tevi atpakaļ uz Zemi jaunā inkarnācijā. Ja tu nomiri, es biju klāt; un manis dēļ karmas vadītāji noteica tev atkalatdzimšanu. Tikai kad tu vienmēr jaunās dzīvēs šādā veidā būtu neapzināti mani pārveidojis līdz pilnībai, tu vairs nebūtu pakļauts nāves varām, bet gan būtu pilnīgi savienojies ar mani un vienotībā ar mani pārgājis nemirstībā.

Tā šodien es stāvu redzams tavā priekšā, kā vienmēr neredzams biju stāvējis tev blakus nāves stundā. Ja tu pārķāpsi manam sliekšnim, tad ieiesi valstībās, kurās citādi tu nonāci pēc fiziskās nāves. Tu iej tajās ar pilnām zināšanām un turpmāk, ārēji redzami esot uz Zemes, vienlaikus tu būsi nāves valstībā, kas ir arī mūžīgās dzīvības valstība. Es tiešām esmu arī nāves eņģelis; bet es, es vienlaikus esmu nekad neizsīkstošas augstākās dzīvības nesējs. Dzīvs būdams tu mirsi caur mani, lai piedzīvotu atkalatdzimšanu neiznīcināmā esamībā.

Valstība, kurā tu no šī brīža iej, tevi iepazīstinās ar pārjutekliskām būtnēm. Svētlaipe būs tava daļa šajā valstībā. Bet kā pirmā iepazīšanās ar šo pasauli ir jābūt man pašam, man, kas ir tevis paša radīts. Agrāk es dzīvoju no tavas dzīves; bet tagad es esmu caur tevi pamodies pats savai esamībai un stāvu redzams tavā priekšā kā tavu nākamo darbu mērs, varbūt arī kā vienmēr esošs pārmetums. Tu varēji mani radīt, bet līdz ar to tu vienlaikus esi uzņēmis pienākumu mani pārradīt.”

Tas, kas šeit, ietērpts stāstījumā, ir iezīmēts, to nemaz nav jāiztēlojas kā kaut ko simbolisku, bet gan kā augstākā mērā patiesu slepenskolnieka pārdzīvojumu.*

Sargam ir jūs jābrīdina – neiet tālāk, ja nejūt sevī spēku atbilst šīm prasībām, ko satur augstākminētā uzruna. Lai cik briesmīgs arī nebūtu šī sarga tēls, tas tomēr ir tikai skolnieka paša pagājušās dzīves sekas, ir tikai viņa paša raksturs, pamodināts patstāvīgai dzīvei ārpus viņa. Un šī pamodināšana notiek ar gribas, domāšanas un jūtu savstarpējo nošķiršanu. – Jau tas vien ir dziļi nozīmīgs pārdzīvojums, kad pirmo reizi sajūt, ka pats ir devis izcelsmi kādai garīgai būtnei. – Tagad slepenskolnieka sagatavošanai jā virzās uz to, lai viņš bez jebkāda izbīļa izturētu šausminošo skatu un lai tikšanās mirklī viņš justu savu spēku tiešām tik izaugušu, ka var to uzņemties, ar pilnu apziņu uzkraut sev “Sarga” izdaļošanu.

Sekas, kad laimīgi izturēta tikšanās ar “Sliekšņa sargu”, ir, ka nākošā fiziskā nāve slepenskolniekam tad ir pavisam citādāks notikums, nekā nāves bija pirms tam. Viņš apzināti pārdzīvo miršanu, noliekot nost fizisko ķermeni, kā novelk apģērbu, kas ir novalkāts vai varbūt ir kļuvis nederīgs kāda pēkšņa plīsuma dēļ. Šī viņa fiziskā nāve tad, tā sacīt, ir nozīmīgs notikums tikai pārējiem, kas dzīvoja ar viņu kopā un kuru uztveres vēl pilnībā ir ierobežotas maņu pasaulē. Viņiem slepenskolnieks “nomirst”. Viņam pašam nekas nozīmīgs visā viņa

---

* No augstākminētā ir skaidrs, ka attēlotais “Sliekšņa sargs” ir astrāls veidojums, kas atklājas slepenskolnieka augstākajam redzējumam, kas mostas. Un uz šo pārjuteklisko sastapšanos vada slepenzinātne. Tas ir zemākās maģijas pasākums – padarīt “Sliekšņa sargu” arī jutekliski saredzamu. Pie tam runa ir par tāda smalkas vielas mākoņa radīšanu, dūmu, kas tiek izveidots no virknes vielu noteiktā maisījumā. Maga attīstītais spēks tad ir spējīgs veidojoši iedarboties uz šiem dūmiem un atdzīvināt to substanci ar cilvēka vēl neizlīdzināto karmu. – Kurš ir pietiekami sagatavots augstākajai redzēšanai, tam tamlīdzīgi jutekliski redzējumi vairs nav vajadzīgi; un kam viņa vēl neizlīdzinātā karma bez pietiekamas sagatavošanās nostātos acu priekšā kā juteklisi dzīva būtne, tas pakļaujas briesmām nonākt ļaunos maldu ceļos. Pēc tā nebūtu jāticēcas. Bulwera “Zakoni” šis “Sliekšņa sargs” tiek attēlots romāna veidā.

apkārtne nemainās. Visa pārjutekliskā pasaule, kurā viņš ir iegājis, jau pirms nāves atbilstošā veidā bija viņa priekšā, un tā pati pasaule stāvēs viņa priekšā arī pēc nāves. Bet “Sliekšņa sargs” ir vēl saistīts arī ar kaut ko citu. Cilvēks pieder kādai ģimenei, tautai, rasei; viņa darbība šajā pasaule ir atkarīga no piederības kādai šādai kopībai. Arī viņa īpašais raksturs ir ar to saistīts. Un apzināta atsevišķu cilvēku rīcība nekādā gadījumā nav viss, ar ko ir jārēķinās ģimenē, dzimtā, tautā, rasē. Pastāv ģimenes, tautas (un tā tālāk) liktenis, tāpat kā ir ģimenes, rases (un tā tālāk) raksturs. Tiem cilvēkiem, kuri ir ierobežoti savās maņās, šīs lietas paliek *vispārēji jēdzieni*, un materiālistiskais domātājs ar saviem aizspriedumiem nicinoši nolūkojas uz slepenzinātnieku, kad dzird, ka tam ģimenes vai tautas raksturs, dzimtas vai rases liktenis ir tikpat reālas būtnes, cik atsevišķa cilvēka raksturs un liktenis pieder kādai reālai personai. Slepenzinātnieks iepazīst augstākas pasaules, kur atsevišķas personības tieši tāpat veido daļu no tām, kā rokas, kājas un galva ir daļas no cilvēka. Un ģimenes, tautas vai rases dzīvē darbojas, bez atsevišķajiem cilvēkiem, arī pavisam reālās ģimenes dvēseles, tautas dvēseles un rases gari. Jā, zināmā nozīmē atsevišķie cilvēki ir tikai šo ģimenes dvēseļu, rasu garu, un tā tālāk, izpildošie orgāni. Ar pilnu patiesību var runāt par to, ka, piemēram, kādas tautas dvēsele izmanto atsevišķo pie tautas piederīgo cilvēku, lai izpildītu zināmus darbus. Tautas dvēsele nenokāpj lejā līdz jutekliskai realitātei. Tā mīt augstākās pasaulēs. Un lai iedarbotos fiziski-jutekliskajā pasaulē, tā izmanto atsevišķa cilvēka fiziskos orgānus. Augstākā nozīmē tas ir gandrīz tā, kā kāds būvtehniķis atsevišķu detaļu izpildīšanai būvē izmanto strādniekus. – Katram cilvēkam vārda patiesākajā nozīmē viņa darbu iedala ģimenes, tautas vai rases dvēsele. Tikai maņu cilvēks tomēr nekādā gadījumā netiek iesvētīts sava darba augstākajos plānos. Viņš *neapzināti* strādā līdz pie tautas, rases un tā tālāk dvēseles mērķiem. No tā momenta, kad slepenskolnieks sastopas ar Sliekšņa sargu, viņš iepazīst ne tikai savus personiskos uzdevumus, bet viņam arī *apzināti* jādarbojas līdz savas tautas, savas rases uzdevumiem. Katra viņa redzesloka paplašināšanās noteikti uzliek viņam arī paplašinātus pienākumus. Patiesā norise pie tam ir tāda, ka slepenskolnieks saviem smalkākajiem dvēseles ķermeņiem pievieno vēl vienu jaunu. Viņš uzvelk vēl vienu drēbju kārtu vairāk. Līdz šim viņš soļoja pa pasauli ar apvalkiem, kas ietēpa viņa personību. Un kas viņam bija darāms savas kopības, savas tautas, savas rases un tā tālāk labā, par to rūpējās augstākie gari, kas izmantoja viņa personību. – Tagad “Sliekšņa sargs” viņam atklāj, ka turpmākajā šie gari noņems savas rokas no viņa. Viņam pilnīgi ir jāizstājas no kopības. Un viens pats būdams, viņš pilnīgi nocietinātos, ietu pretī bojāejai, ja tagad neiemantotu pats spēku, kāds piemīt tautu un rasu gariem. – Daudzi cilvēki gan teiks: “O, es esmu pilnīgi atbrīvojis no visām dzimtas un rases kopsakarībām. Es gribu būt tikai “cilvēks” un “nekas vairāk kā cilvēks”. Bet viņiem tad ir jāsaka: Kas tev deva šo brīvību? Vai ne tava ģimene tev ir devusi to, kāds tu tagad esi pasaulē? Vai ne tava dzimta, tava tauta, tava rase nav padarījušas tevi par to, kas tu esi? Tās ir tevi uzaudzinājušas; un ja tu, pacēlies pāri visiem aizspriedumiem, esi kļuvis par gaismas nesēju un labdari savai tautai vai pat savai rasei, tad par to tev jāpateicas *viņu* audzināšanai. – Tikai slepenskolnieks mācās atzīt, ko nozīmē tikt pilnīgi savas tautas, dzimtas, rases garu pamestam. Tikai viņš pieredz pats sevī, cik nenozīmīga ir visa šāda audzināšana dzīvei, kas tagad stāv viņam priekšā. Jo viss, kas ir ieaudzināts, pilnīgi izšķīst līdz ar pavedienu saraušanu starp gribu, domāšanu un jūtām. Viņš atskatās atpakaļ uz visas līdzšinējās audzināšanas rezultātiem, kā varētu atskatīties uz māju, kas sabrūk atsevišķos ķieģelišos un kas tagad atkal ir jāuzbūvē jaunā formā. Tas atkal vairāk ir tikai simbols, ja saka: pēc tam, kad “Sliekšņa sargs” ir izteicis savas pirmās prasības, tad no tās vietas, kur viņš stāv, paceļas virpulis, kas nodzēš visas tās garīgās gaismiņas, kas līdz šim ir apgaismojušas dzīves ceļu. Un pilnīga tumsa izplešas slepenskolnieka priekšā. To pārtrauc tikai mirdzums, kuru izstaro “Sliekšņa sargs” pats. Un no tumsas atskan viņa tālākie brīdinājumi: “Nekāp pāri manam sliekšnim, pirms tev nav skaidrs, ka tev pašam no sevis būs jāizgaismo šo tumsību; nesper arī nevienu soli uz priekšu, pirms neesi pilnīgi drošs, ka tev ir pietiekami degvielas tavā paša lampā. Vadoņu gaismas, kas tev bija līdz šim, nākotnē trūks.” Pēc šiem vārdiem skolniekam ir jāpagriežas un jāpavērš skatu atpakaļ. “Sliekšņa sargs” no šī brīža atvelk priekškaru, kas līdz šim bija slēpis dziļākos dzīves noslēpumus. Dzimtu, tautu un rasu gari atklājas pilnā to darbībā;

un skoniēks tikpat labi ierauga, kā viņš ir ticis vadīts līdz šim, cik no otras puses kļūst skaidrs, ka no šī brīža šīs vadības viņam vairs nebūs. Tas ir otrais brīdinājums, ko cilvēks piedzīvo no sarga pie sliekšņa.

Šeit ieskicēto skatu nesagatavots, protams, neviens nevarētu izturēt; bet augstākā skološanās, kas vispār padara cilvēkam iespējamu izlaušanos līdz sliekšnim, vienlaikus arī rada stāvokli, lai atbilstošajā acumirkļī varētu atrast nepieciešamo spēku. Jā, šī skološanās var būt tik harmoniska, ka ieiešana jaunajā dzīvē var notikt bez jebkāda satraucoša vai trokšņaina rakstura. Tad slepenskolniekam pārdzīvojumus pie sliekšņa pavadīs priekšnojauta par to svētlaimi, kas veidos viņa jaunpamodinātās dzīves pamattoni. Jaunās brīvības sajūta pārspēs visas pārējās sajūtas; un ar šo sajūtu viņam jaunie pienākumi un jaunā atbildība šķitīs kā kaut kas, ko cilvēkam zināmā dzīves pakāpē vienkārši ir jāuzņemas.

Dzīve un nāve

Liels sliekšņa sargs

Tika attēlots, cik nozīmīga cilvēkam ir tikšanās ar tā saucamo mazo “sliekšņa” Sargu tādēļ, ka viņš līdz ar to ierauga pārjuteklisku būtni, ko zināmā mērā pats ir radījis. Šīs būtnes ķermenis ir veidots no pirms tam neredzamām viņa paša rīcības, jūtu un domu sekām. Bet šie neredzamie spēki ir kļuvuši par viņa likteņa un rakstura cēloņiem. No šī brīža cilvēkam kļūst skaidrs, kā viņš pats pagātnē ir ielicis pamatus savai tagadnei. Līdz ar to cilvēkam līdz zināmai pakāpei atklājas paša būtība. Piemēram, viņā ir noteiktas noslieces un ieradumi. Tagad viņš var noskaidrot, kāpēc tie tādi ir. Viņu ir ķēruši zināmi likteņa triecieni; tagad viņš uzzina, no kā tie nāk. Viņš ierauga, kāpēc vienu mīl, bet citu ienīst, kāpēc viena vai otra lieta dara viņu laimīgu vai nelaimīgu. Redzamā dzīve kļūst saprotama caur tās neredzamajiem cēloņiem. Arī būtiskākie dzīves notikumi, slimības un veselība, nāve un dzimšana nomet plīvuru viņa skatam. Viņš pamana, ka jau *pirms* dzimšanas ir noaudis cēloņus, kam ar nepieciešamību viņu atkal bija jāieved dzīvē. No šā brīža viņš pazīst būtni sevī, kas ir izveidota šajā redzamajā pasaulē nepilnīgā veidā un kurai arī *tikai* tajā pašā redzamajā pasaulē var tikt dota pilnība. Jo nevienā citā pasaulē nav tādas iespējas strādāt pie šīs būtnes izveides. Un tālāk viņš atzīst, ka nāve ne jau uz visiem laikiem var viņu šķirt no šīs pasaules. Jo viņam ir sev jāsaka: “Reiz es esmu pirmo reizi ienācis šajā pasaulē, jo toreiz es biju tāda būtne, kam dzīve šajā pasaulē bija nepieciešama, lai iemantotu īpašības, kuras nebūtu iespējams iemantot nevienā citā pasaulē. Un man tik ilgi ir jāpaliek saistītam ar šo pasauli, līdz es būšu attīstījis sevī visu, kas tajā var tikt iegūts. Reiz es kļūšu par derīgu līdzstrādnieku kādā citā pasaulē ar to, ka iemantošu tam visas spējas šajā jutekliski redzamajā.” – Tieši tas pieder pie svarīgākajiem iesvētītā pārdzīvojumiem, ka viņš mācās iepazīt un novērtēt jutekliski redzamo dabu tās patiesajā vērtībā labāk, nekā varēja to pirms slepenskološanās. Šis atziņas gūst tieši no ieskata pārjutekliskajā pasaulē. Kuram nav šāda ieskata un tādēļ viņš varbūt nododas nojautai, ka pārjutekliskās jomas esot tās bezgalīgi vērtīgākās, tas var pareizi nenovērtēt juteklisko pasauli. Bet kuram ir šis ieskats, tas zina, ka, bez pārdzīvojumiem redzamajā realitātē, viņš būtu kā bezsamaņā neredzamajā. Ja viņam ir *jādzīvo* pēdējā, tad ir jābūt spējām un instrumentiem šai dzīvei. Bet tos viņš var iemantot tikai redzamajā pasaulē. Viņam būs garīgi *jāredz*, ja neredzamajai pasaulei jākļūst apzinātai. Bet šis redzes spēks “augstākai” pasaulei tiek pakāpeniski izveidots ar pārdzīvojumiem “zemākajā”. Tikpat neiespējami ir piedzimt garīgajā pasaulē ar garīgajām acīm, ja tās nav izveidojušās jutekliskajā, cik neiespējami būtu piedzimt bērnam ar fiziskajām acīm, ja tās nebūtu izveidojušās mātes miesās.

No šī redzesviedokļa arī kļūs saprotams, kāpēc “sliekšni” uz pārjuteklisko pasauli apsargā “sargs”. Proti, cilvēkam nekādā gadījumā nedrīkst tikt atļauts paties ieskats šajās jomās, pirms viņš nav iemantojis tam nepieciešamās spējas. Tādēļ katru reizi pēc nāves, kad cilvēks tajā ienāk vēl nespējīgs darbam šajā citā pasaulē, tās pārdzīvojumiem tiek aizvilktis priekšā plīvurs. To viņam ir jāierauga tikai tad, kad būs tam pilnīgi nobriedis.

Ja slepenskolnieks ienāk pārjutekliskajā pasaulē, tad dzīve viņam iegūst pilnīgi jaunu jēgu, viņš jutekliskajā pasaulē ierauga augsni augstākajai. Un savā ziņā šī “augstākā” šķītis viņam kā nepietiekama bez “zemākās”. Divi skati viņam pavērsies. Viens uz pagātni, otrs uz nākotni. Viņš ielūkojas pagātnē, kad šīs jutekliskās pasaules vēl nebija. Jo aizspriedums, ka pārjutekliskā pasaule būtu attīstījusies no jutekliskās, sen ir pārvarēts. Viņš zina, ka pārjutekliskais bija vispirms un ka viss jutekliskais ir attīstījies no tā. Viņš redz, ka viņš pats, *pirms* pirmo reizi ieradās šajā jutekliskajā pasaulē, ir piederējis pārjutekliskajai. Bet šai kādreizējai pārjutekliskajai pasaulei *bija nepieciešams* iziet caur juteklisko. Tās tālāktīstība bez šīs cauri izešanas nebūtu bijusi iespējama. Tikai kad jutekliskajā valstībā būs attīstījušās būtnes ar atbilstošām spējām, pārjutekliskā varēs atkal turpināt savu attīstību. Un šīs būtnes ir cilvēki. Tādējādi tie, tā kā viņi tagad dzīvo, ir cēlušies no nepilnīgas garīgās esamības pakāpes un tiks tajā pat novesti līdz tai pilnībai, ar kuru tad kļūs derīgi tālākajam darbam augstākajā pasaulē. –

Un te piesaistās skats uz nākotni. Tas norāda uz augstāku pārjutekliskās pasaules pakāpi. Tajā augļus nesīs tas, kas ir tiks izstrādāts jutekliskajā. Pēdējā kā tāda tiks pārvarēta; bet tās rezultāti būs iemiesoti augstākajā.

Līdz ar to ir dota izpratne par slimību un nāvi jutekliskajā pasaulē. Proti, nāve nav nekas cits, kā izpausme tam, ka kādreizējā pārjutekliskā pasaule bija nonākusi punktā, no kura tā pati caur sevi tālāk vairs nevarēja iet. Tai būtu bijusi nepieciešama vispārēja nāve, ja tā neiegūtu kādu jaunu dzīves iezīmi. Un tā šī jaunā dzīve ir kļuvusi par cīņu pret vispārējo nāvi. No mirstošas, sevī sastingstošas pasaules atlikumiem izplauka jaunās dīgli. Tādēļ mums pasaulē ir nāve un dzīvība. Un šīs lietas lēnām pāriet viena otrā. Vecās pasaules atmirstošās daļas vēl līp klāt jaunās dzīvības dīgliem, kas taču no tām ir radušies. Visskaidrākā izpausme tam ir tieši cilvēkā. Viņš kā apvalku nes sev līdzī to, kas ir saglabājies no tās pasaules; un iekšā šajā apvalkā veidojas tās būtnes dīglis, kas dzīvos nākotnē. Tā viņš ir dubultbūtne, gan mirstīgs, gan nemirstīgs. Mirstīgais ir viņa beigu un nemirstīgais – viņa sākuma stāvoklī. Bet tikai esot *iekšā* šajā dubultpasaulē, kuras izpausme ir jutekliski-fiziskajā, viņš apgūst spējas tam, lai tuvinātu nemirstības pasauli. Jā, viņa uzdevums ir no mirstīgā paša dabūt augļus nemirstīgajam. Ja viņš tāpat skatās uz savu būtību, kā to pats pagātnē ir izveidojis, tad ir jāsaka sev: manī ir atmirstošas pasaules elementi. Tie strādā manī, un tikai pakāpeniski es varu salauzt to varu ar jaunatdzīvināto nemirstīgo. Tā iet cilvēka ceļš no nāves uz dzīvību. Ja viņš ar pilnu apziņu varētu runāt ar sevi nāves stundā, tad būtu jāsaka: “Mirstošais bija mans meistars, skolotājs. Ka es mirstu, ir visas tās pagātnes iedarbība, ar ko es esmu saaustris. Bet mirstīgā lauks ir man nobriedinājis dīgļus nemirstīgajam. Tos es nesu līdzī uz citu pasauli. Ja svarīgs būtu tikai pagājušais, tad es vispār nekad nebūtu varējis piedzimt. Pagājušā dzīve ir noslēgusies līdz ar piedzimšanu. Dzīve jutekliskajā ar jaunajiem dzīvības dīgliem ir atkarota vispārējai nāvei. Laiks starp piedzimšanu un nāvi ir tikai izpausme tam, cik daudz jaunā dzīvība varēja atkarot atmirstošajai pagātnē. Un slimība nav nekas cits, kā šīs pagātnes atmirstošo daļu tālākiedarbība.”

No visa tā savu atbildi atrod jautājums, kāpēc cilvēks tikai pakāpeniski izstrādājas no maldiem un nepilnības līdz patiesībai un labajam. Viņa rīcība, jūtas un domas iesākumā ir pakļautas paejošajam un atmirstošajam. No tiem ir izveidoti viņa jutekliski-fiziskie orgāni. Tādēļ šie orgāni un viss, kas tos iesākumā rosina, paši ir iesvētīti iznīkstošajā. Ne jau instinkti, tieksmes, kaislības un tā tālāk un tām piederīgie orgāni ataino nepārejošo, bet gan nepārejošs būs tikai tas, kas parādās kā šo orgānu veikums. Tikai tad, kad cilvēks no iznīkstošā būs izstrādājis visu, kas ir jāizstrādā, viņš varēs novilkt pamatu, no kura viņš ir izaudzis, un kurš savu izpausmi rod fiziski-jutekliskajā pasaulē.

Tā pirmais “Sliekšņa sargs” attēlo cilvēku ar viņa dubultdabu, kas ir sajaukta no pārejošā un nepārejošā. Un viņā skaidri parādās, kas vēl pietrūkst tā cildenā gaismas tēla sasniegšanai, kas atkal var apdzīvot tīri garīgo pasauli.

Sapīšanās pakāpe ar fiziski-juteklisko dabu cilvēkam kļūst uzskatāma caur “Sliekšņa sargu”. Šī saistība vispirms izpaužas instinktu, tieksmju, iekāru, egoistisku vēlmju esamībā, visās savtīguma formās, un tā tālāk. Tad tā izpaužas arī piederībā kādai rasei, tautai, un tā tālāk. Jo tautības un rases ir tikai dažādas attīstības pakāpes ceļā uz tīru cilvēcīgumu. Kāda rase, tauta stāv jo augstāk, jo pilnīgāk tās piederīgie izpauž savu piederību tīram, ideālajam cilvēka tipam, jo tālāk tās ir tikušas darbā no fiziski pārejošā uz pārjutekliski nepārejošo. Tādēļ cilvēka attīstība caur atkalmiesošanos uz arvien augstāk stāvošām tautu un rasu formām ir atbrīvošanās process. Galu galā cilvēkam ir jāparādās visā savā harmoniskajā pilnībā. – Līdzīgā veidā ceļš caur arvien tīrākām tikumisko un reliģisko uzskatu formām ir pilnveidošanās. Jo katra tikumiskā pakāpe vēl satur sevī tieksmi pēc pārejošā blakus ideālistiskajiem nākotnes dīgliem.

Bet attēlotajā “Sliekšņa sargā” parādās tikai aizplūdušā laika rezultāts. Un no nākotnes dīgliem tur ir tikai tas, kas tur ir ticis ieausts šajā aizplūdušajā laikā. Bet cilvēkam uz nākotnes pārjuteklisko pasauli ir jānes līdzī visu, ko viņš var iegūt no maņu pasaules. Ja viņš gribētu

paņemt līdzī tikai to, kas ir ieausts viņa attēlā tikai no pagātnes, tad būtu tikai daļēji izpildījis savu uzdevumu uz Zemes. Tādēļ “mazākajam Sliekšņa sargam” pēc kāda laika piebiedrojas lielākais. Atkal ir stāstošā formā jāattēlo, kas norisinās līdz ar šo sastapšanos ar šo otro “Sliekšņa sargu”.

Pēc tam, kad cilvēks ir atzinis, no kā viņam ir jāatbrīvojas, viņa ceļā nostājas cildens gaismas tēls. Aprakstīt tā skaistumu ir grūti mūsu valodas vārdos. – Šī tikšanās notiek, kad domāšanas, jušanas un gribas orgāni arī fiziskajam ķermenim ir tiktāl atraisījušies viens no otra, ka to savstarpējo attiecību regulēšana vairs nenotiek caur tiem pašiem, bet gan ar augstāko apziņu, kas tagad ir pilnīgi šķīrusies no fiziskajiem nosacījumiem. Domāšanas, jušanas un gribas orgāni tad ir kļuvuši par instrumentiem cilvēciskās dvēseles varā, kas savu kundzību pār tiem realizē no pārjutekliskajiem reģioniem. – Šai no visām jutekliskajām saitēm atbrīvotajai dvēselei pretī tagad nostājas otrais “Sliekšņa sargs” un runā apmēram sekojošo:

“Tu esi atraisījies no maņu pasaules. Tiesības uz dzimteni pārjutekliskajā pasaulē ir iemantotas. No šejienes tu no šī brīža vari darboties. Tevis dēļ tavs fiziskais miesiskums tagadējā veidā tev vairs nav vajadzīgs. Ja tu gribētu tikai iemantot spējas dzīvot šajā pārjutekliskajā pasaulē, tev vairs nebūtu vajadzības atgriezties jutekliskajā. Bet tagad palūkojies uz mani. Redzi, cik neizmērojami cēli es stāvu pāri visam tam, ko tu šodien jau esi izveidojis no sevis. Tu esi nonācis līdz tavas pilnības tagadējai pakāpei ar spējām, kuras tu varēji attīstīt maņu pasaulē, kamēr tu vēl biji tur. Bet tagad tev ir jāsākas laikam, kurā tavi atbrīvotie spēki turpina strādāt ar šo maņu pasauli. Līdz šim tu esi atsvabinājis tikai pats sevi, tagad tu kā atbrīvotais vari līdzatbrīvot arī visus savus biedrus maņu pasaulē. Viens pats tu esi tiecies līdz šodienai; tagad iekļaujies visā kopumā, lai ne tikai sevi aiznestu uz pārjuteklisko pasauli, bet arī visu pārējo, kas pastāv jutekliskajā. Reiz tu varēsi saplūst ar manu tēlu, bet es nevaru būt svētlaimīgs, kamēr vēl ir kāds nelaimīgais! Kā atsevišķs atbrīvotais tu tomēr gribētu jau šodien ieiet pārjutekliskā valstībā. Bet tad tev būs jānolūkojas uz vēl neatsvabinātajām būtnēm maņu pasaulē. Un tu būsi nošķīris savu likteni no viņējā. Bet jūs visi esat saistīti viens ar otru. Jums visiem vajadzēja nokāpt maņu pasaulē, lai no tās iegūtu spēkus augstākai. Ja tu no viņiem šķirtos, tad tu ļaunprātīgi izmantotu spēkus, kurus taču tu tikai kopā ar viņiem varēji attīstīt. Ja viņi nebūtu devuši lejā, tad arī tu nebūtu to varējis; bez viņiem tev pietrūktu spēku tavai pārjutekliskajai esamībai. Tev šie spēki, ko tu *kopā* ar viņiem esi izcīnījis, ar viņiem arī ir jādala. Tādēļ es liedzu tev ieeju pārjutekliskās pasaules augstākajās jomās, kamēr tu nebūsi *visus* savus iemantotos spēkus izlietojis tavas līdzpasaules atbrīvošanai. Tu vari ar jau sasniegto uzturēties pārjutekliskās pasaules zemākajās jomās; bet augstāko priekšā stāvu es kā “ķerubs ar ugunīgu zobenu Paradīzes vārtu priekšā” un liedzu tev ieeju tik ilgi, kamēr tev vēl ir spēki, kas ir palikuši neizmantoti jutekliskajā pasaulē. Un ja tu negribi tos pielietot, tad nāks citi, kas tos pielietos; tad augsta pārjutekliskā pasaule uzņems sevī visus jutekliskās pasaules augļus; bet tev tad tiks atņemts pamats, ar kuru tu biji saaudzis. Apskaidrotā pasaule attīstīsies pāri tev. Tevi tā izslēgs. Tad tava taka būs *melnā*, bet tie, no kuriem tu atteicies, ies pa *balto* taku.”

Tā drīz pēc tam, kad ir notikusi tikšanās ar pirmo sargu, sevi piesaka “Lielais sargs”. Bet iesvētītais zina pilnīgi precīzi, kas viņu sagaida, ja viņš sekos vilinājumam priekšlaicīgi uzturēties pārjutekliskajā pasaulē. No otra Sliekšņa sarga nāk neapraķstāms mirzdums; savienošanās ar viņu ir kā tāls mērķis redzošajai dvēselei. Bet tikpat noteikti tur ir drošība, ka šī savienošanās kļūs iespējama tikai tad, kad iesvētītais visus spēkus, kas viņā ir ieplūduši no šīs pasaules, arī ir izmantojis šīs pasaules atbrīvošanas un atpestīšanas kalpībā. Ja viņš nolej sekot augstākā gaismas tēla prasībām, tad viņš varēs dot savu ieguldījumu cilvēku dzimuma atbrīvošanā. Viņš pasniedz savas dotības uz cilvēces upuraltāra. Ja viņš priekšroku dod savai paša priekšlaicīgai paaugstināšanai pārjutekliskajā pasaulē, tad cilvēces plūdums aiziet pāri viņam. Pats sev pēc atbrīvošanās no maņu pasaules viņš vairs nevar iegūt nekādus jaunus spēkus. Ja viņš tomēr nodod savu darbu tās rīcībā, tad tas notiek atsakoties no iespējas savā turpmākajā darbībā vēl kaut ko iegūt pašam sev. To nevar tā vienkārši pateikt, ka tas ir pašsaprotami, ka cilvēks izvēlēsies balto taku, kad tiek tā nostādīts izšķiršanās priekšā. Tas,

proti, ir pilnībā atkarīgs no tā, vai šajā izšķiršanās brīdī viņš jau ir tā apskaidrots, ka nekāds savtīgums neliek uzskatīt šo vilinājumu pēc svētlaimes par iekārojamu. Jo šis vilinājums ir iedomājami vislielākais. Un otrajā pusē īstenībā nav nekāda īpaša vilinājuma. Tur itin nekas neuzrunā egoismu. Tas, ko cilvēks saglabās pārjutekliskā augstākajos reģionos, nav nekas, kas nāktu pie viņa, bet gan tikai tas, kas nāk no viņa: mīlestība uz savu līdzpasauli. Viss, ko prasa egoisms, itin nemaz netrūks uz melnās takas. Tieši pretēji: šīs takas augļi tieši ir vispilnīgākā egoisma apmierināšana. Un ja kāds svētlaimi grib tikai sev, tad viņš pilnīgi droši dosies pa šo melno taku, jo tā ir viņam piemērotā. – Tādēļ neviens nedrīkst gaidīt no baltās takas okultistiem, ka tie dos kādu norādījumu sava egoistiskā Es attīstīšanai. Par atsevišķā cilvēka svētlaimi viņiem nav ne vismazākās intereses. To lai katrs sasniedz sev pats. To paātrināt nav balto okultistu uzdevums. Viņiem svarīga ir tikai visu būtņu, cilvēku un cilvēku biedru attīstība un atbrīvošana. Tādēļ viņi dod tikai tādus norādījumus, kā var izveidot savus spēkus līdzdarbībai šajā darbā. Tādēļ viņi visām citām spējām pāri stāda pašai dziedzīgu atdošanos un gatavību upurēties. Viņi tieši neatrāda nevienu, jo arī egoistiskais var tikt apskaidrots. Bet ja kaut ko meklē tikai priekš sevis, tad, kamēr dara tā, no okultistiem nesagaidīs neko. Pat ja tie viņam neliedz savu palīdzību; viņš, meklējošais, pats liedz sev palīdzības augļus. Tādēļ, kurš tiešām seko labo slepenskolotāju norādījumiem, tas pēc sliekšņa pārkāpšanas sapratīs lielā Sarga prasības; bet kurš šiem norādījumiem neseko, tas arī nedrīkst cerēt, ka jēkad ar tiem vispār nonāks pie sliekšņa. Viņu norādījumi ved uz labo vai arī vispār ne uz ko. Jo vadīšana uz egoistisku svētlaimību un vienkārši tikai uz dzīvi pārjutekliskajā pasaulē ir ārpus viņu uzdevumu robežām. Tie jau no paša sākuma ir izveidoti tā, ka tur skolēnu tālu no pārjutekliskās pasaules tikmēr, kamēr tas nenāk ar gribu atdevīgi līdzstrādāt.

Pēcvārds astotajam līdz vienpadsmitajam tūkstotim

Ceļš uz pārjutekliskām atziņām, kas ir raksturots šajā grāmatā, ved pie dvēseliskiem pārdzīvojumiem, ar kuriem īpaši svarīgi ir, lai tas, kurš pēc tiem tiecas, nepakļautos nekādiem maldiem un pārpratumiem attiecībā uz to. Un cilvēkiem diezgan viegli ir maldīties tajā, kas šeit tiek apskatīts. Vieni no maldiem, īpaši smagi, rodas, ja visu dvēseles pārdzīvojumu jomu, par ko ir runa patiesā garazinātnē, sagroza tā, ka tā šķiet ierindojama tuvu mānīcībai, vīziju sapņiem, mēdiju izdarībām vai tamlīdzīgu cilvēka tieksmju izvirtībām. Šī sagrozīšana bieži ceļas no tā, ka cilvēki, kas gribētu meklēt ceļu uz pārjuteklisko realitāti savā, ar īstu izziņas tieksmi nesakrītošā veidā un kas tad iekrīt minētajās izvirtībās, tiek sajaukti ar tādiem, kas grib iet šajā grāmatā raksturoto ceļu. Kas šeit domātajā ceļā tiek pārdzīvots cilvēka dvēselē, tas caurcaurēm norisinās tīri garīgi-dvēseliskas pieredzes laukā. Kaut ko tādu izdzīvot iespējams ir tikai tādēļ, ka cilvēks var tik ļoti atbrīvoties no miesas dzīves vēl arī citām iekšējām pieredzēm kā parastās apziņas pārdzīvojumos tas ir tikai tad, kad viņš par no ārpuses uztverto, vai par iekšēji gribēto, sajusto, vēlamu veido domas, kas neceļas no paša uztvertā, sajustā, gribētā. Ir cilvēki, kas vispār netic šādu domu esamībai. Tie domā: cilvēks nevar domāt neko, kas nenāk no uztveres vai no miesas noteiktās iekšējās dzīves. Un visas domas esot tikai tādas ēnas no uztverēm vai iekšējiem pārdzīvojumiem. Kurš to apgalvo, tas dara to tikai tāpēc, ka nekad nav ticis līdz spējai dvēselē izjust tīro domu dzīvi, kas balstās pati sevī. Bet kurš to ir izjutis, tam tas ir kļuvis par pieredzi, ka visur, kur dvēseles dzīvē valda *domāšana*, tādā mērā, kā šī *domāšana* ir cauraudusi dvēseles norises, cilvēku ir pārņēmusi darbība, pie kuras rašanās miesa *nepiedalās*. Parastajā dvēseles dzīvē domāšanu gandrīz vienmēr ir sajaukusies ar citām dvēseles norisēm: uztveri, jūtām, gribu un tā tālāk. Šīs pārējās norises rada miesa, ķermenis. Bet tajās iespēlējas domāšana. Un tajā mērā, cik tā iespēlējas, cilvēkā un caur cilvēku norisinās kaut kas, kur ķermenis nepiedalās. Cilvēki, kas to noliedz, netiek pāri maldiem, kas rodas no tā, ka viņi domāšanas darbību vienmēr novēro apvienotu ar citām norisēm. Bet iekšējos pārdzīvojumos var dvēseliski pacelties līdz tam, lai atšķirtu iekšējās dzīves domāšanas daļu pašu par sevi, nošķirtu no visa pārējā. Var no visas dvēseles dzīves izšķetināt kaut ko, kas pastāv tikai *tīrās* domās. Domās, kas pastāv pašas sevī, no kurām ir izslēgts viss, kas nāk no uztveres vai ir ķermeniski noteikts. *Šādas* domas atklājas pašas caur sevi, caur to, kas tās ir kā garīgas, pārjutekliskas būtības. Un dvēsele, kas savienojas ar šādām domām, tajā izslēdzot visu uztveri, atcerēšanos un pārējo iekšējo dzīvi, pati līdz ar šo domāšanu atrodas pārjutekliskā jomā un pārdzīvo ārpus ķermeņa. Tiem, kas izprot šo visu lietu sakaru, vairs vispār nav runas par jautājumu: vai ir tādi dvēseles pārdzīvojumi pārjutekliskā elementā ārpus miesas? Jo viņiem tas nozīmētu noliegt to, ko viņi zina no savas pieredzes. Viņiem pastāv tikai jautājums: kas kavē cilvēkus atzīt šādu drošu faktu? Un uz šo jautājumu atrod atbildi, ka apskatāmais fakts ir tāds, kas neatklājas, ja cilvēks pirms tam nav nonācis tādā dvēseles nostājā, lai šo atklāsmi varētu uztvert. Sākumā cilvēki neuzticas, kad viņiem pašiem ir jādara kaut kas tīri dvēselisks, lai atklātos kaut kas īstenībā no viņiem neatkarīgs. Viņi domā, tāpēc ka ir jāsagatavojas, lai uztvertu atklāsmi, ka viņi paši izveido atklāsmes saturu. Viņi grib gūt pieredzes, kur cilvēkam pašam nekas nav jādara, attiecībā pret kurām viņi paši paliktu pilnīgi pasīvi. Ja šādi cilvēki vēl bez tam nepazīst pašas vienkāršākās kādu faktu zinātniskās aptveršanas prasības, tad viņi dvēseles saturā vai dvēseles radītajā, kad dvēsele ir nospiesta zināmā pašdarbības pakāpē, kas pastāv maņu uztverēs un patvaļīgā darbībā, objektīvu *ne* jutekliskas būtības atklāsmi. Šādi dvēseles saturu ir vīziju pārdzīvojumi, mēdiju atklāsmes. – Bet tas, kas parādās dienas gaismā caur šādām atklāsmēm, tā nav *pārjutekliskā*, bet gan *zemjutekliskā* pasaule. Cilvēka apzinātā nomoda dzīve nenorisinās pilnībā *ķermenī*; šīs dzīves apzinātā daļa galvenokārt norisinās uz robežas starp miesu un fizisko ārpasauli; kā piemēram, uztveres, kurās tas, kas notiek maņu orgānos, tikpat labi var būt ārpusķermeniskas norises iesniegšanās ķermenī, kā šīs norises cauraušana no ķermeņa puses; tāpat gribas dzīve, kas balstās uz cilvēka būtības iekļaušanu pasaules būtībā tā, ka tas, kas cilvēkā notiek caur viņa gribu, vienlaikus ir pasaules norises daļa. Šajos uz miesas robežas notiekošajos dvēseliskajos pārdzīvojumos cilvēks lielā mērā ir atkarīgs no savas miesas organizācijas; bet šajos pārdzīvojumos iejaucas domāšanas darbība, un tajā

mērā, ciktāl tas notiek, cilvēks padara sevi maņu uztverēs un gribā neatkarīgu no miesas. Vīziju pārdzīvojumos un mēdiju radītajā cilvēks pilnīgi pakļaujas miesai. Viņš no savas dvēseles dzīves izslēdz to, kas viņu uztverēs un gribā dara neatkarīgu no miesas. Un līdz ar to tādi dvēseles saturī un dvēseles radītais kļūst tikai par miesas dzīves atklāsmēm. Vīziju redzējumi un mēdiju radītais ir rezultāts apstāklim, ka cilvēks šajos pārdzīvojumos un tā radītajā ar savu dvēseli ir mazāk neatkarīgs no miesas, nekā parastajā uztveru un gribas dzīvē. Pārdzīvojot pārjuteklisko, kas ir domāts šajā grāmatā, dvēseles izjūtu attīstība iet tieši pretējā virzienā vīzijveidīgajam vai mēdijsveidīgajam. Dvēsele kļūst arvien neatkarīgāka no miesas, nekā tā ir uztveru un gribas dzīvē. Tā sasniedz to neatkarību, kas ir aptverama tīro domu pārdzīvošanā daudz plašākai dvēseles darbībai.

Šeit domātajai dvēseles pārjutekliskajai darbībai ir ārkārtīgi nozīmīgi ar pilnīgu skaidrību izprast tūrās domāšanas pārdzīvošanu. Jo, pamatā ņemot, jau šie pārdzīvojumi paši ir pārjutekliska dvēseles darbība. Tikai tāda, ar kuru vēl nesaskata neko pārjuteklisku. Ar tīro domāšanu jau dzīvo pārjutekliskajā; bet tikai *to* pārdzīvo pārjutekliskā veidā, vēl nepārdzīvo neko citu pārjuteklisku. Un pārjutekliskajiem pārdzīvojumiem ir jābūt turpinājumam no tiem dvēseles pārdzīvojumiem, kas var tikt sasniegti savienojoties ar tīro domāšanu. Tādēļ ir tik nozīmīgi, lai šī savienošanās tiktu pareizi pieredzēta. Jo no šīs savienošanās izpratnes mirdz gaismā, kas var vest pie īsta ieskats pārjutekliskās izziņas būtībā. Tikko dvēseles pārdzīvojumi nogrimtu zem apziņas skaidrības, kas ir domāšanā, tā pārjutekliskās pasaules patiesai izziņai būtu uz maldu ceļa. To pārņemtu ķermeņa vajadzības; tad pārdzīvotais un radītais nav pārjutekliskā atklāsme, bet gan miesas atklāsmes zemjutekliskās pasaules jomā.

*

Tikko dvēsele ar saviem pārdzīvojumiem ielaužas pārjutekliskā laukā, pārdzīvojumi iegūst tādu veidu, ka izpausmi tiem valodā vairs nevar atrast tik viegli kā pārdzīvojumiem jutekliskās pasaules jomā. Bieži, aprakstot pārjutekliskos pārdzīvojumus, ir jāapzinās, ka zināmā mērā atstatums starp valodas izteikto un patieso faktu stāvokli ir lielāks nekā fiziskajos pārdzīvojumos. Ir jāiemanto sapratni par to, ka dažs labs izteikums tikai kā tēlaina bilde maigā veidā norāda uz to, uz ko tas attiecas. Tā šī raksta 10 lappusē ir teikts: "... sākotnēji visi garazinātnes noteikumi un mācības tika dotas simboliskā zīmju valodā." Un 28. lappusē bija jārunā par "noteiktu raksta sistēmu". Varētu viegli gadīties, ka kāds gribētu šādu raksti mācīties līdzīgā veidā, kā iemācās skaņu apzīmējumus un to savienojumus parastās fiziskās valodas rakstā. Tomēr ir jāsaka: ir bijušas un ir garazinātniskas skolas un apvienības, kuru īpašumā ir simboliskas zīmes, ar kurām tās izpauž pārjutekliskus faktus. Un kurš tiek iesvētīts šo simbolu nozīmē, tam līdz ar to ir līdzeklis, lai pavērstu savus dvēseles pārdzīvojumus uz attiecīgajām pārjutekliskajām realitātēm. Bet būtiskais pārjutekliskajiem pārdzīvojumiem drīzāk ir, lai šādu pārjuteklisku pārdzīvojumu gaitā, kādus var dvēsele sasniegt īstenojot šīs grāmatas saturu, šī dvēsele pati iemantotu šāda raksta atklāsmi pārjutekliskā apskatā. Pārjutekliskais saka dvēselei kaut ko, ko tai ir jāpārtulko tēlainās zīmēs, lai varētu to ar pilnu apziņu pārskatīt. Var tikt teikts: kas ir pateikts šajā rakstā, to var īstenot *katra* dvēsele. Un īstenošanas gaitā, ko dvēsele pēc dotā var noteikt pati, iestājas rezultāti, kas ir aprakstīti. Pieņemiet šo grāmatu kā sarunu, ko autors ved ar lasītāju. Ja ir pateikts: slepenskolniekam ir vajadzīgi personiski norādījumi, tad uztveriet taču to tā, ka grāmata pati ir personisks norādījums. Agrākos laikos tam bija savs pamats, lai šādus personiskus norādījumus glabātu tikai slepenai-mutvārdu mācīšanai; šobrīd mēs esam nonākuši uz tādas cilvēces attīstības pakāpes, kurā garazinātniskajām atziņām ir jāgūst daudz lielāku izplatību nekā agrāk. Tai ir jābūt pavisam citā mērā pieejamai, nekā tas bija senākos laikos. Te grāmata tieši stājas mutisko norādījumu vietā. Ticība, ka bez grāmatā pateiktā vēl būtu vajadzīgi personiski norādījumi, ir tikai nosacīti pareiza. Vienā vai otrā lietā droši vien var būt vajadzīga personiska piepalīdzība, un tāda arī var būt nozīmīga. Bet tas vestu maldos, ja domātu, ka esot svarīgas lietas, ko grāmatā nevarot atrast. Atrast var visu, ja lasa īsti, proti, *visu pilnībā*.

šīs grāmatas tēlojumi izturas tā, it kā tie būtu norādījumi visa cilvēka pilnīgi citādākam kļūšanai. Bet kas tos pareizi lasa, atklās, ka tie negrib pateikt neko citu, kā kādā iekšējā dvēseles stāvoklī ir jābūt cilvēkam tajos savas dzīves acumirkļos, kuros viņš grib nostāties pretī pārjutekliskajai pasaulei. Šī dvēseles nostāja attīstās kā otra būtība sevī; un veselīgā otra būtība vecajā veidā turpina savu gaitu. Viņš ar pilnu apziņu prot abas būtības turēt šķirti vienu no otras; viņš zina, kā pareizā veidā ļaut tām mijiedarboties. Viņš nekļūst nederīgs un neizdarīgs dzīvei ar to, zaudējot par to interesi un izveicību, un “visu dienu nodarbojoties ar gara pētījumiem”. Protams, ir gan jāsaka, ka pārdzīvojumu veids pārjutekliskajā pasaulē izstaros savu gaismu pār visu cilvēka būtību, bet tas nevar būt no dzīves novērsošā veidā, bet gan šai dzīvei izdarīgākā, auglīgākā veidā. – Ka tēlojumus tomēr bija jāietur tā, kā tas ir noticis, tas ceļas no tā, ka katra uz pārjuteklisko vērsta izziņas norise aptver visu cilvēku, tā ka tajā acumirklī, kad cilvēks ir nodevies šādai izziņas norisei, viņam ir jābūt tur ar visu savu būtību. Cik daudz krāsas uztveres norise pārņem *tikai* acs ar tās nerviem detaļas, tiktāl pārjutekliskas izziņas norise pārņem visu cilvēku. Viņš viss kļūst par “aci” vai “ausi”. Jo tas tā ir, tādēļ izskatās tā, ka, kad ziņo par pārjuteklisko izziņas procesu veidošanu, liekas ka runātu par cilvēka pārveidošanos; domā, ka parastais cilvēks neesot nekas pareizs, vajagot kļūt pavisam citādam.

*

42. lappusē “Par dažām iesvētīšanas iedarbībām” pateiktajam es gribētu vēl kaut ko pievienot, kas – ar nelielām izmaiņām – var būt spēkā arī citiem šīs grāmatas iztīrājumiem. – Kāds varētu laikam nonākt pie domas: kam gan šādi tēlainu pārjuteklisko pārdzīvojumu veidojumu apraksti; vai šādus pārdzīvojumus un idejas nevarētu attēlot bez šādas uzskates? Uz to ir jāatbild: pārjutekliskās realitātes pārdzīvojumos ir svarīgi, lai cilvēks pārjutekliskajā pats sevi apzinātos kā pārjuteklisku. Bez skatīšanās uz pašam savu pārjuteklisko būtību, kuras realitāte pilnībā visā savā veidā te atklājas dotajos “lotosa ziedu” un “ēteriskā ķermeņa” tēlojumos, cilvēks pārdzīvotu pārjutekliskajā tā, kā, ja viņš būtu jutekliskajā pasaulē tikai tā, ka viņam atklātos lietas un procesi ap viņu, bet viņš pats neko nezinātu par savu paša ķermeni. Ko viņš “dvēseles ķermeni” un “ēteriskajā ķermeni” skata kā savus pārjutekliskos veidojumus, tas panāk, ka viņš ir pārjutekliskajā apzinoties sevi, tāpat kā caur sava jutekliskā ķermeņa uztveri apzinās sevi jutekliskajā pasaulē.*

---

* Tulkojis Edgars Grīnis, Ādažu Brīvā valdorfskola